

KANTAR EMOR

Siseturvalisuse avaliku arvamuse uuring

2018

Uuringu aruanne

Juuni 2018

Sisukord

Sisukord	1
Sissejuhatus	2
Kokkuvõte	3
1. Eesti elanike turvatunne kogukonnas ja Eesti ühiskonnas	6
1.1 Üldine hinnang Eesti ja kodukoha turvalisusele	6
1.2 Isiklik turvatunne: kuriteo ohvriks langemine, ohutunne erinevate olukordade suhtes	10
1.3 Kodukoha turvalisus: keskkonna ohutus, probleemsete olukordade esinemine, kogukonna turvalisust tõstvad tegurid	11
1.4 Turvalisust mõjutavate ohtulukordade esinemise tõenäosus Eestis, Eesti valmisolek nende sündmuste ja ohtudega toimetulekuks	18
1.5 Väliskeskkonnast tingitud tegurite ja olukordade mõju Eesti turvalisusele	20
1.6 Hinnangud valitsuse/riigi tegevusele siseturvalisuse tagamisel	21
1.7 Suhtumine ja hoiakud teistest riikidest pärit inimeste Eestis elamisele ja töötamisele	23
2. Enda ja kogukonna turvalisuse tagamine	27
2.1 Elanike roll iseenda ja oma kodukoha turvalisuse tagamisel	27
2.2 Elanike valmisolek enda ja teiste turvalisust mõjutavates olukordades sekkuda	29
2.3 Ennetavate meetmete rakendamine: isikliku turvalisuse suurendamiseks tehtud tegevused	30
2.4 Kodu ohutus	33
2.5 Infoallikad koduohutuse tagamisel	37
3. Suhtumine turvalisusega seotud vabatahtlikku tegevusse ja valmisolek selles osaleda	38
3.1 Vabatahtlikus tegevuses osalemine	38
3.2 Osavõtt turvalisusega seotud vabatahtlikest üritustest ja tegevustest	39
3.3 Vabatahtlikus töös osalemise motiivid ja takistused	40
3.4 Informeeritus siseturvalisusega seotud vabatahtlikust tegevusest	41
3.5 Usaldus siseturvalisusega seotud vabatahtlike organisatsioonide suhtes	42
Vastaja sotsiaal-demograafiline taust	44
Metoodika kirjeldus	47
Uuringu ankeet	52
Projekti tööühm	65

Sissejuhatus

Ajavahemikul 21. mai kuni 5. juuni 2018 viis AS Emor läbi siseturvalisuse teemalise küsitluse Eesti elanike seas. Küsitlus viidi läbi telefoni ja veebi teel, küsitlusele vastas kokku 1240 inimest vanuses 15 ja enam, sh 200 telefoniintervjuu ja 1040 veebiintervjuu käigus.

Uuringu eesmärgiks on selgitada Eesti elanike hinnanguid enda, kodukoha ja riigi turvalisusega seonduvalt, hoiakuid igaühe rolli ja panuse kohta turvalisuse tagamisel ning suhtumisi siseturvalisuse valdkonna vabatahtliku tegevuse kohta. Tegemist on 2016. a teostatud „Siseturvalisuse avaliku arvamuse uuringu“ kordusuuringuga.

Siseministeerium vastutab kolme Eesti arengut suunava strateegilise dokumendi koostamise ja rakendamise eest ning üheks nendest on Siseturvalisuse arengukava 2015–2020 (STAK). Siseturvalisuse arengukava 2015–2020 koondab kokku siseturvalisuse poliitika kujundamise ja elluviimisega seotud teemad. Arengukava kohaselt tähendab turvalisus stabiilset elukeskkonda, milles on tagatud nii inimese tegelik turvalisus kui ka see, et inimene tunneks ennast kaitstult.

Uuring käsitleb järgnevat teemasid:

- Eesti elanike turvatunne kogukonnas ja Eesti ühiskonnas;
- enda ja kogukonna turvalisuse tagamisega seotud tegevused, arvamused, hoiakud ja kavatsused;
- suhtumine turvalisusega seotud vabatahtlikku tegevusse ja valmisolek selles osalemiseks.

Võrreldes 2016. aasta uuringuga jäi antud uuringust välja kokkupuude õnnetuste ja hädaolukordadega ning rahulolu siseturvalisuse eest vastutavate organisatsioonidega.

Aruandes on esitatud uuringu tulemused nii graafiliselt kui ka kommenteeritult.

Uuringu tellija on Siseministeerium. Uuringu tulemuste omandiõigus kuulub uuringu tellijale.

Lisas on esitatud metoodika ja valimi kirjeldus ning uuringu küsimustik.

Kokkuvõte

I Eesti elanike turvatunne kogukonnas ja Eesti ühiskonnas

Valdavale osale eesimaalastest on Eesti hea koht, kus elada: Eesti on elamiseks turvaline riik (89% 2016 → 94% 2018). Pea kõik eestimaalased leiavad, et nende kodu ümbruskond on elamiseks turvaline (94% 2016 → 96% 2018). Oma linnas/vallas toimuvatel üritustel tunneb end turvaliselt valdav osa Eesti 15+ elanikest ning see osakaal ei ole võrreldes 2016. aastaga muutunud (90%). 88% Eesti elanikest on oma eluga Eestis rahul.

Elanike ohutunne mitmete õigusrikkumiste ja ohuolukordade ees on vähenenud: kuigi kõige suuremat ohtu tuntakse jätkuvalt liikluses esinevate ohuolukordade ees, siis antud ohtu suureks pidavate inimeste osakaal on oluliselt langenud (2016. a andis 7-pallisel skaalal hindeks 5–7 69% vastanutest → 2018 46%). Samuti on langenud ohuhinnangud vargustele: vargused kodust, suvilast ja autost (49% 2016 → 25% 2018) ning tasku- ja/või tänavavargused (43% 2016 → 18% 2018). Varguste kõrval on käesoleva uuringu põhjal **teiseks oluliseks ohuallikaks internetis levivad ohud:** internetipettused (28%) ning sotsiaalmeedia konto või e-posti häkkimine (28%).

Üle poole vastanutest on ühel nõul selles osas, et viimase kolme aasta jooksul on kodukoha turvalisus jäänud samaks (62%); ligi pool arvab, et see jääb samaks ka järgmise kolme aasta jooksul (48%); kolmandikul arvamus puudub. Kolm kõige olulisemat kodukoha turvalisust suurel määral tõstvat tegurit on valvekaamerad avalikes kohtades (53%), kogukonna suurem sidusus (see, et naabrid tunnevad üksteist) (51%) ning politseipatrullid tänavatel (49%). Samas leiab ligi pool elanikkonnast (49%), et kohaliku omavalitsuse tegevused turvalise keskkonna kujundamisel mõjutavad samuti turvalisust suurel määral. Kokkuvõttes saab öelda, et usk valvekaamerate, politsei ning ka turvafirmade patrullide mõjusse turvalisuse tagamisel on võrreldes 2016. a langenud, nende kõrval **tõusetub uuringus olulisele kohale kogukonna ja kohaliku omavalitsuse roll.**

Järgmise kolme aasta tõenäoliseim oht on välisriigi mõjutustegevuse kasv (70%), suurõnnetus liikluses (62%), majanduskuritegevuse kasv (59%) ning korruptsiooni kasv (56%). Samas hindavad vastajad Eesti valmisolekut viimase kolme olukorraga toimetulekuks kõige madalamalt: korruptsiooni kasvuga toimetulekut hindas heaks 36% vastanuist, majanduskuritegevuse kasvuga toimetulekut 44% ning liikluses toimuvate suurõnnetustega 45% vastanutest.

Kõige paremini hindavad vastajad Eesti riigi/valitsuse tegevust küberkuritegevusega võitlemisel (64%) ning organiseeritud kuritegevusega võitlemisel (60%) ning Eesti ja Euroopa Liidu piirid turvalisena hoidmisel (61%). **Kõige kriitilisemalt hinnatakse Eesti valitsuse tegevust võitluses korruptsiooni (33%) ning lähisuhtevägivallaga (45%).**

- Esimese teemaploki kokkuvõttena saab öelda, et valdavale osale eestimaalastest on Eesti hea koht, kus elada; siin tuntakse ennast turvaliselt ja hästi, elanike ohutunne mitmete õigusrikkumiste ja ohuolukordade osas on vähenenud. Äramärkimist väärivad Kirde-Eesti elanikud, kelle hinnangud turvalisusele on läbivalt madalamad ja kriitilisemad. Samas tõusevad uuringus esile liikluse ja varguste kõrval ohud internetis, mis teevad muret umbes kolmandikule elanikkonnast. Eesti valitsuse tegevus võiks olla tõhusam võitluses korruptsiooni ja lähisuhtevägivallaga, samuti majanduskuritegevuse ning liikluses toimuvate suurõnnetustega.

II Enda ja kogukonna turvalisuse tagamine

Pea kõik Eesti elanikud usuvad, et nad peavad kinni avalikus kohas käitumise nõuetest (98%), täidavad liiklusohutusnõudeid (97%) ning tuleohutusnõudeid (96%). **Jätkuvalt on Eesti elanikele oluline käituda ohte ennetavalt** (96% 2016 → 95% 2018). Inimesed on enamasti veendunud, et peaksid ise aktiivselt osalema omaenda ja kodukoha turvalisuse tagamisel (93%). Samuti on enamik (86%) veendunud, et turvalisuse tagamisel peaksid aktiivselt osalema ka riigiasutused, ettevõtted ja kogukonnad.

Eesti elanikud on võrreldes kahe aasta taguse ajaga astunud ise rohkem samme turvalise elukeskkonna loomiseks: kasvanud on suitsuanduri (90% 2016 → 95% 2018), vingugaasianduri (13% 2016 → 18% 2018), pisara- või pipragaasi (12% 2016 → 14% 2018) ning enda paigaldatud valveseadmete (9% 2016 → 17% 2018) omanike osakaalud. 51 protsendil vastajatest on turvauks või -lukk ning 47 protsendil tulekustuti ja/või tulekustutustekk. Samuti on suurem osa elanikest palunud oma naabril oma kodul silma peal hoida (2016. a 54% → 58% 2018). Lisaks sellele on 40% elanikest arutanud naabritega oma ümbruskonna turvalisuse teemadel ning 13% vastanutest on teinud turvalisusega seotud ettepanekuid kohalikule omavalitsusele.

Enamik Eesti elanikest on veendunud, et igaüks peab ohutusnõuete täitmise eest oma kodus ise vastutama (87%) ning ühiselt leitakse, et igaüks on teadlik oma kodustest riskidest ja nende maandamise võimalustest (90%). Valdav osa on mõelnud tuleohutusele (83%) ning elektriohutusele (76%). Pooled on mõelnud kukkumiste ennetamisele (50%) või kodukeemiaga (49%) seotud riskidele. 36% on tundnud muret veeohutuses pärast kodu ümbruses ning 31% on mõelnud gaasiseadmete ohutusest.

- Teise teemaploki kokkuvõttena saab öelda, et Eesti elanikele on oluline käituda ohte ennetavalt ning viimase kahe aasta jooksul on inimesed ka ise astunud rohkem samme turvalise elukeskkonna loomiseks. Samas vaid 61% elanikest hindab enda valmisolekut ennast või teisi õnnetuse korral aidata piisavaks, seega on oluline jätkuvalt panustada ennetus- ja teavitustegevustesse.

III Suhtumine turvalisusega seotud vabatahtlikku tegevusse ja valmisolek selles osalemiseks

Kui vabatahtlikus tegevuses tervikuna on viimase 12 kuu jooksul osalenud 23% elanikkonnast, **siis turvalisusega seotud vabatahtlikus tegevuses oluliselt vähem: hinnanguliselt 13% kokku** (naabrivalves on osalenud 9%, abipolitseinike töös 1% ning vabatahtlike päästjate töös samuti 1% vastanutest). Ligikaudu iga viies elanik (21%) on osalenud turvalisusega seotud õppustel, üritustel või infopäevadel.

Kõige enam on elanikud valmis osalema naabrivalves (56%), oluliselt väiksem on valmisolek osaleda ajalist panust ja muid ressursse nõudvates tegevustes: kaitseliitlasena (20%), vabatahtliku päästajana (15%), abipolitseinikuna (13%) ning väikseim on valmisolek osaleda vabatahtliku merepäästjana (9%).

Suurimaks motivaatoriks turvalisusega seotud vabatahtlikus tegevuses osaleda on soov luua turvalisust oma kodukohas (47% 2016 → 54% 2018). Ka kõiki teisi motivaatoreid märgiti käesolevas uuringus enam kui 2016. aastal: 37% vastanute hinnangul paneks/pani neid vabatahtlikus tegevuses osalema soov ennast arendada ja saada uusi teadmisi (21% 2016), 36% sooviks olla ühiskonnale kasulik (31% 2016) ning 35% sooviks nautida head seltskonda (26% 2016).

Turvalisusega seotud vabatahtlikus tegevuses osalemise takistuseks märgiti enim vähest vaba aega ning muid kohustusi (58%), samuti füüsilistele võimetele esitatavaid nõudmisi (40%). Eriväljaõppe läbimise vajadust märkis 17%, huvipuudust 14% ja korraliku varustuse puudumist samuti 14%.

47% Eesti 15+ elanikest leiab, et vabatahtlike päästjate ja abipolitseinike tegevus on Eesti ühiskonnas tunnustatud. **Usaldus vabatahtlike organisatsioonide suhtes on kõrge (74–87%)**, kõige vähem usaldatakse vabatahtlikku merepäästet (74%) tõenäoliselt vähese kokkupuute tõttu. Võrreldes 2016. aastaga on usaldus vabatahtlike organisatsioonide vastu vähenenud kõikide organisatsioonide lõikes ja seda seetõttu, et suurenenud on nende vastajate hulk, kes ei oska seisukohta võtta.

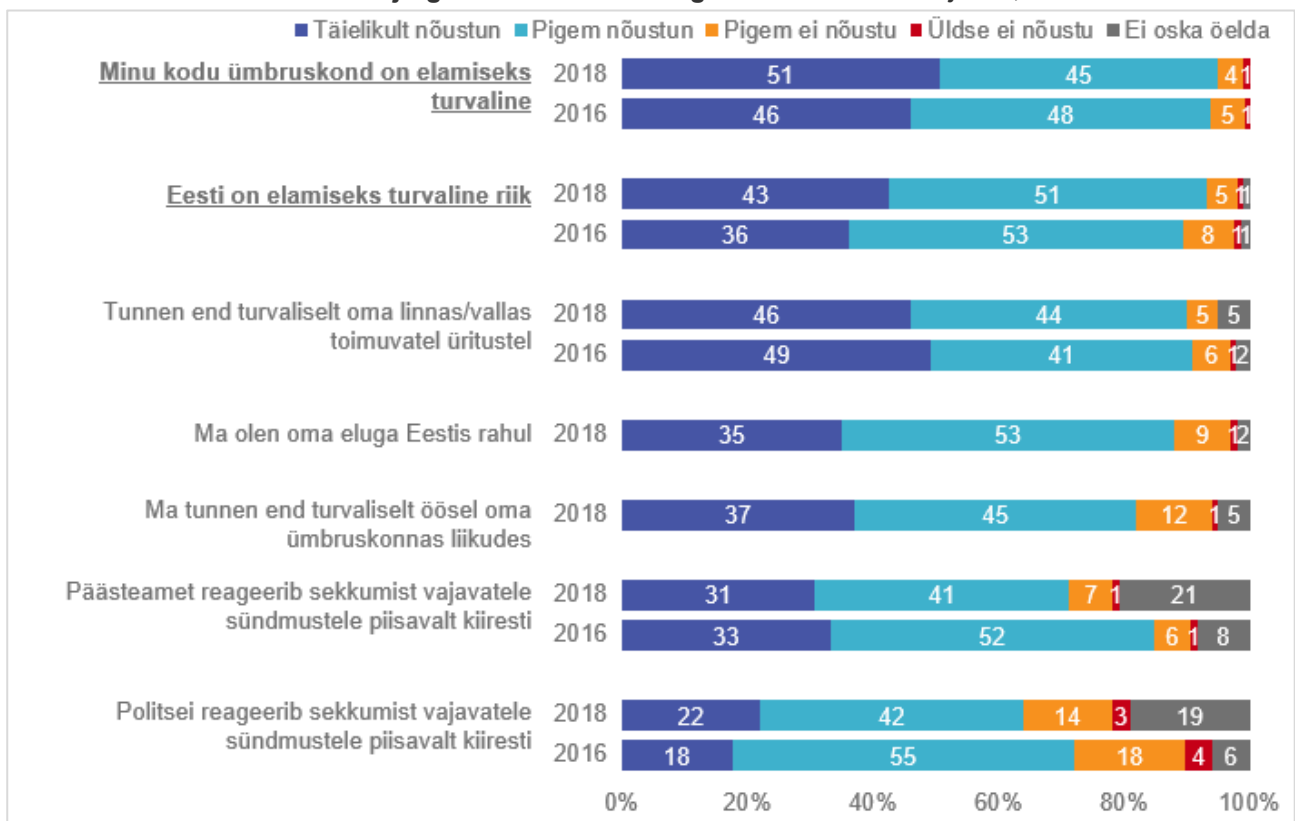
- Kolmanda teemaploki kokkuvõttena saab öelda, et turvalisusega seotud vabatahtlikus tegevuses osalemise suurendamisel on potentsiaali: naabrivalves on osalenud 9% elanikest, samas kui 56% vastanutest on valmis selles edaspidi osalema; kui abipolitseinike ja päästjate töös on osalenud vaid 1% vastanutest, siis valmisolekut nendes tegevustes osaleda näitas kokku vastavalt 13% ja 15% vastanutest. Inimesed peavad vajalikuks ja soovivad ise luua turvalisust oma kodukohas, riigi tasandil tuleb tegeleda võimaluste loomise ja teavitustegevusega.

1. Eesti elanike turvatunne kogukonnas ja Eesti ühiskonnas

1.1 Üldine hinnang Eesti ja kodukoha turvalisusele

94% vastajatest leiab¹, et Eesti on elamiseks turvaline riik ning see osakaal on võrreldes 2016. aasta uuringuga tõusnud (89% 2016) (Joonis 1). Kirde-Eesti elanikud hindavad Eesti turvalisust tervikuna muudest regioonidest madalamalt (83%) (Tabel 1). 88% Eesti elanikest on oma eluga Eestis rahul (Joonis 1).

Joonis 1. Kuivõrd Te nõustute järgmiste seisukohtadega? % kõikidest vastajatest, n=1161

Eesti riiki hindavad vähem turvaliseks elukohaks lisaks eelnevalt mainitud Kirde-Eestile statistiliselt oluliselt enam ka muust rahvusest inimesed, suurlinnade elanikud ning inimesed vanuses 35–49 (Tabel 1).

¹ Siin ja edaspidi: tulemuste üldistamiseks on kokku liidetud väitega nõustujad (täielikult + pigem nõus) ning mittenõustujad (pigem ei nõustu + üldse ei nõustu).

Tabel 1. Eesti riik on elamiseks turvaline

Reaprosent vastavast sihtrühmast²; kõik vastajad³, n=1161

	Üldse + pigem ei nõustu	Pigem + täielikult nõustun
KOIK SUGU	6%	94%
mees	6%	93%
naine	5%	95%
VANUS		
15-24a	2%	97%
25-34a	4%	96%
35-49a	9%	90%
50-64a	6%	93%
65-74a	5%	94%
75+a	2%	98%
RAHVUS		
eestlane	3%	96%
muu rahvus	11%	88%
REGIOON		
Põhja-Eesti	5%	95%
Lääne-Eesti	4%	94%
Kesk-Eesti	3%	96%
Kirde-Eesti	17%	83%
Lõuna-Eesti	4%	96%
ELUKOHT		
Tallinn	5%	94%
suur linn	10%	89%
muu linn	5%	95%
maa-asula	4%	95%
HARIDUS		
alg- ja põhiharidus	3%	97%
keskharidus	8%	92%
kõrgharidus	4%	96%

Reas „KÕIK“ on esitatud kõikide vastuste jaotumine reaprotsendina: antud väitega nõustub täielikult või pigem nõustub 94% vastanutest ning üldse või pigem ei nõustu 6% vastanutest. Seejärel on tabelis vastuste jaotumine erinevates sotsiaal-demograafilistes lõigetes, kus statistiliselt olulised erinevused on leitud kasutades Hii-ruut statistikut: Hii-ruut võrdleb tulemuste jaotuste erinevusi, vaadates koguvälimi jagunemist ning võrreldes sellega sihtrühmade tulemusi. Hii-ruut eeldab, et igas sihtrühmas jagunevad vastused sama rütmi järgi. Kui aga tegelikud jaotused on oodatavast oluliselt erinevad, siis need märgitakse ära. Hii-ruudu valem arvestab iga sihtrühma valimi suurust ja vastusevariantide arvu ning nende varieeruvust ning seetõttu võib tulla ette olukordi, kus väiksemad % erinevused märgitakse olulisteks ning osad suuremad mitte. Peamiselt mõjutab tulemust valimi suurus, sest väikeste valimite korral on üksikväärtuste usalduspiirid palju laiemad.

² Siin ja edaspidi: rohelisega valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus; kollasega valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus.

³ Siin ja edaspidi: reaprosent ei pruugi võrduda 100%-ga kahel põhjusel: „Ei oska öelda“ vastajad on jäetud tabelist välja liiga väikese vastajate arvu tõttu; või tekivad erinevused (99%–101%) ümardamisel.

Pea kõik (96%) eestimaalased leiavad, et nende kodu ümbruskond on elamiseks turvaline ning ka see osakaal on veidi tõusnud (94% 2016) (Joonis 1). Oma kodu ümbruskonda peavad statistiliselt oluliselt enam turvaliseks eestlased, Lõuna-Eesti elanikud, väikelinnade ning maa-asulate elanikud; oluliselt vähem muust rahvusest ning Tallinna inimesed, Kirde-Eesti elanike hinnangud on keskmisest veidi madalamad (92%) (Tabel 2).

Tabel 2. Minu kodu ümbruskond on elamiseks turvaline

Reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1161

	Üldse + pigem ei nõustu	Pigem + täielikult nõustun
KOIK SUGU	4%	95%
mees	4%	95%
naine	4%	95%
VANUS		
15-24a	2%	96%
25-34a	3%	97%
35-49a	5%	95%
50-64a	5%	95%
65-74a	5%	95%
75+a	5%	93%
RAHVUS		
eestlane	3%	97%
muu rahvus	8%	92%
REGIOON		
Põhja-Eesti	6%	94%
Lääne-Eesti	2%	97%
Kesk-Eesti	4%	96%
Kirde-Eesti	8%	92%
Lõuna-Eesti	2%	97%
ELUKOHT		
Tallinn	7%	92%
suur linn	6%	93%
muu linn	2%	98%
maa-asula	2%	97%
HARIDUS		
alg- ja põhiharidus	3%	96%
keskharidus	5%	95%
kõrgharidus	4%	96%

Oma linnas/vallas toimuvatel üritustel tunneb end turvaliselt valdav osa Eesti 15+ elanikest ning see osakaal ei ole võrreldes 2016. aastaga muutunud (90%) (Joonis 1), ka see näitaja on Kirde-Eestis madalam (79%).

Kui väitega „Ma tunnen end turvaliselt öösel oma ümbruskonnas liikudes“ nõustub 82% elanikest, siis suured erinevused ilmnevad sotsiaal-demograafilistes rühmades: väitega ei ole nõustunud oluliselt enam naised, noored vanuses 15–24, muust rahvusest eestimaalased, Põhja- ning Kirde-Eesti, aga Tallinna ja teiste suurlinnade elanikud (Tabel 3).

Tabel 3. Ma tunnen end turvaliselt öösel oma ümbruskonnas liikudes*Reaprosent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1161*

	Üldse + pigem ei nõustu	Pigem + täielikult nõustun
KOIK SUGU	13%	82%
mees	10%	87%
naine	16%	78%
VANUS		
15-24a	21%	74%
25-34a	9%	91%
35-49a	12%	87%
50-64a	15%	84%
65-74a	13%	69%
75+a	11%	75%
RAHVUS		
eestlane	9%	87%
muu rahvus	23%	70%
REGIOON		
Põhja-Eesti	18%	78%
Lääne-Eesti	3%	90%
Kesk-Eesti	8%	89%
Kirde-Eesti	27%	67%
Lõuna-Eesti	7%	88%
ELUKOHT		
Tallinn	22%	73%
suur linn	19%	72%
muu linn	9%	86%
maa-asula	4%	93%
HARIDUS		
alg- ja põhiharidus	15%	82%
keskharidus	12%	81%
kõrgharidus	13%	83%

Viimase teemana antud alapeatükis käsitleme elanike hinnanguid Päästeameti ja politsei reageerimiskiirusele sekkumist vajavate sündmuste korral. 72% Eesti elanikest leiab, et Päästeamet reageerib sekkumist vajavatele sündmustele piisavalt kiiresti; politsei puhul on nõustujate osakaal väiksem: 64% vastanutest leiab, et politsei reageerib sekkumist vajavatele sündmustele piisavalt kiiresti. Võrreldes 2016. aastaga on käesolevas uuringus suurem nende vastajate osakaal, kes ei oska antud küsimustele vastata ning seetõttu on nõustujate osakaalud antud uuringus väiksemad. Vastuse on statistiliselt oluliselt enam jäänud võlgu naised ning vanemad inimesed alates 75. eluaastast, kellel suurema tõenäosusega puudub kokkupuude Päästeameti või politseiga.

Regioonidest eristub Kesk-Eesti, kus nii Päästeameti kui ka politsei reageerimiskiirust hinnatakse kõrgemalt (vastavalt 84% ja 73%), samuti on ilma arvamusega elanike osakaal kõige väiksem (vastavalt 11% Päästeameti ja 8% politsei korral). Päästeameti tegevuse kiiruse suhtes on kriitilisemad muust rahvusest inimesed; politsei tegevuse kiirusega samuti muust rahvusest inimesed, aga ka mehed ning vanuserühm 35–49.

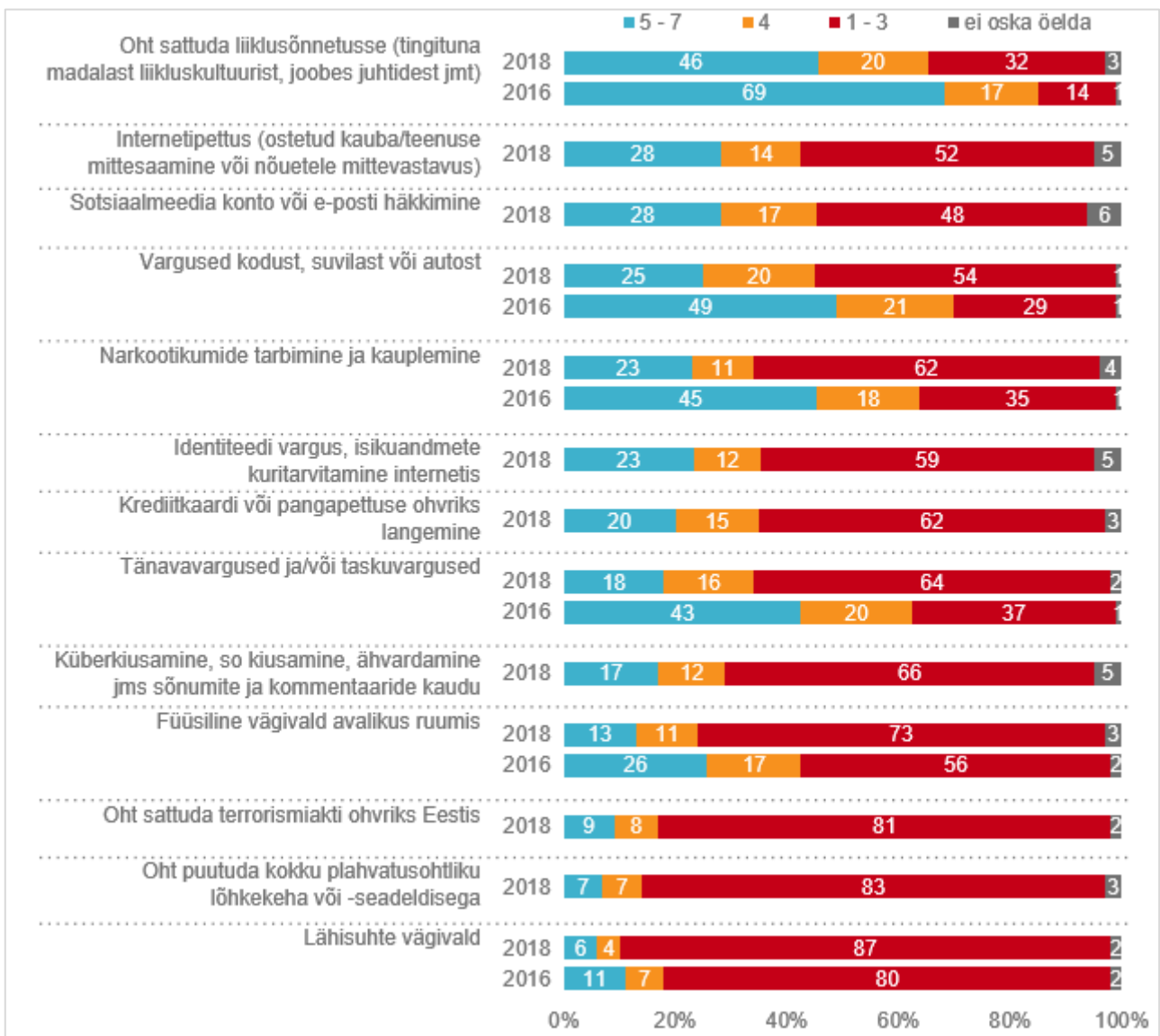
1.2 Isiklik turvatunne: kuriteo ohvriks langemine, ohutunne erinevate olukordade suhtes

Isikliku turvatunde hindamiseks paluti vastajatel 7-pallisel skaalal hinnata, kui võrd ohustatuna vastaja end või oma pereliikmeid erinevate süüteoohu puhul tunneb. **Sarnaselt 2016. aastaga tuntakse kõige sagedamini ohtu sattuda liiklusõnnetusse**, kuigi vastav osakaal on oluliselt langenud (69% andis 2016. a hindeks 5–7 ja 46% 2018) (Joonis 2).

Kui 2016. aastal oli teisel kohal vargused kodust, suvilast või autost, siis käesoleva uuringu põhjal on **teiseks ohuliigiks tõusnud internetipettused** (28% tunneb end ohustatuna, andes 7-pallisel skaalal hinde 5, 6 või 7) ning **sotsiaalmeedia konto või e-posti häkkimine** (samuti 28%). Varguste osatähtsus antud süüteoohu puhul on oluliselt langenud: vargusi kodust, suvilast ja autost ning tasku- ja/või tänavavargusi hindab suureks ohuks (7-pallisel skaalal 5, 6 või 7) vastavalt 25% ja 18% vastanutest (2016 vastavalt 49% ja 43%) (Joonis 2).

Ohuhinnangud vägivaldale on langenud: füüsilist vägivalda avalikus ruumis on suuremaks ohuks (7-pallisel skaalal 5, 6 või 7) märkinud 13% vastanutest (26% 2016) ning lähisuhtevägivalda 6% vastanutest (11% 2016).

Joonis 2. Palun hinnake skaalal 1–7, kus 1 tähendab „ei tunne üldse ohtu“ ja 7 tähendab „tunnen väga suurt ohtu“, kui ohustatuna Te end või oma pereliikmeid järgmiste süüteoohu puhul tunnete. % kõikidest vastajatest, n=1161

Vaadates eeltoodud süüteoliike sotsiaal-demograafilistes rühmades, saab välja tuua järgmised statistiliselt olulised erinevused:

- internetipettust on suureks ohuks oluliselt enam märkinud naised, eestlased, Kesk-Eesti ning maa-asulate elanikud; küberkiusamist naised ja noored vanuses 15–24; sotsiaalmeedia konto või e-posti häkkimist naised, noored vanuses 15–24, aga ka vastajad vanuses 35–49 ning maa-asulate elanikud; identiteedivargust ning isikuandmete kuritarvitamist internetis naised;
- ohtu sattuda terrorismiakti ohvriks Eestis on oluliselt enam suureks pidanud naised ning vanuserühm 50–64, Kirde-Eesti ning suurlinnade elanikud;
- narkootikumide tarbimist ja kauplemist on suureks ohuks pidanud oluliselt enam noored vanuses 15–24, muust rahvusest inimesed, Põhja- ning Kirde-Eesti ja Tallinna elanikud;
- lähisuhtevägivalda ning füüsilist vägivalda avalikus ruumis hindavad suuremaks ohuks noored vanuses 15–24;
- tänava- ja/või taskuvargusi hindavad suureks ohuks oluliselt enam naised ja Põhja-Eesti ning Tallinna elanikud ja 50–64-aastased inimesed.

Viimase aasta jooksul on väär- või kuriteo ohvriks langenud 12% vastajatest või vastaja pere- või tutvuskonnast; 82% vastas küsimusele eitavalt ning 6% jäi vastuse võlgu. Eitavalt on oluliselt enam vastanud 65 a ja vanemad ning vastuse on võlgu jäänud nooremad inimesed vanuses 15–34. Jaatavalt on enam vastanud Põhja-Eesti ning Tallinna elanikud ning muu rahvus.

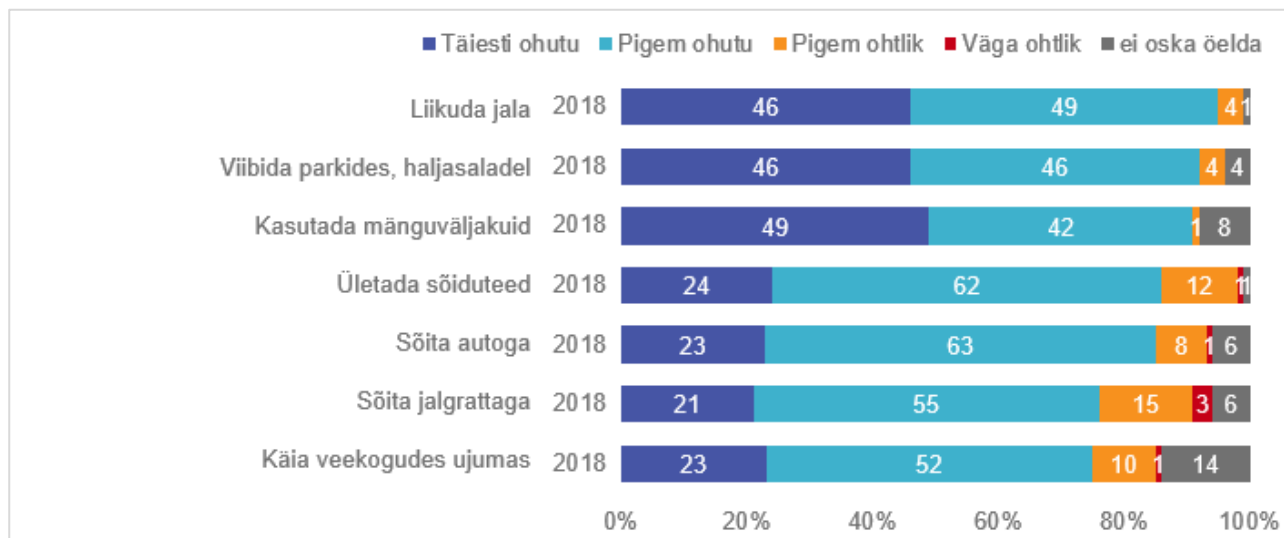
1.3 Kodukoha turvalisus: keskkonna ohutus, probleemsete olukordade esinemine, kogukonna turvalisust tõstvad tegurid

Kodukoha turvalisust kaardistati uuringus järgmistest aspektidest lähtuvalt: kõigepealt paluti hinnata, kui võrd ohutu on vastaja linnas või vallas liiklemine ning erinevate vaba aja tegevustega tegelemine linna- või vallaruumis. Seejärel paluti hinnata erinevate probleemide ulatust ning anda üldine hinnang kodukoha turvalisuse muutumisele viimase ja järgmise kolme aasta jooksul. Viimaseks paluti hinnata aspekte, mis võiksid vastaja hinnangul kodukoha turvalisust suurendada.

Uuringu tulemusena selgus, et kõige ohutumaks peetakse mänguväljakute kasutamist (91%), jala liikumist (95%) ning parkides ja haljasaladel viibimist (92%). **Liiklusega seotud tegevusi hinnati kriitilisemalt:** 18% vastajatest hindas jalgrattaga sõitmist, 13% sõidutee ületamist, 11% veekogudes ujumist ning 9% autoga sõitmist väga või pigem ohtlikuks tegevuseks (Joonis 3).

Joonis 3. Kui ohutu on Teie kodukohas (linnas või vallas) teha järgnevat tegevusi?

% kõikidest vastajatest, n=1161

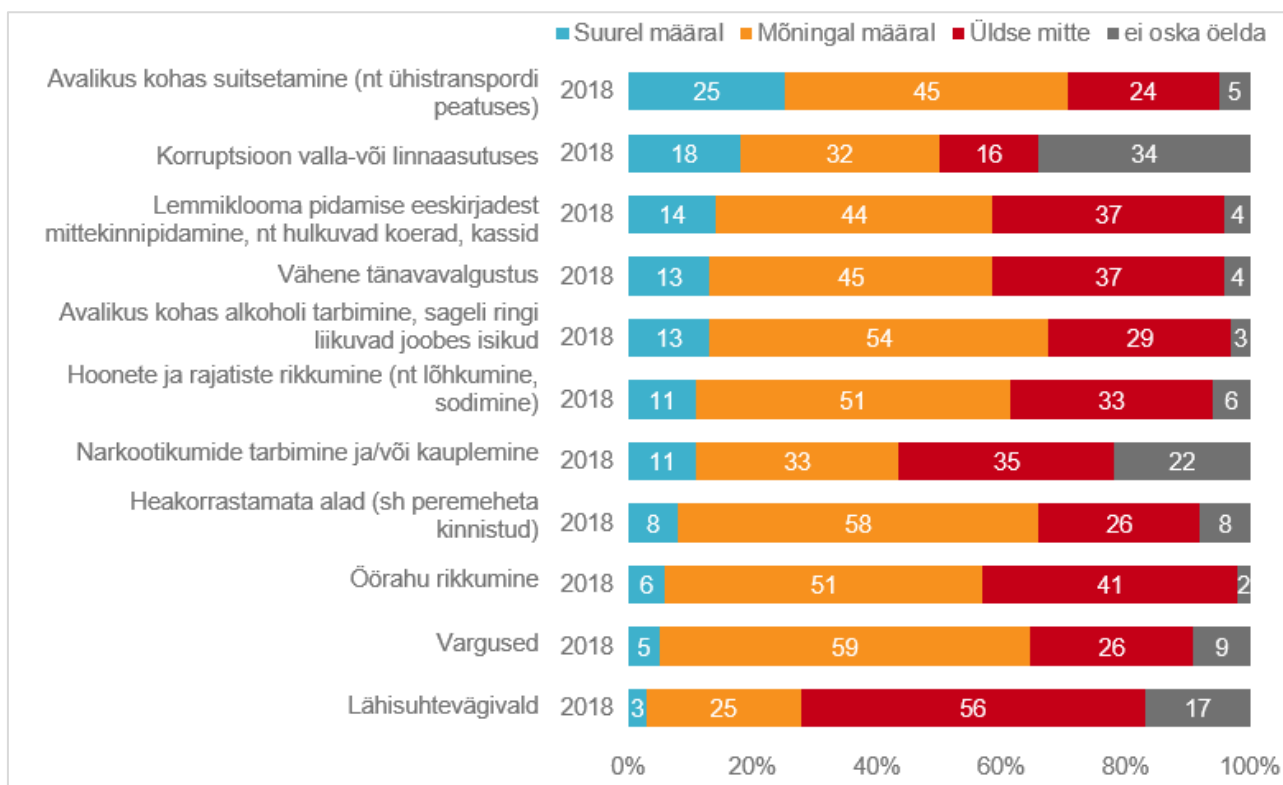
Vaadates antud tulemusi sotsiaal-demograafilistes gruppides, saab välja tuua järgmist:

- jala liikumist ja sõidutee ületamist peavad oluliselt enam ohtlikuks naised, vanemad inimesed vanuses 75+, muust rahvusest Kirde-Eesti ning suurlinnade elanikud;
- jalgrattaga sõitmist peavad oluliselt enam ohtlikuks muust rahvusest eestimaalased, Põhja-Eesti, Tallinna ning suurlinnade elanikud;
- autoga sõitmist peavad oluliselt enam ohtlikuks naised, muust rahvusest eestimaalased ning Tallinna ja suurlinnade elanikud.

Kodukoha probleemiks peetakse uuringu põhjal enim avalikus kohas suitsetamist (25% peab probleemiks suurel määral) ning korruptsiooni valla- või linnaasutuses (18%). Lemmikloomade pidamise eeskirjadest mittekiinnipidamist, vähest tänavavalgustust ning avalikus kohas alkoholi tarbimist peavad suurel määral kodukoha probleemiks 13–14% uuringus osalenutest (Joonis 4).

Joonis 4. Kuivõrd on järgmised olukorrad probleemiks Teie kodukohas (linnas või vallas)?

% kõikidest vastajatest, n=1161

Lähisuhtevägivalda on oluliselt enam suureks probleemiks märkinud 15–25-aastased noored ning Kirde-Eesti elanikud; vargusi Põhja-Eesti ning Tallinna elanikud; narkootikumide tarbimist ja/või kauplemist muust rahvusest, Põhja- ja Kirde-Eesti ning Tallinna elanikud.

Avalikus kohas suitsetamine on suurel määral probleemiks oluliselt enam noortele, Põhja-Eesti ja Tallinna elanikele (Tabel 4).

Tabel 4. Avalikus kohas suitsetamine (nt ühistranspordi peatuses)

Reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1161

	Üldse mitte	Mõningal määral	Suurel määral	Ei oska öelda
KOIK SUGU	24%	45%	25%	5%
mees	29%	45%	23%	3%
naine	20%	46%	27%	7%
VANUS				
15-24a	17%	37%	44%	1%
25-34a	24%	43%	31%	3%
35-49a	20%	48%	29%	3%
50-64a	23%	51%	21%	4%
65-74a	25%	53%	14%	9%
75+a	44%	27%	8%	20%
RAHVUS				
eestlane	25%	45%	25%	5%
muu rahvus	20%	46%	27%	6%
REGIOON				
Põhja-Eesti	23%	44%	30%	3%
Lääne-Eesti	23%	50%	17%	10%
Kesk-Eesti	26%	40%	28%	6%
Kirde-Eesti	23%	43%	21%	13%
Lõuna-Eesti	25%	49%	22%	5%
ELUKOHT				
Tallinn	20%	43%	36%	1%
suur linn	18%	48%	21%	13%
muu linn	21%	51%	25%	3%
maa-asula	32%	43%	18%	7%
HARIDUS				
alg- ja põhiharidus	31%	28%	33%	8%
keskharidus	22%	49%	24%	5%
kõrgharidus	22%	51%	23%	4%

Korruptsiooni valla- või linnaasutuses peavad suurel määral probleemiks keskmisest oluliselt enam Põhja- ning Kirde-Eesti ja Tallinna elanikud ning inimesed vanuses 25–34 (Tabel 5).

Tabel 5. Korruptsioon valla- või linnaasutuses

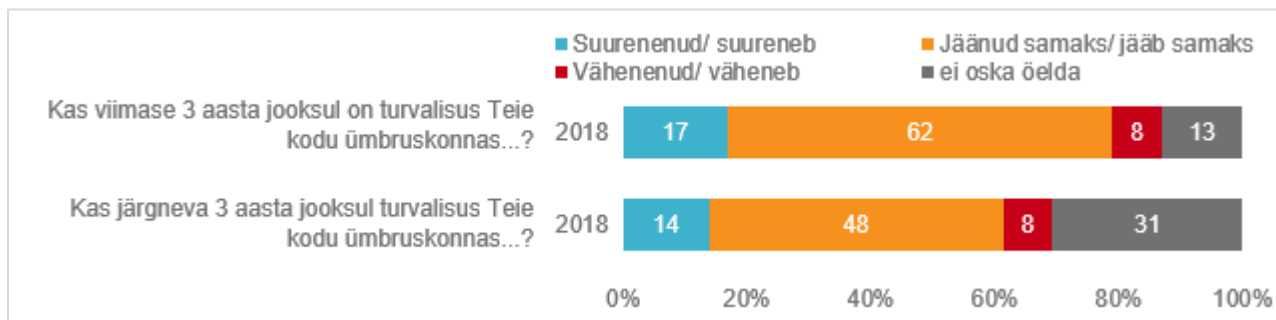
Reaprosent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1161

	Üldse mitte	Mõningal määral	Suurel määral	Ei oska öelda
KOIK SUGU	16%	32%	18%	34%
mees	20%	35%	18%	27%
naine	13%	29%	18%	40%
VANUS				
15-24a	28%	27%	17%	29%
25-34a	12%	32%	25%	32%
35-49a	13%	37%	19%	31%
50-64a	15%	36%	17%	32%
65-74a	14%	32%	15%	39%
75+a	25%	14%	9%	52%
RAHVUS				
eestlane	16%	32%	18%	33%
muu rahvus	16%	31%	17%	37%
REGIOON				
Põhja-Eesti	14%	29%	24%	34%
Lääne-Eesti	23%	35%	7%	36%
Kesk-Eesti	19%	38%	9%	34%
Kirde-Eesti	6%	27%	34%	33%
Lõuna-Eesti	20%	35%	10%	34%
ELUKOHT				
Tallinn	10%	29%	28%	32%
suur linn	14%	32%	21%	32%
muu linn	14%	34%	15%	37%
maa-asula	24%	32%	9%	35%
HARIDUS				
alg- ja põhiharidus	24%	21%	15%	39%
keskharidus	14%	34%	16%	36%
kõrgharidus	15%	34%	24%	27%

Lisaks etteantud probleemsetele olukordadele paluti vastajatel vaba vastusena nimetada veel mõni kodukoha turvalisusega seotud probleem. Seda võimalust kasutas 15% vastajatest. Enim (28% nendest, kes midagi vastasid) nimetati purjus või narkojoobes inimesi, süstlaid, suitsetamist, jms. 21% nimetas liikluses kihutamist jms; 15% ebapiisavat või puudulikku tänavavalgustust, kõnniteed või kergliiklusteed ning puudulikku parkimiskorraldust. 11% nimetas hulkuvaid noortekampasid või noori; 10% nimetas seda, et politsei, kiirabi või pääste juurdepääs vastaja kodukohale on raskendatud, ja 8% nimetas vargusi või vandalismi.

62% inimestest on ühel nõul selles osas, et viimase kolme aasta jooksul on kodukoha turvalisus jäänud samaks; 48% arvab, et see jääb samaks ka järgmise kolme aasta jooksul. 14% usub, et järgmise kolme aasta jooksul kodukoha turvalisus suureneb (Joonis 4).

Joonis 4. Hinnangud kodukoha turvalisusele. % kõikidest vastajatest, n=1161

Kodukoha turvalisuse suurenemisse järgmise kolme aasta jooksul usuvad oluliselt enam mehed, noored vanuses 15–24 ning Kirde-Eesti elanikud.

Vastajate hulgas, kes usuvad, et nende kodukoha turvalisus järgmise kolme aasta jooksul väheneb, on oluliselt enam 25–34aastaseid eestimaalasi.

Neli kõige olulisemat kodukoha turvalisust suurel määral tõstvat tegurit on uuringu põhjal valvekaamerad avalikes kohtades (53%), kogukonna suurem sidusus (see, et naabrid tunnevad üksteist) (51%), politseipatrullid tänavatel (49%) ning kohaliku omavalitsuse tegevused turvalise keskkonna kujundamisel (samuti 49%) (Joonis 5). Usk valvekaamerate, politsei, turvafirmade patrullide, aga ka naabrivalve mõjusse turvalisuse tagamisel on võrreldes 2016. a langenud. Valvekaamerate ning patrullide kõrval tõusetub uuringus olulisele kohale kogukonna ja kohaliku omavalitsuse roll.

Vaadates kodukoha turvalisust tõstvaid tegureid rahvuse lõikes, saab välja tuua järgmist:

- muust rahvusest eestimaalased ei oska oluliselt sagedamini naabrivalve, kodanikuühenduste, kohaliku omavalitsuse ning abipolitseinike tegevuste mõju osas seisukohta võtta, jäädes vastuse võlgu; oluliselt enam usutakse politseipatrullidesse ja valvekaameratesse;
- eestlased usuvad enam kogukonna suuremasse sidususse ning kodanikuühenduste tegevusse turvalisuse tagamisel.

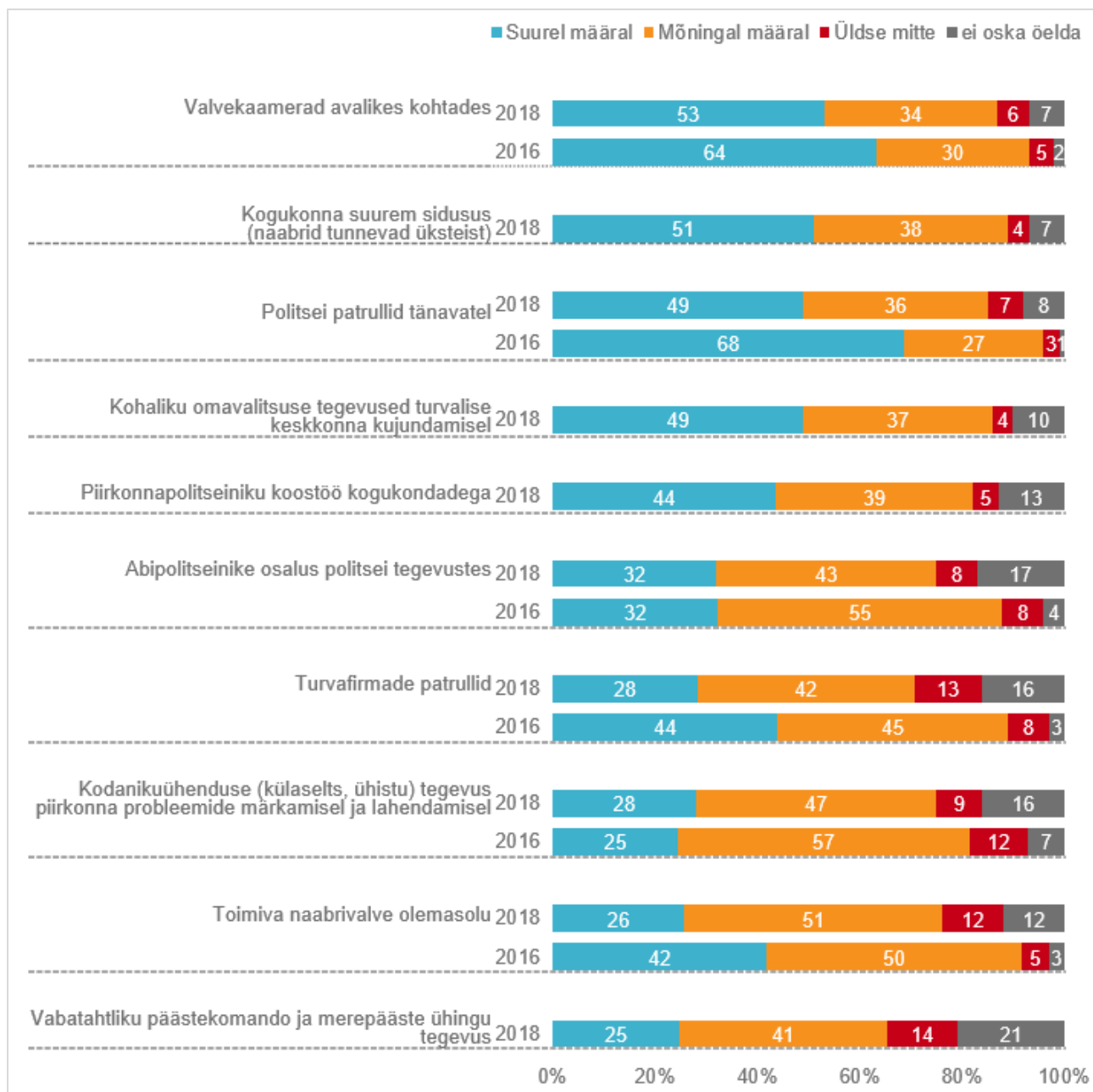
Naised ei osanud meestega võrreldes sagedamini turvalisust tõstvaid tegureid hinnata, jättes vastamata. Naised näevad meestega võrreldes suuremat rolli turvalisuse tõstmisel kohalikul omavalitsusel.

Regionaalsest aspektist lähtuvalt saab välja tuua järgmist:

- Põhja-Eesti elanikud usuvad oluliselt vähem kogukonna sidususse ja suuremal määral piirkonnapolitseiniku koostöösse kogukondadega;

Joonis 5. Kuivõrd suurendaksid Teie kodukoha turvalisust järgnevad tegevused või asjaolud?

% kõikidest vastajatest, n=1161

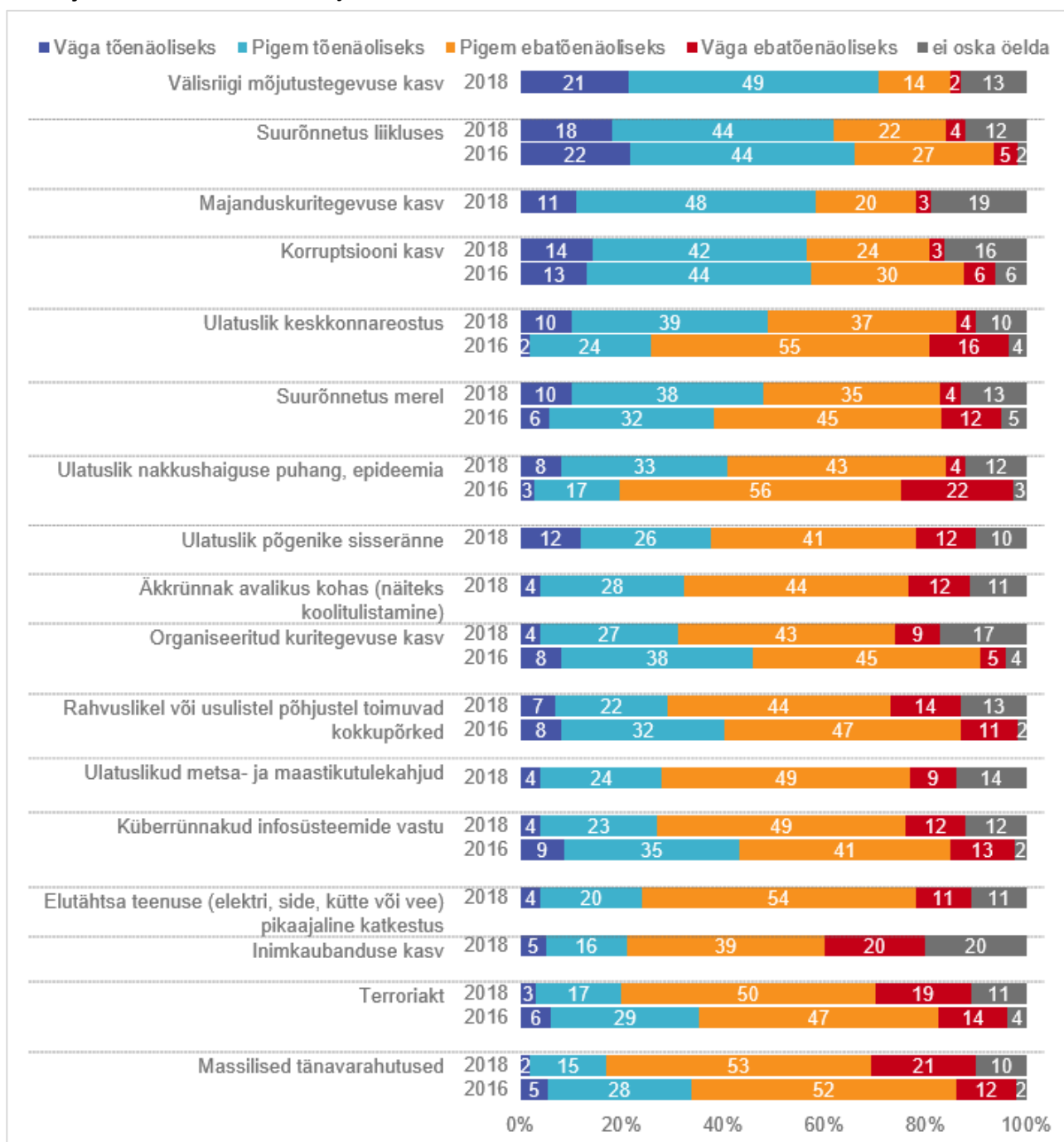
- Kesk-Eesti elanikud usuvad oluliselt rohkem kogukonna sidususe, piirkonnapolitseiniku koostösse kogukondadega;
- Kirde-Eesti elanikud usuvad oluliselt vähem naabrivalvesse, kohaliku omavalitsuse tegevusse, piirkonnapolitseiniku koostösse kogukondadega; oluliselt rohkem aga politseipatrullidesse;
- Lõuna-Eesti inimesed usuvad seevastu politsei- ja turvafirmade patrullidesse ning ka valvekaamerate mõjusse oluliselt vähem;
- Lääne-Eesti elanikud usuvad vähem turvafirmade patrullidesse, abipolitseinike tegevusse ning oluliselt rohkem vabatahtliku päästekomando ja merepäästeühingu tegevusse turvalisuse tagamisel.

1.4 Turvalisust mõjutavate ohuolukordade esinemise tõenäosus Eestis, Eesti valmisolek nende sündmuste ja ohtudega toimetulekuks

Antud alateemas paluti vastajatel hinnata erinevate ohuolukordade esinemise tõenäosust Eestis lähima kolme aasta jooksul ning seejärel paluti hinnata Eesti valmisolekut samade olukordadega toimetulekuks, kasutades 4-pallist skaalat. Järgmise kolme aasta jooksul hindavad vastajad enim tõenäoliseks välisriigi mõjutustegevuse kasvu (70%), mõnd suurõnnetust liikluses (62%), majanduskuritegevuse kasvu (59%) ning korruptsiooni kasvu (56%) (Joonis 6).

Võrreldes 2016. aastaga peetakse tõenäolisemaks keskkonna ja nakkushaiguste levikuga seonduvaid ohte: suurõnnetus merel (38% 2016 → 48% 2018), ulatuslik keskkonnareostus (26% 2016 → 49% 2018) ja ulatuslik nakkushaiguste puhang (20% 2016 → 41% 2018) (Joonis 6).

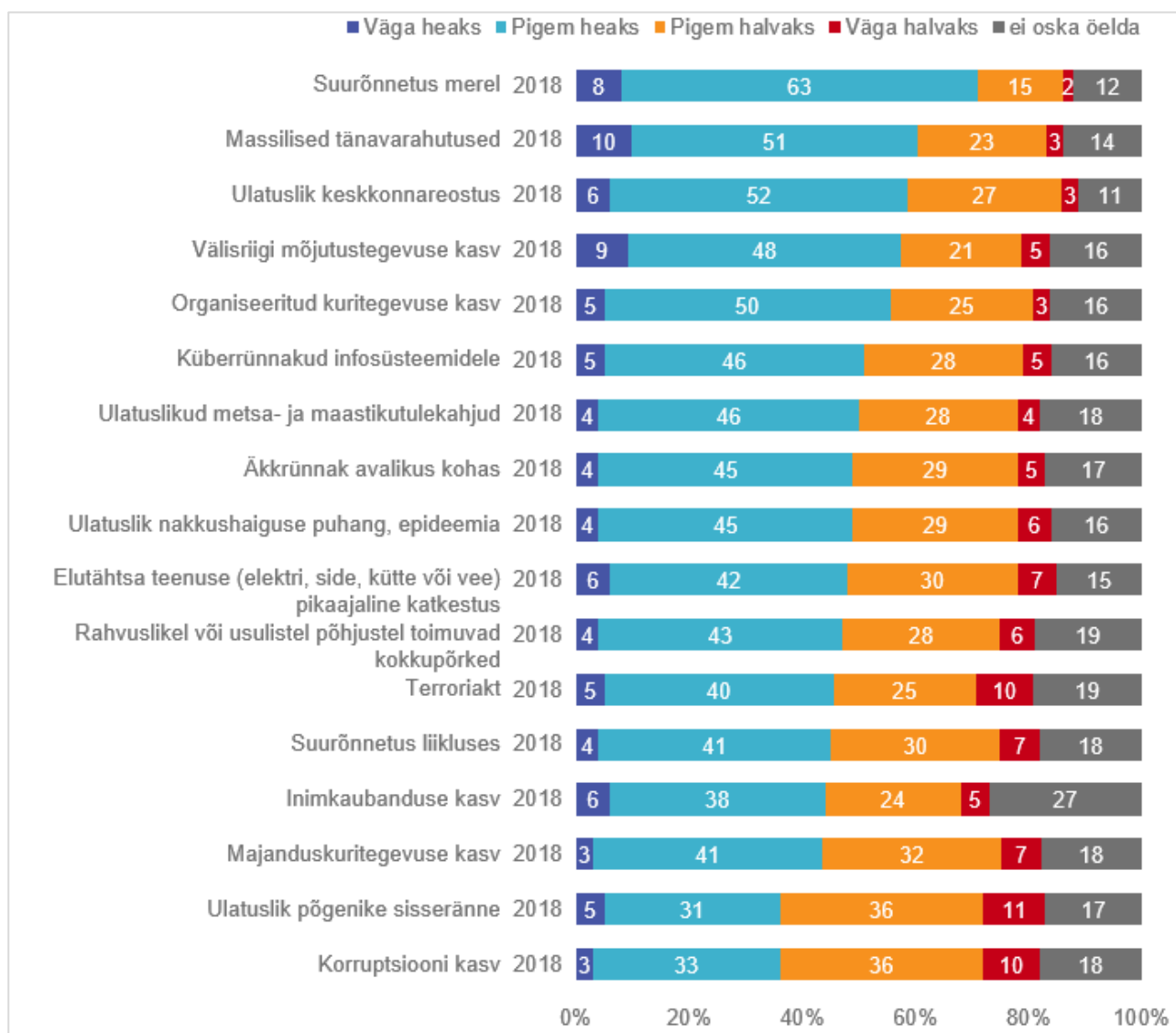
Joonis 6. Kuivõrd tõenäoliseks Te peate järgmiste ohuolukordade esinemist Eesti riigis lähima 3 aasta jooksul? % kõikidest vastajatest, n=1161

Vähem tõenäolisemaks peetakse järgmisi ohte: rahvuslikel või usulistel põhjustel toimuvad kokkupõrked (40% 2016 → 29% 2018), organiseeritud kuritegevuse kasv (46% 2016 → 31% 2018), küberrünnakud infosüsteemide vastu (44% 2016 → 27% 2018), terroriaktid (35% 2016 → 29% 2018) ning massilised tänavarahutused (33% 2016 → 17% 2018). Hinnangud korruptsiooni kasvu ja suure liiklusõnnetuse osas (vastavalt 57% 2016 → 56% 2018 ja 66% 2016 → 62% 2018) on jäänud üldjoontes samale tasemele (Joonis 6).

Kui kõige tõenäolisemateks ohtudeks Eestis peeti välisriigi mõjutustegevuse kasvu, suurõnnetust liikluses, majanduskuritegevuse ning korruptsiooni kasvu, siis just kolme viimase ohu osas hinnatakse uuringus Eesti valmisolekut kõige madalamaks: korruptsiooni kasvuga toimetulekut hindab heaks 36% vastajatest, majanduskuritegevuse kasvuga toimetulekut 44% vastajatest ning suurõnnetuse puhul hindab Eesti riigi valmisolekut heal tasemel olevaks 45% vastajatest (Joonis 7).

Joonis 7. Milliseks Te hindate Eesti valmisolekut tulla toime järgmiste sündmustega, kui need peaks juhtuma? % kõikidest vastajatest, n=1161

Analüüsidest uuringu tulemusi vastajate soo, vanuse, rahvuse ja regiooni lõikes, saab välja tuua järgmist:

- mehe peavad erinevat liiki ohtude esinemist Eestis oluliselt enam tõenäolisemaks kui naised; naised on oluliselt enam jäänud ohuhinnangute andmisega hätta ning jätnud küsimustele vastamata;

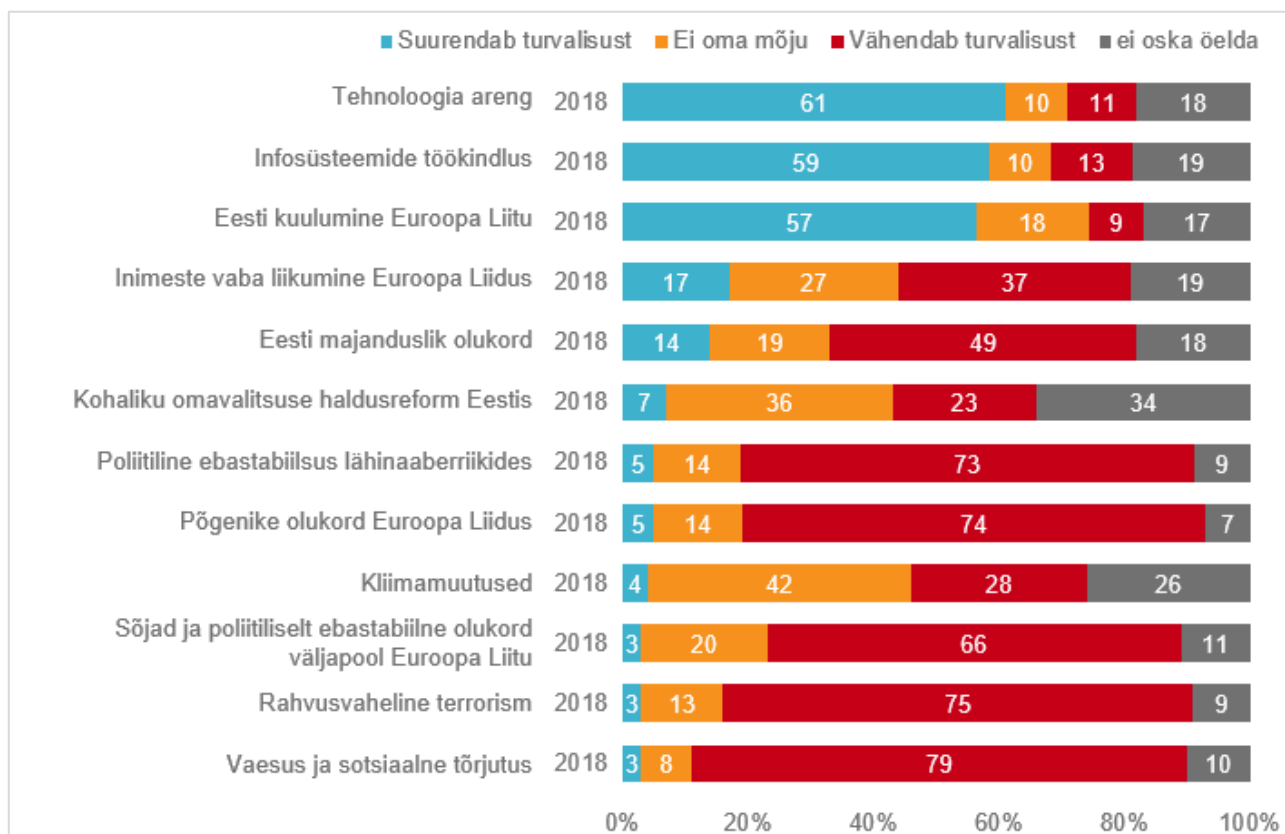
- vanuselises lõikes eristuvad 15–24-aastased, kes peavad tõenäolisemaks massiliste tänavarahutuste esinemist, ulatuslikku metsa- ja maastikutulekahju esinemist ning suurõnnetust merel; vanemad inimesed 75+ on keskmisest enam jäänud vastuse võlgu. Ulatuslikku põgenike sisserännet peavad tõenäolisemaks 50–64-aastased elanikud; inimkaubanduse kasvu 35–49-aastased eestimaalased; 25–34-aastased peavad tõenäolisemaks ohuks suurõnnetust liikluses ning rahvuslikel või usulistel põhjustel toimuvaid kokkupõrkeid;
- rahvuse lõikes saab välja tuua selle, et
 - eestlaste jaoks on tõenäolisemad ohud suurõnnetus merel, ulatuslik nakkushaiguste puhang ning keskkonnareostus ja välisriigi mõjutustegevuse kasv;
 - muust rahvusest eestimaalaste jaoks on tõenäolisemad ohud massilised tänavarahutused, ulatuslik põgenike sisseränne ning suurõnnetus liikluses; muust rahvusest inimesed on oluliselt enam märkinud „ei oska öelda“ vastuseid;
- regionaalsest aspektist lähtuvalt eristuvad Põhja-Eesti elanikud, kes peavad tõenäolisemaks äkkrünnakut avalikus kohas, rahvuslikel või usulistel põhjustel toimuvaid kokkupõrkeid, korruptsiooni kasvu ning õnnetusi liikluses. Kirde-Eesti elanikud on oluliselt enam jäänud vastuse võlgu.

1.5 Väliskeskkonnast tingitud tegurite ja olukordade mõju Eesti turvalisusele

Lisaks siseriiklikele ohuolukordadele paluti vastajatel uuringu käigus hinnata ka erinevate väliskeskkonnast tingitud tegurite ja olukordade mõju Eesti turvalisusele. Uuringu põhjal suurendavad turvalisust kõige enam tehnoloogia areng (61%), infosüsteemide töökindlus (59%) ning Eesti kuulumine Euroopa Liitu (57%). Eesti turvalisust vähendavad üldine vaesus ja sotsiaalne tõrjutus (79%), rahvusvaheline terrorism (75%), põgenike olukord Euroopa Liidus (74%) ning poliitiline ebastabiilsus lähinaaberriikides (73%) (Joonis 8).

Joonis 8. Millisel määral järgmised tegurid ja olukorrad mõjutavad Eesti turvalisust?

% kõikidest vastajatest, n=1161

Analüüsidest tulemusi rahvuse lõikes, ilmneb, et

- muust rahvusest eestimaalased usuvad, et poliitiline ebastabiilsus lähinaaberriikides, sõjad ja poliitiliselt ebastabiilne olukord väljaspool Euroopa Liitu, rahvusvaheline terrorism ning infosüsteemide töökindlus ei mõjuta Eesti turvalisust; Eesti kuulumine Euroopa Liitu pigem vähendab Eesti turvalisust või ei oma turvalisusele mõju;
- eestlased usuvad muust rahvusest elanike kõrval oluliselt enam, et poliitiliselt ebastabiilne olukord lähinaaberriikides, sõjad ja poliitiliselt ebastabiilne olukord väljaspool Euroopa Liitu, põgenike olukord Euroopa Liidus, rahvusvaheline terrorism, infosüsteemide töökindlus, vaesus ja sotsiaalne tõrjutus, kliimamuutused, aga ka kohaliku omavalitsuse haldusreform ja Eesti majanduslik olukord vähendavad Eesti turvalisust.

Samuti ilmneb, et noored (15–24) usuvad oluliselt enam, et põgenike olukord Euroopa Liidus ning Eesti majanduslik olukord ei avalda Eesti turvalisusele mõju; samas näevad nad oluliselt enam, et kohaliku omavalitsuse haldusreform, Eesti kuulumine Euroopa Liitu, inimeste vaba liikumine Euroopa Liidus ning infosüsteemide töökindlus suurendavad turvalisust.

35–49-aastased seevastu usuvad enam, et põgenike olukord Euroopa Liidus, Eesti majanduslik olukord, vaesus ja sotsiaalne tõrjutus ning samuti inimeste vaba liikumine Euroopa Liidus ja tehnoloogia areng vähendavad Eesti turvalisust.

1.6 Hinnangud valitsuse/riigi tegevusele siseturvalisuse tagamisel

Antud alateemas paluti vastajatel anda hinnang Eesti riigi/valitsuse tegevusele siseturvalisuse tagamisel. Üle 60% vastajatest usub, et Eesti valitsus on teinud piisavalt selleks, et võidelda küberkuritegevusega (64%); et hoida Eesti ja Euroopa Liidu piirid turvalisena (61%) ning et võidelda organiseeritud kuritegevusega (60%). Kõige kriitilisemalt hinnatakse Eesti valitsuse tegevust võitluses korruptsiooni ja lähisuhtevägivallaga (vastavalt 33% ja 45%) (Joonis 9).

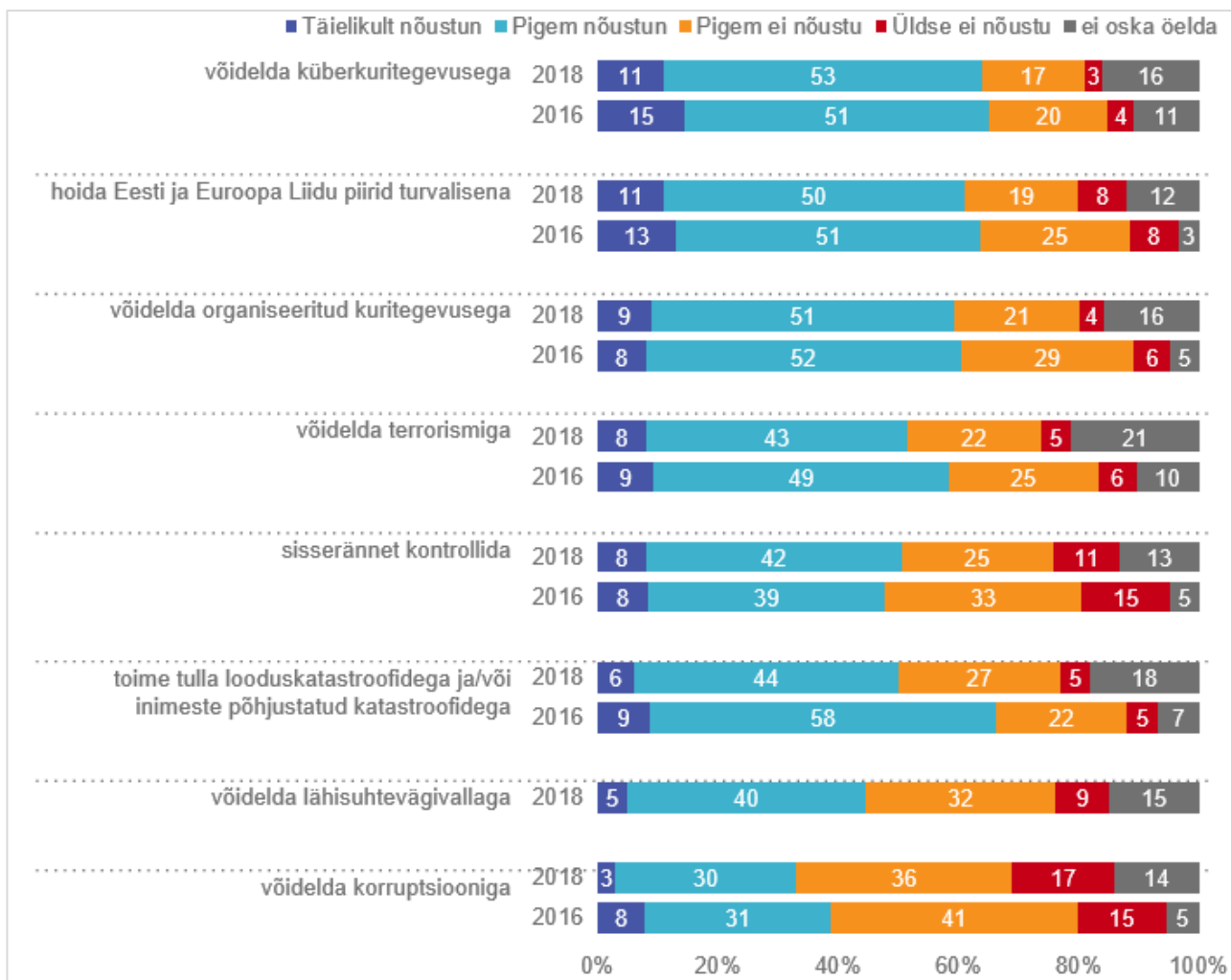
Analüüsidest tulemusi rahvuse lõikes, saab välja tuua, et

- eestlased on kriitilisemad Eesti valitsuse tegevusega võitluses korruptsiooni, lähisuhtevägivalla, organiseeritud kuritegevusega ning tulnud toime looduskatastroofide ja/või inimeste põhjustatud katastroofidega. Eestlased nõustuvad oluliselt enam sellega, et Eesti valitsus on piisavalt hästi sisserännet kontrollinud;
- muust rahvusest eestimaalased on jäänud oluliselt sagedamini vastuse võlgu. Küll aga leitakse oluliselt enam, et Eesti valitsus on teinud piisavalt võitlemaks lähisuhtevägivallaga.

Ka soolisest aspektist lähtuvalt ilmnevad suured erinevused: mehed on Eesti valitsuse tegevuse suhtes oluliselt vähem kriitilised. Näiteks nõustuvad nad oluliselt enam, et Eesti valitsus on piisavalt hästi võidelnud organiseeritud kuritegevuse, korruptsiooni, küberkuritegevuse ning lähisuhtevägivallaga. Naised on enam jätnud küsimusele vastamata.

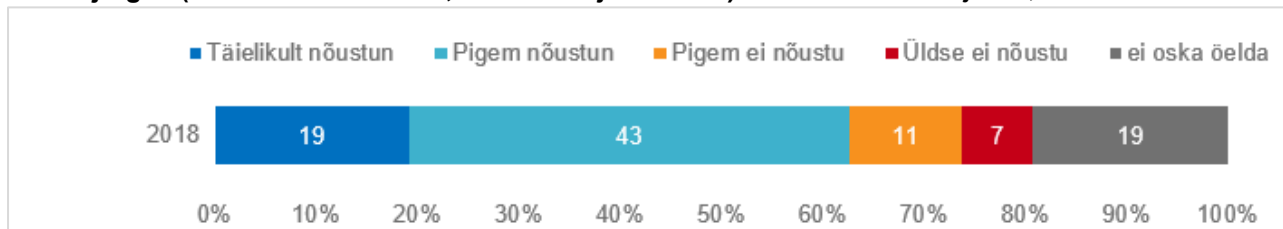
Vanuselisest aspektist lähtudes on valitsuse tegevuse suhtes kõige kriitilisem vanuserühm 35–49. Nad leiavad oluliselt enam, et valitsus peaks senisest enam võitlema terrorismiga, kontrollima sisserännet ning tulema toime loodus- ja/või inimese põhjustatud katastroofidega.

Joonis 9. Kuivõrd Te nõustute järgmistele Eesti valitsuse tegevust puudutavate väidetega? Eesti valitsus on teinud piisavalt selleks, et ...? % kõikidest vastajatest, n=1161

Uuringus paluti vastajatel anda hinnang, kas siseturvalisuse kulud peaksid sõjalise kaitse kuludega olema samas suurusjärgus. Antud väitega nõustub kokku 62% vastajatest; 18% leiab, et see ei peaks nii olema, ning 19% on jäänud vastuse võlgu (Joonis 10).

Joonis 10. Kas siseturvalisuse kulud peaksid sarnaselt sõjalise kaitse kuludega olema samas suurusjärgus (vähemalt 2% SKP-st, s.o 460 miljonit eurot)? % kõikidest vastajatest, n=1161

Siseturvalisuse kulud peaksid sõjalise kaitse kuludega olema samas suurusjärgus oluliselt enam eestlaste ja 15–24-aastaste noorte hinnangul ning vähem muust rahvusest elanike hinnangul (Tabel 6).

Tabel 6. Siseturvalisuse kulud peaksid sõjalise kaitse kuludega olema samas suurusjärgus

Reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1161

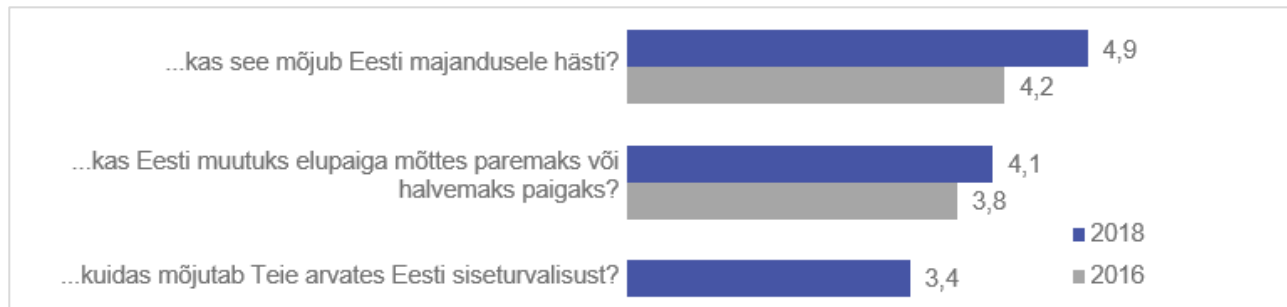
	Üldse + pigem ei nõustu	Pigem + täielikult nõustun	Ei oska öelda
KOIK SUGU	18%	63%	19%
mees	22%	64%	14%
naine	14%	62%	24%
VANUS			
15-24a	11%	71%	17%
25-34a	26%	54%	20%
35-49a	16%	64%	21%
50-64a	17%	64%	18%
65-74a	21%	65%	15%
75+a	13%	60%	28%
RAHVUS			
eestlane	13%	69%	18%
muu rahvus	29%	48%	23%
REGIOON			
Põhja-Eesti	18%	64%	18%
Lääne-Eesti	20%	65%	15%
Kesk-Eesti	13%	59%	29%
Kirde-Eesti	31%	57%	12%
Lõuna-Eesti	13%	65%	22%
ELUKOHT			
Tallinn	19%	61%	19%
suur linn	24%	62%	14%
muu linn	17%	63%	20%
maa-asula	14%	65%	21%
HARIDUS			
alg- ja põhiharidus	11%	63%	26%
keskharidus	21%	59%	20%
kõrgharidus	15%	70%	15%

1.7 Suhtumine ja hoiakud teistest riikidest pärit inimeste Eestis elamiseks ja töötamiseks

Antud alateemas paluti vastajatel esmalt hinnata kümnepallisüsteemis, kuidas mõjutab teistest riikidest pärit inimeste Eestisse elama ja tööle tulemine siinset majandust, turvalisust ja eluolu. Seejärel paluti anda hinnang Eesti rahvastiku vananemisest tingitud probleemide lahendamisel võõrtööjõu kasutamisele ning kuivõrd peaks Eesti teistest riikidest pärit inimeste sisseelamist toetama.

Hinnangud teistest riikidest inimeste Eestisse elama ja töötama asumise kohta on muutunud veidi positiivsemaks: teiste riikide elanike siiatulek omab head mõju majandusele (10-pallisel skaalal hinnangud 6–10: 24% 2016 → 34% 2018) ning muudab Eesti elupaiga mõttes paremaks paigaks (10-pallisel skaalal hinnangud 6–10: 15% 2016 → 20% 2018). Ka keskmised hinded on tõusnud (Joonis 11).

Joonis 11. Palun hinnake 10-pallisel skaalal⁴, kui teistest riikidest inimesed siia elama ja töötama tulevad, siis ...? keskmine, n=1116

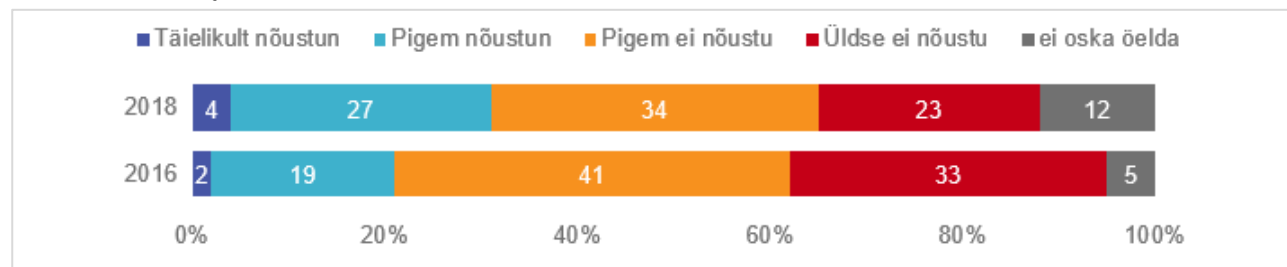
Kuigi teiste riikide inimeste tulek Eestisse mõjub hästi Eesti majandusele, leiavad siiski vähesed vastajad, et selle tulemusena muutub Eesti turvalisemaks: 10-pallisel skaalal andis hinnanguid 6–10 vaid 9% vastajatest; 84% vastajatest andis hindeks 1–5 ning 6% jäi vastuse võlgu.

Eestlased näevad mitte-eestlastega võrreldes oluliselt enam teistest riikidest pärit inimeste siia elama ja tööle asumise positiivset mõju Eesti majandusele.

Üha rohkem eestimaalasi leiab, et töajõupuuduse leevendamiseks võiks Eesti soodustada tööjõu sissearännet väljastpoolt Euroopa Liitu (21% 2016 → 31% 2018), 57% on sellele vastu (74% 2016) ning 12% on jäänud vastuse võlgu (Joonis 12).

Joonis 12. Järgnevalt palume Teil mõelda Eesti rahvastiku vananemisele ning sellega kaasnevale töajõupuudusele teatud majandusharudes. Kuivõrd Te nõustute, et selle probleemi lahendamisel peaks Eesti soodustama tööjõu sissearännet väljastpoolt Euroopa Liitu?

% kõikidest vastajatest, n=1161

Seda, et Eesti peaks soodustama tööjõu sissearännet väljastpoolt Euroopa Liitu, leiavad oluliselt enam mehed ja eestlased ning vähem naised, muu rahvus ja Kirde-Eesti ning suurlinnade elanikud (Tabel 7).

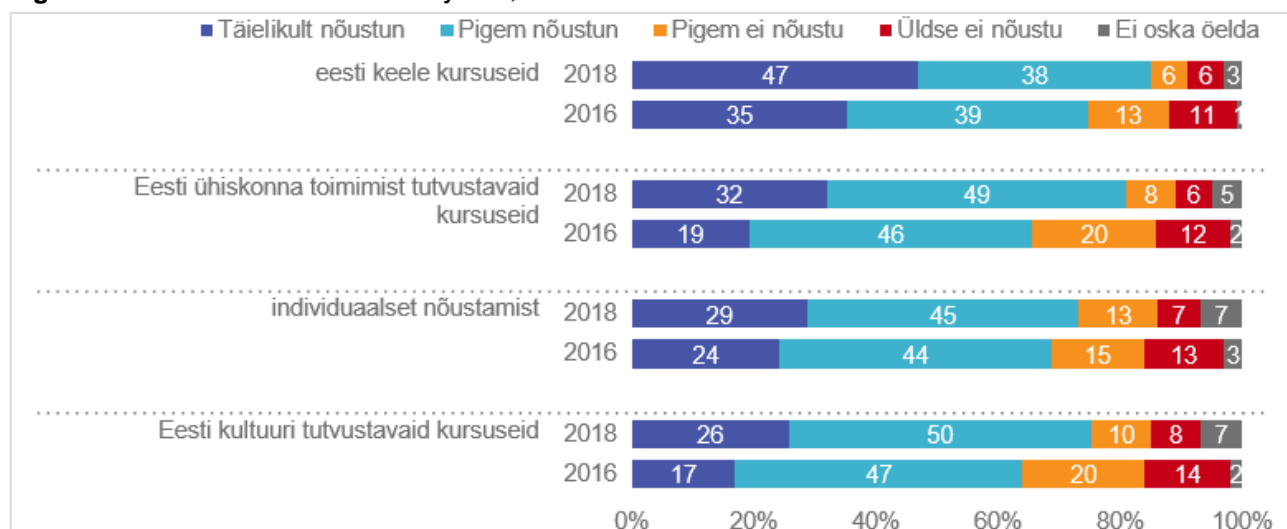
⁴ 1 tähendab „väga halvasti/muutub oluliselt halvemaks/ebaturvalisemaks“ ja 10 tähendab „mõjub hästi/muutub oluliselt paremaks/turvalisemaks“.

Tabel 7. Nõustumine väitega, et Eesti peaks soodustama tööjõu sisserrännet väljastpoolt Euroopa Liitu. Reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1161

	Üldse + pigem ei nõustu	Pigem + täielikult nõustun	Ei oska öelda
KOIK SUGU	56%	32%	12%
mees	57%	35%	8%
naine	55%	29%	16%
VANUS			
15-24a	44%	42%	14%
25-34a	56%	28%	15%
35-49a	55%	35%	10%
50-64a	64%	27%	9%
65-74a	59%	32%	9%
75+a	51%	25%	24%
RAHVUS			
eestlane	55%	35%	10%
muu rahvus	60%	23%	17%
REGIOON			
Põhja-Eesti	55%	34%	11%
Lääne-Eesti	53%	32%	16%
Kesk-Eesti	58%	31%	11%
Kirde-Eesti	73%	16%	11%
Lõuna-Eesti	52%	35%	13%
ELUKOHT			
Tallinn	57%	32%	11%
suur linn	67%	24%	10%
muu linn	55%	36%	9%
maa-asula	51%	32%	16%
HARIDUS			
alg- ja põhiharidus	51%	34%	15%
keskharidus	60%	27%	13%
kõrgharidus	53%	38%	9%

Eesti riik peaks teistest riikidest Eestisse elama asunud inimestele tagama tasuta eesti keele kursused – nii leiab 85% vastanutest. Samuti leiab enamik vastajaid, et tasuta peaks pakkuma Eesti ühiskonna toimimist tutvustavaid kursuseid (81%), individuaalset nõustamist (74%) ning Eesti kultuuri tutvustavaid kursuseid (76%) (Joonis 13).

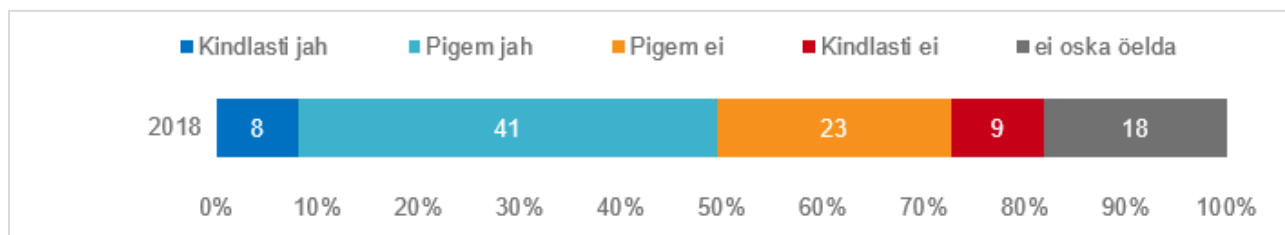
Joonis 13. Kuivõrd Te nõustute, et Eesti riik peaks teistest riikidest siia elama asunud inimestele tagama tasuta ...? % kõikidest vastajatest, n=1161

Kõiki eelviidatud tegevusi peetakse võrreldes 2016. aastaga vajalikumaks: nõustujate osakaalud on tõusnud. Analüüsidest tulemusi rahvuse lõikes, eristuvad muust rahvusest eestimaalased, kes leiavad oluliselt enam, et tasuta eesti keele kursusi ei peaks teiste riikide elanikele pakkuma. Samal nõul on ka vanemad kui 75-aastased vastajad.

Isiklikult on valmis teistest riikidest pärit inimesi Eesti eluga kohanemisel aitama pool elanikkonnast (8% kindlasti jah ja 41% pigem jah). Soovi teiste riikide inimesi aidata ei leia 32% vastanutest ning 18% jäi vastuse võlgu (Joonis 14).

Joonis 14. Kas Te isiklikult oleksite valmis aitama teistest riikidest Eestisse elama tulnud inimesel kohaneda eluga Eestis? % kõikidest vastajatest, n=1161

Valmisolekut teistest riikidest pärit inimesi aidata näitasid oluliselt enam mehed, noored vanuses 15–24 ja eestlased; oluliselt vähem aga muu rahvus ning vanemad kui 75-aastased inimesed (Tabel 8).

Tabel 8. Nõustunumine väitega, kuivõrd valmis on vastaja isiklikult aitama teistest riikidest Eestisse elama tulnud inimesel kohaneda eluga Eestis. Reaprosent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1161

	Kindlasti + pigem ei	Pigem + kindlasti jah	Ei oska öelda
SUGU	33%	49%	18%
mees	31%	57%	13%
naine	35%	43%	22%
VANUS			
15-24a	18%	74%	8%
25-34a	30%	52%	18%
35-49a	34%	47%	19%
50-64a	28%	54%	17%
65-74a	37%	37%	26%
75+a	61%	22%	17%
RAHVUS			
eestlane	29%	54%	17%
muu rahvus	41%	39%	19%
REGIOON			
Põhja-Eesti	31%	48%	20%
Lääne-Eesti	35%	49%	16%
Kesk-Eesti	37%	39%	24%
Kirde-Eesti	37%	50%	13%
Lõuna-Eesti	31%	55%	14%
ELUKOHT			
Tallinn	33%	47%	21%
suur linn	38%	52%	10%
muu linn	26%	55%	19%
maa-asula	34%	48%	18%
HARIDUS			
alg- ja põhiharidus	35%	48%	17%
keskharidus	34%	47%	19%
kõrgharidus	29%	55%	16%

2. Enda ja kogukonna turvalisuse tagamine

2.1 Elanike roll iseenda ja oma kodukoha turvalisuse tagamisel

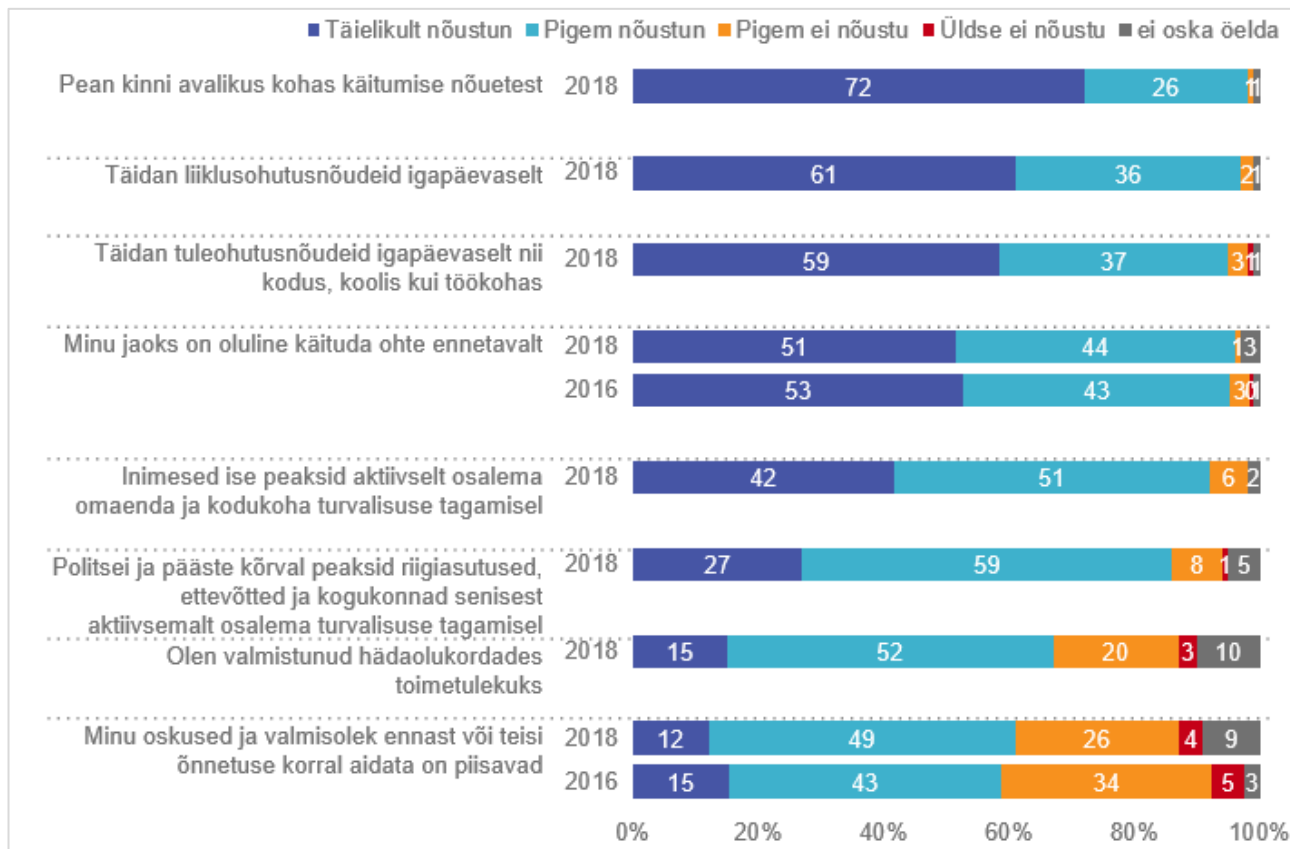
Käesolevas alateemas käsitleti elanike rolli iseenda ja oma kodukoha turvalisuse tagamisel läbi järgmiste küsimuste: millised on üldised hoiakud turvalisuse ja ohutuse suhtes; kes peaks hoolitsema turvalisuse eest kodus ja kodukohas ning milliseid reaalseid samme on vastaja ise teinud turvalisuse ja ohutuse tagamiseks.

Enamik Eesti elanikest usub, et nad peavad kinni avalikus kohas käitumise nõuetest (98%). Pea kõik täidavad liiklusohutusnõudeid (97%) ning tuleohutusnõudeid (96%) (Joonis 15).

Jätkuvalt on Eesti elanikele oluline käituda ohte ennetavalt (96% 2016 → 95% 2018). Inimesed on enamasti veendunud, et peaksid omaenda ja kodukoha turvalisuse tagamisel ise aktiivselt osalema (93%). Samuti on enamik (86%) veendunud, et turvalisuse tagamisel peaksid aktiivselt osalema ka riigiasutused, ettevõtted ja kogukonnad (Joonis 15).

Mõne protsendi võrra on kasvanud inimeste usk, et nende oskused ja valmisolek ennast või teisi õnnetuse korral aidata on piisavad (58% 2016 → 61% 2018), kuid see jääb jätkuvalt veidi alla usule olla valmis hädaolukordades toimetulekuks (67%) (Joonis 15).

Joonis 15. Kuivõrd Te nõustute järgmiste seisukohtadega? % kõikidest vastajatest, n=1153

Väitega, et inimesed peaksid ise osalema omaenda ja kodukoha turvalisuse tagamisel, nõustuvad oluliselt enam eestlased ja maapiirkondade elanikud, vähem aga noored vanuses 15–24 (Tabel 9). Väitega, et politsei ja pääste kõrval peaksid riigiasutused, ettevõtted ja kogukonnad turvalisuse tagamisel senisest aktiivsemalt osalema, ei nõustu oluliselt enam mehed, kuid olulisi erinevusi ei ilmnenud.

Tabel 9. Nõustunumine väitega, et inimesed peaksid ise osalema omaenda ja kodukoha turvalisuse tagamisel. Reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1153

	Üldse + pigem ei nõustu	Pigem + täielikult nõustun
KÕIK SUGU	6%	92%
mees	6%	92%
naine	6%	93%
VANUS		
15-24a	8%	87%
25-34a	7%	92%
35-49a	5%	94%
50-64a	7%	91%
65-74a	3%	96%
75+a	4%	93%
RAHVUS		
eestlane	5%	93%
muu rahvus	8%	89%
REGIOON		
Põhja-Eesti	6%	92%
Lääne-Eesti	9%	91%
Kesk-Eesti	3%	96%
Kirde-Eesti	10%	89%
Lõuna-Eesti	4%	93%
ELUKOHT		
Tallinn	8%	90%
suur linn	10%	89%
muu linn	6%	92%
maa-asula	2%	96%
HARIDUS		
alg- ja põhiharidus	5%	92%
keskharidus	5%	93%
kõrgharidus	8%	90%

Eestlaste usk enda oskustesse ja valmisolekusse vajadusel aidata teisi on madalam kui teiste rahvuste esindajatel Eesti elanike seas (Tabel 10).

Tabel 10. Nõustumine väitega, et minu oskused ja valmisolek ennast või teisi õnnetuse korral aidata on piisavad. Reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1153

	Üldse + pigem ei nõustu	Pigem + täielikult nõustun	Ei oska öelda
KÕIK SUGU	29%	61%	9%
mees	28%	64%	8%
naine	30%	59%	11%
VANUS			
15-24a	32%	65%	3%
25-34a	24%	64%	12%
35-49a	31%	63%	6%
50-64a	29%	60%	11%
65-74a	31%	57%	12%
75+a	29%	57%	14%
RAHVUS			
eestlane	34%	59%	8%
muu rahvus	18%	69%	14%
REGIOON			
Põhja-Eesti	28%	60%	11%
Lääne-Eesti	31%	61%	8%
Kesk-Eesti	30%	61%	9%
Kirde-Eesti	27%	69%	3%
Lõuna-Eesti	31%	61%	9%
ELUKOHT			
Tallinn	30%	57%	14%
suur linn	30%	61%	9%
muu linn	29%	64%	7%
maa-asula	28%	65%	7%
HARIDUS			
alg- ja põhiharidus	29%	64%	7%
keskharidus	29%	61%	10%
kõrgharidus	30%	59%	10%

2.2 Elanike valmisolek enda ja teiste turvalisust mõjutavates olukordades sekkuda

Käesolevas alateemas paluti vastajatel anda vastused küsimustele, mis puudutavad iseenda ja teiste turvalisust mõjutavates olukordades sekkumist: kas vastajad on läinud appi abivajajale, üritanud takistada kaasinimeste ohtlikku käitumist või sekkunud ohuolukorras.

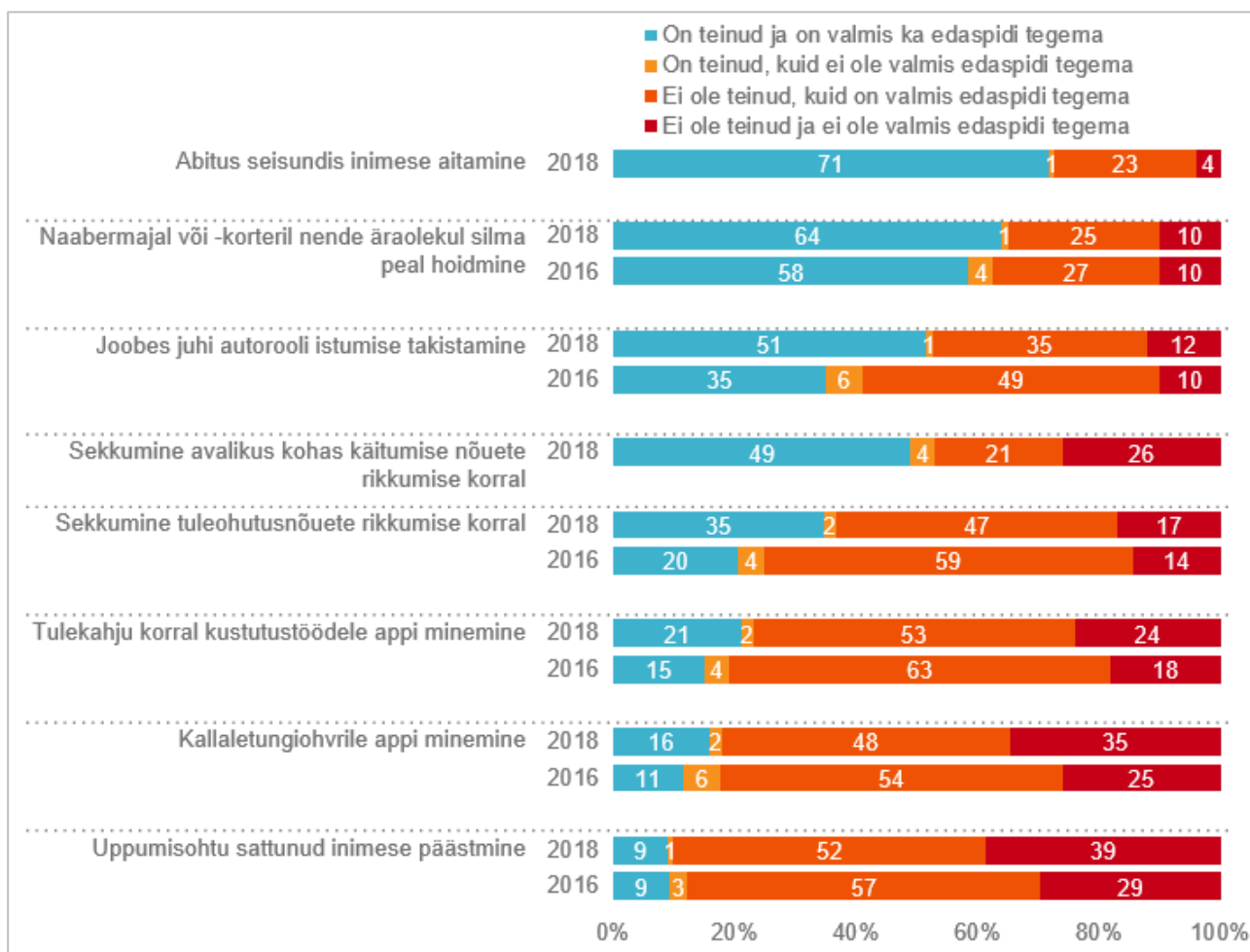
Pea kõik elanikud, kes on ühes või teises situatsioonis sekkunud ja läinud teistele appi, avaldasid valmisolekut teha seda ka edaspidi. Võrreldes 2016. aastaga on kõigis situatsioonides kasvanud juba abi pakkunute osakaal, samas ka nende osakaal, kes pole kordagi appi läinud ja ei ole valmis seda ka tulevikus tegema, on kõigis situatsioonides kasvanud (Joonis 16).

Oma valmisolekut minna abivajajatele erinevates situatsioonides appi näitasid üles mehed; kõige vähem on valmis appi tulema vanemad inimesed vanuses 65+. 15–34-aastased inimesed, kes ei ole veel abistanud, näitasid uuringus selleks oluliselt enam valmisolekut.

Kõige enam ollakse valmis aitama abitus seisus inimest (71%); samuti on üle poole (64%) elanikest hoidnud silma peal naabermajal või -korteril, pooled (51%) on takistanud joobes juhti autorooli minemast või sekkunud avalikus kohas käitumise nõuete rikkumise korral (49%) (Joonis 16).

Kõige vähem on mindud appi uppumisohtu sattunud inimesele (9%), kallaletungi ohvrile (16%) ning tulekahju korral kustutustöödele (21%) (Joonis 16).

Joonis 16. Kas Te olete teinud ja kas Te olete valmis ka tulevikus ...? % kõikidest vastajatest, n=1153

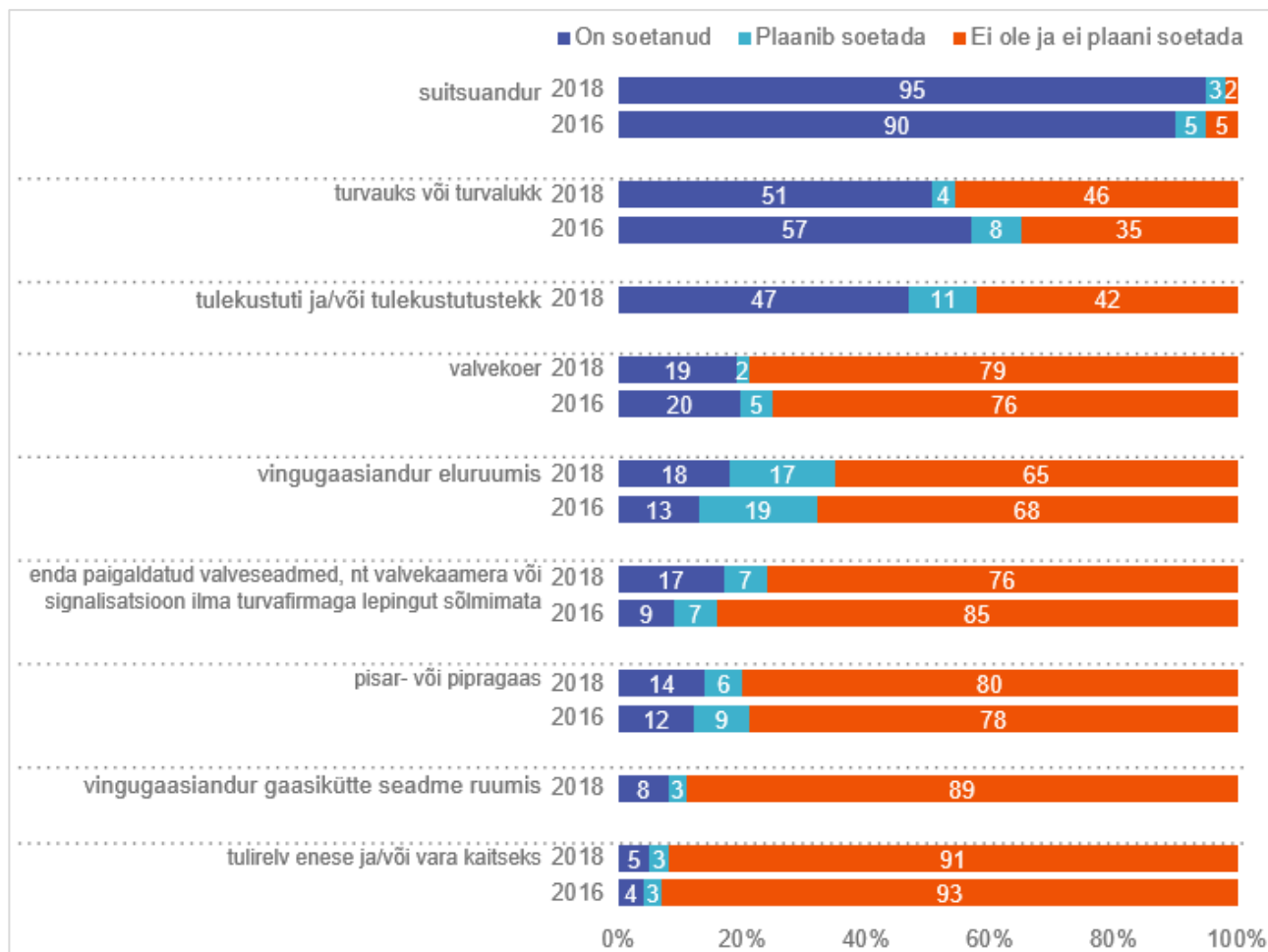
2.3 Ennetavate meetmete rakendamine: isikliku turvalisuse suurendamiseks tehtud tegevused

Antud alateemas uuriti turvameetmete rakendamist vastaja kodus ning muid ohte ennetavaid tegevusi, mida saab iga inimene ise ohutuse tagamiseks ära teha.

Enamikul Eesti elanikest on soetatud suitsuandur (95%). Samuti on kasvanud vingugaasianduri omanike hulk (13% 2016 → 18% 2018) või seda soetada planeerijate hulk (32% 2016 → 35% 2018). Pooled (51%) vastajatest on soetanud turvaukse või -luku, kuigi neid on võrreldes 2016. aastaga vähem (57%). Üle poole Eesti elanikest on soetanud (47%), 11% plaanib soetada tulekustutit ja/või tulekustutustekki. Võrreldes 2016.

aastaga on veidi kasvanud pisara- või pipragaasi omanike hulk (12% 2016 → 14% 2018). Enda paigaldatud valveseadmeid on 17%-l vastanutest (9% 2016) ning tulirelva 5%-l vastanutest (4% 2016) (Joonis 17).

Joonis 17. Kas Teil on ja kas Te plaanite soetada ...? % kõikidest vastajatest, n=1153

Vaadates koduste ohutusmeetmete kasutamist vastaja eluruumi küttesüsteemi liikide lõikes, saab välja tuua järgmist (Tabel 11):

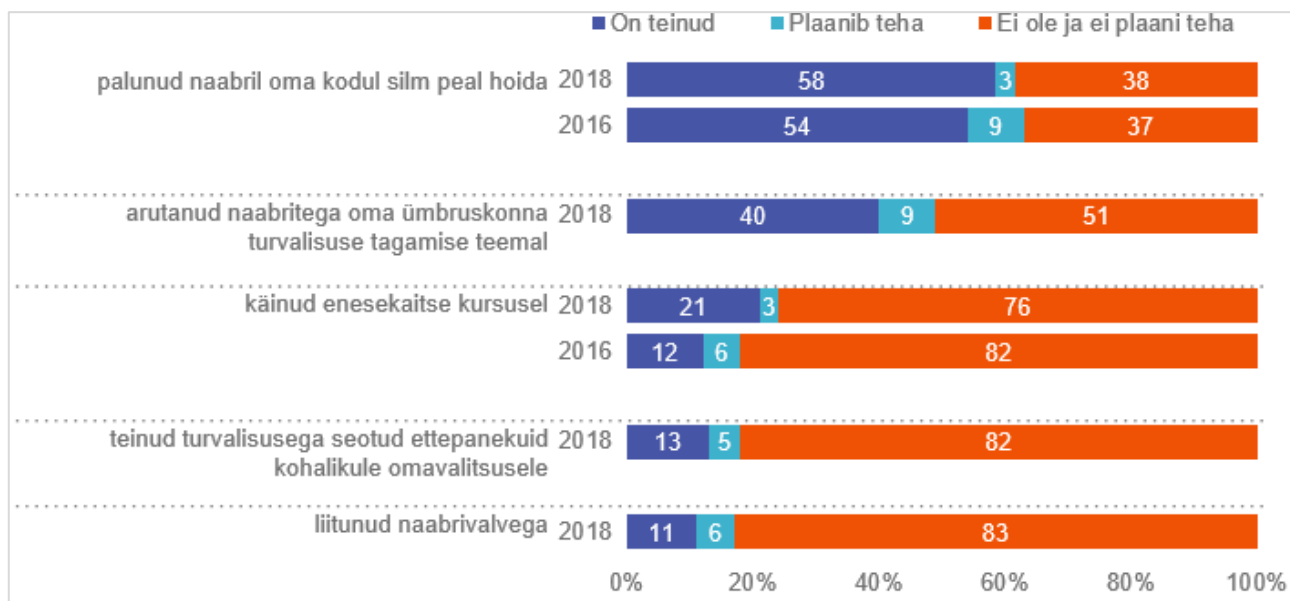
- ainult tahkekütte (puit, puitbrikett) ahju ja/või kaminaga eluruumiga vastajate kodudes leidub oluliselt enam tulekustutit ja/või tulekustutustekki ning vingugaasiandurit eluruumis; need, kel vingugaasiandurit veel ei ole, plaanivad seda soetada;
- kaugküttega eluruumiga vastajad omavad oluliselt vähem tulekustutit ja/või tulekustutustekki ning vingugaasiandurit ega plaani seda ka soetada;
- gaasiküttega eluruumiga vastajad omavad oluliselt enam vingugaasiandurit ning kellel seda veel ei ole, plaanivad selle soetada gaasiküttega seadme ruumi.

Tabel 11. Koduste ohutusmeetmete kasutamine eluruumi küttesüsteemiliikide lõikes. Veeruprotsent vastavast sihtrühmast

Milline küttesüsteem on Teie eluruumis?							
Kodus on olemas:	Kõik	Tahkeküte	Segatüüpi	Kaugküte	Elektriküte	Gaasiküte	Muu
suitsuandur	95%	96%	92%	95%	96%	98%	97%
tulekustuti ja/või tulekustutustekk	47%	63%	42%	28%	58%	62%	72%
vingugaasiandur eluruumis	18%	24%	17%	12%	22%	26%	19%
vingugaasiandur gaasiküttega seadme ruumis	8%	6%	6%	7%	11%	33%	9%
Plaanib soetada:	Kõik	Tahkeküte	Segatüüpi	Kaugküte	Elektriküte	Gaasiküte	Muu
suitsuandurit	3%	3%	4%	4%	1%	2%	1%
tulekustuti ja/või tulekustutustekki	11%	9%	11%	15%	10%	18%	7%
vingugaasiandurit eluruumi	17%	24%	19%	13%	15%	8%	13%
vingugaasiandurit gaasiküttega seadme ruumi	3%	4%	3%	3%	6%	9%	2%
Ei ole ja ei plaani soetada:	Kõik	Tahkeküte	Segatüüpi	Kaugküte	Elektriküte	Gaasiküte	Muu
suitsuandurit	2%	1%	3%	1%	3%	0%	2%
tulekustuti ja/või tulekustutustekki	42%	28%	47%	57%	32%	20%	21%
vingugaasiandurit eluruumi	65%	52%	64%	75%	63%	67%	68%
vingugaasiandurit gaasiküttega seadme ruumi	89%	91%	91%	90%	82%	58%	89%

58% elanikest on palunud oma naabril oma kodul silma peal hoida ning nende inimeste hulk on võrreldes 2016. aastaga veidi kasvanud (54% 2016). 40% elanikest on arutanud ja 9% plaanib arutada naabritega oma ümbruskonna turvalisuse teemadel. 13% vastajatest on teinud turvalisusega seotud ettepanekuid kohalikule omavalitsusele ja 11% liitunud naabrivalvega (Joonis 18). Kõige vähem on teadlikud naabrite kaasamisest oma turvalisuse tagamisse noored vanuses 15–34. Enesekaitsekursustel osalemine on samuti kahe aastaga kasvanud (12% 2016 → 21% 2018) (Joonis 18).

Joonis 18. Kas Te olete teinud ja kas Te plaanite teha ...? % kõikidest vastajatest, n=1153

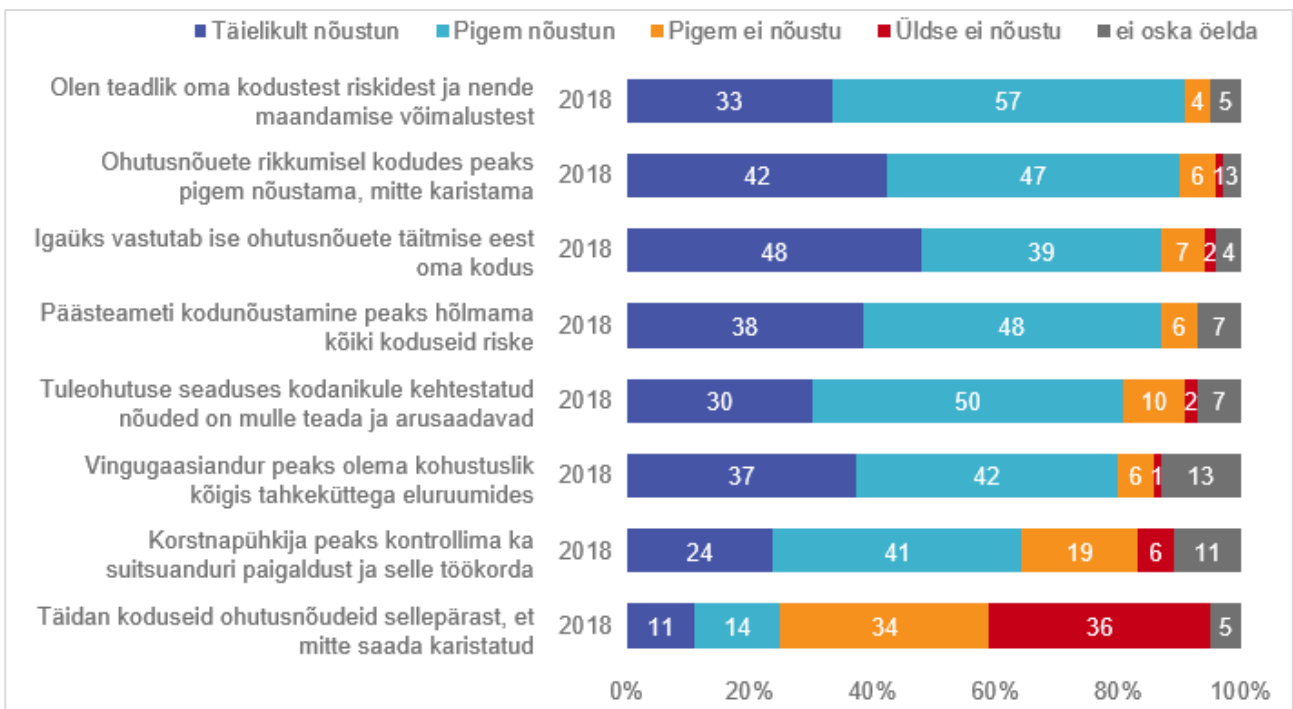
2.4 Kodu ohutus

Antud alateemas kaardistati laiemalt inimeste hoiakuid kodu ohutuse tagamisel ning ka kitsamalt kodu ohutusega seotud riskidele mõtlemist ning uuriti, milliseid võimalikke ennetavaid tegevusi on inimesed kodu ohutuse suurendamiseks teinud.

Enamik Eesti elanikest on veendunud, et igaüks peab ise vastutama ohutusnõuete täitmise eest oma kodus (87%), ning leiab, et nad on ka teadlikud oma kodustest riskidest ja nende maandamise võimalustest (90%) (Joonis 19). Kõige vähem jagavad eeltoodud hinnanguid 15–24-aastased noored. Veidi vähem ollakse teadlikud tuleohutuse seaduses kodanikule kehtestatud nõuetest (80%). Üle poole elanikest leiab, et korstnapühkija peaks kontrollima ka suitsuanduri paigaldust ja selle töökorda (65%) ja üle kolmveerandi on veendunud, et vingugaasiandur peaks olema kohustuslik kõigis tahkeküttega eluriimides (79%) (Joonis 19).

Samuti on enamik Eesti elanikest üksmeelel, et ohutusnõuete rikkumisel kodus peaks karistamise asemel inimesi nõustama (91%) ning et Päästeameti kodunõustamine peaks hõlmama kõiki koduseid riske (86%) (Joonis 19).

Joonis 19. Kuivõrd Te nõustute järgnevatel väidetega? % kõikidest vastajatest, n=1153

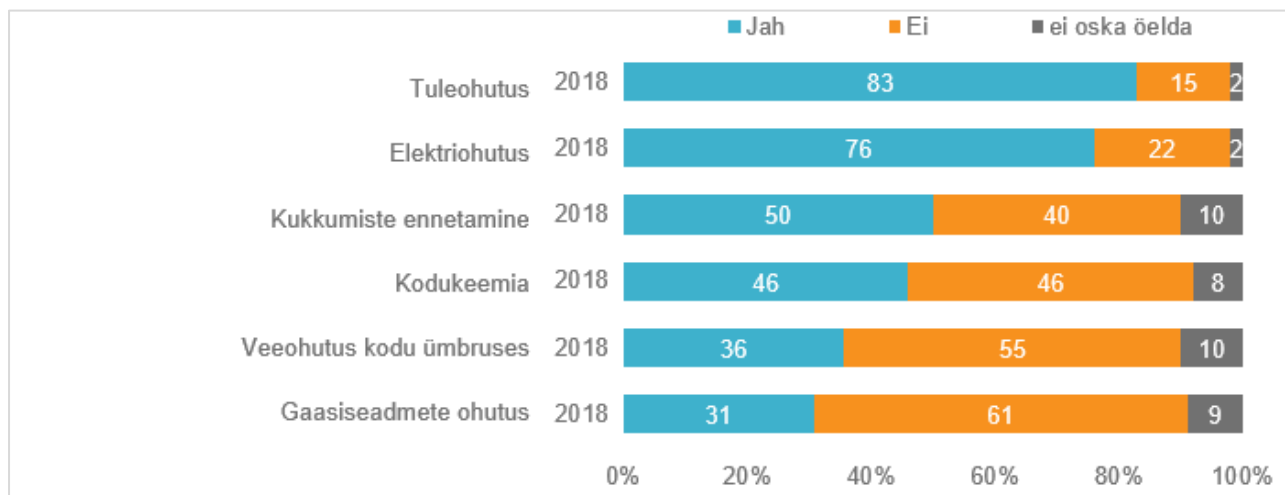
25% vastanutest täidab koduseid ohutusnõudeid sellepärast, et mitte saada karistada (Joonis 19). Oluliselt enam on nende hulgas vanemaid inimesi (65–74), muust rahvusest eestimaalasi ja Kirde-Eesti ja suurlinnade elanikke (Tabel 12).

Tabel 12. Täidan koduseid ohutusnõudeid sellepärast, et mitte saada karistada. Reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1153

	Üldse + pigem ei nõustu	Pigem + täielikult nõustun
KÕIK SUGU	70%	25%
mees	72%	22%
naine	68%	27%
VANUS		
15-24a	70%	23%
25-34a	78%	20%
35-49a	78%	17%
50-64a	67%	27%
65-74a	52%	39%
75+a	60%	33%
RAHVUS		
eestlane	80%	16%
muu rahvus	42%	50%
REGIOON		
Põhja-Eesti	69%	26%
Lääne-Eesti	71%	25%
Kesk-Eesti	73%	19%
Kirde-Eesti	49%	40%
Lõuna-Eesti	76%	20%
ELUKOHT		
Tallinn	67%	28%
suur linn	55%	34%
muu linn	69%	24%
maa-asula	79%	18%
HARIDUS		
alg- ja põhiharidus	65%	28%
keskharidus	66%	28%
kõrgharidus	80%	18%

Uuringus paluti inimestel öelda, kas nad on viimase 12 kuu jooksul mõelnud kuuetele kodu ohutusega seotud riskile. Küsitluse tulemusena selgus, et valdav osa Eesti elanikest on mõelnud tuleohutusele (83%) ning elektriohutusele (76%). Pooled on mõelnud kukkumiste ennetamisele (50%) või kodukeemiaga (49%) seotud riskidele. 36% on tundnud muret veeohutuse pärast kodu ümbruses või gaasiseadmete ohutuse pärast (31%) (Joonis 20).

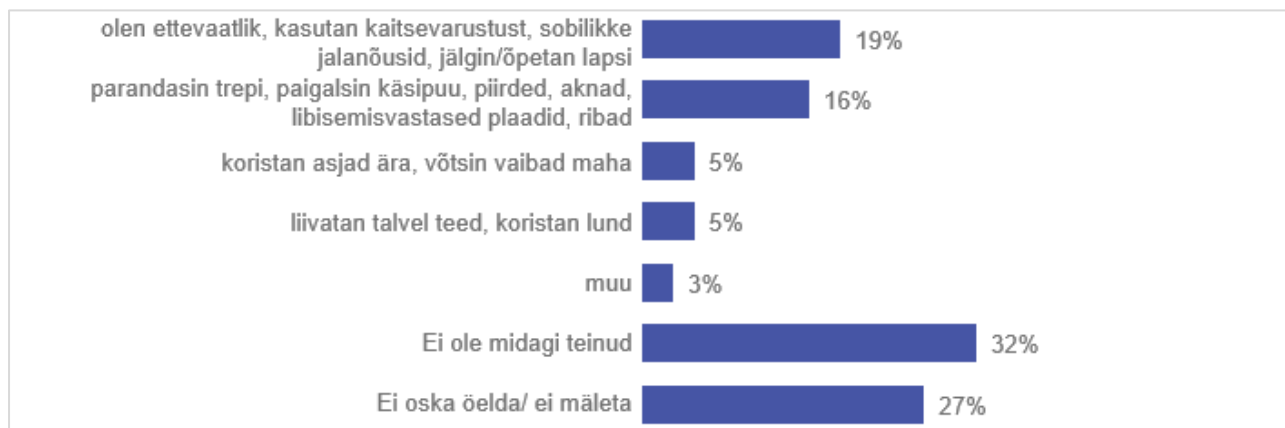
Joonis 20. Kas olete viimase 12 kuu jooksul mõelnud järgmistele kodu ohutusega seotud riskidele?

Lähemalt uuriti kukkumiste ennetamist, kodukeemiaga seotud ohutust ning veeohutust kodu ümbruses. Nendel vastajatel, kes on eelviidatud ohtudele viimase 12 kuu jooksul mõelnud, paluti täpsustada, kas ja mida on ohuolukorra ennetamiseks tehtud.

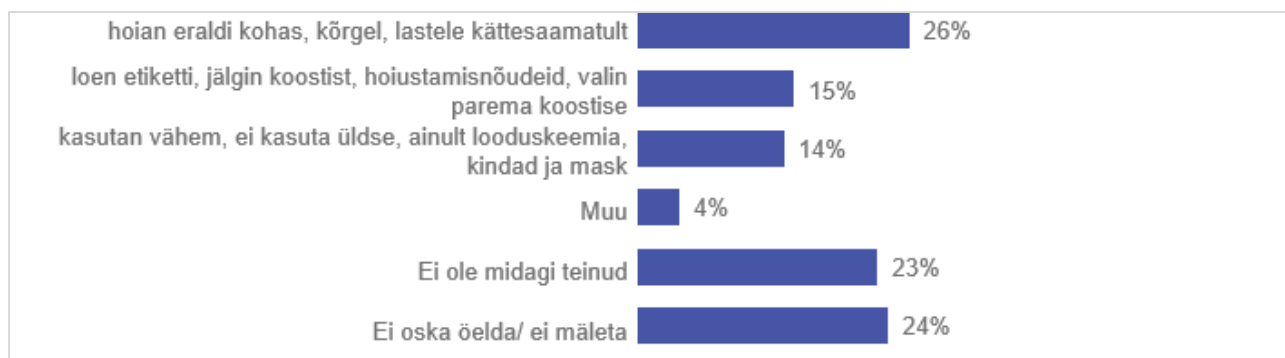
Kõige levinum meede kukkumiste ennetamiseks on üldisem ettevaatlikkus ja ettenägelikkus, lastele ohutustehnika õpetamine, vajaliku kaitsevarustuse kasutamine ning treppide, piirete ja akende paigaldamine või parandamine. Samuti mainisid osad vastajad vaipade panekut või vastupidi, ohtlike vaipade ära koristamist, üldist kodu ja põranda korrashoidmist ning õues talvel teede koristamist lumest ning liivatamist (Joonis 21).

Joonis 21. Olete mõelnud kukkumiste ennetamisele. Kas Te olete midagi ennetamiseks teinud? % nendest, kes on mõelnud kukkumiste ennetamisele, n=570

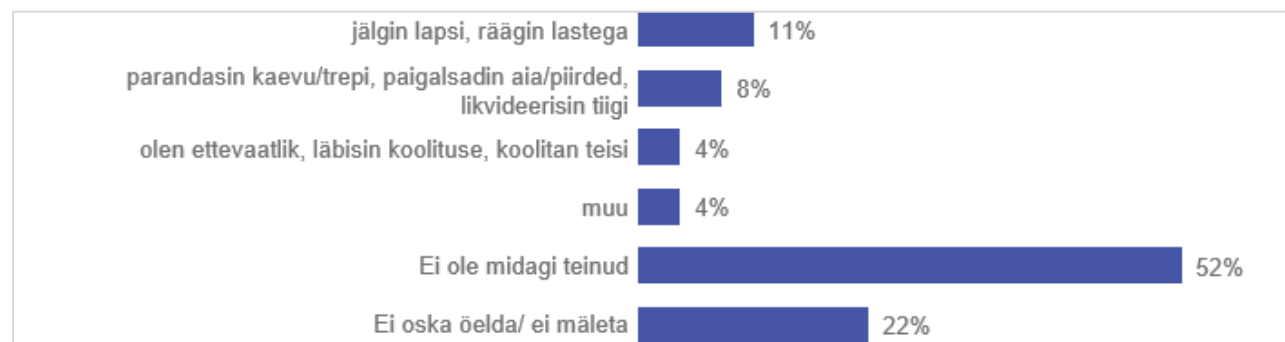
Kodukeemiaga seotud riskide ennetamisel on kõige levinum meede kodukeemia eemal hoidmine teistest tarbeasjadest, enamasti kõrges (lastele kättesaamatus) kapis, samuti õpetavad paljud lastele kodukeemiaga seotud ohutustehnikaid. 15% vastanutest pöörab rohkem tähelepanu kodukeemia etiketile, eriti koostisele ning hoiustamisnõuetele, ning 14% on hakanud kasutama vähem kodukeemiat ning läinud üle nn mahekoristuskeemiale, näiteks soola- või soodasegu, samuti on hakatud rohkem kasutama kaitsekindaid ja -maski (Joonis 22).

Joonis 22. Olete mõelnud kodukeemia ohutusele. Kas Te olete midagi ennetamiseks teinud? % nendest, kes on mõelnud kodukeemia ohutusele, n=546

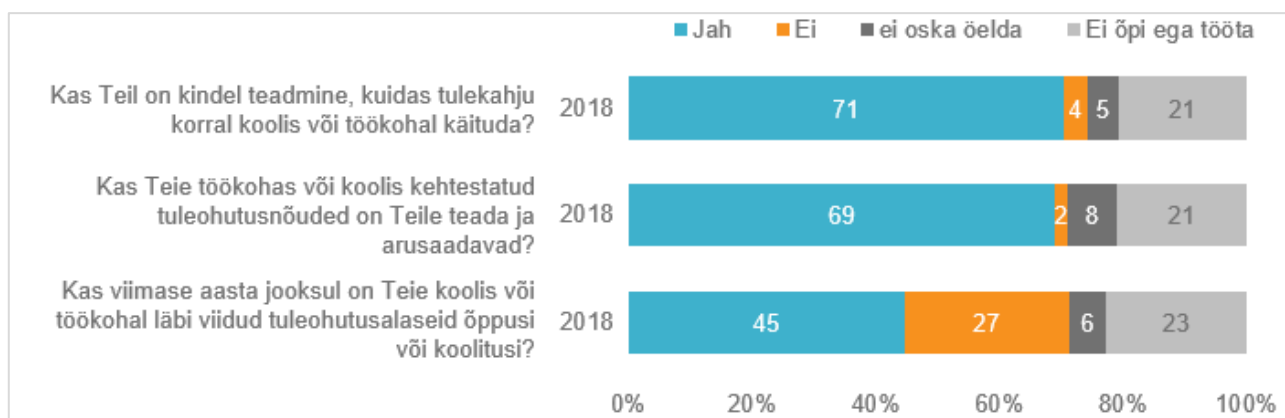
74% nendest, kes on mõelnud veeohutusele koduümbruses, ei ole midagi ennetamiseks teinud või ei osanud küsimusele vastata. Kõige enam on räägitud lastega ja seletatud veeohutuse nõueid, samuti ei jäeta lapsi veekogu läheduses üksinda ning neil hoitakse alati silma peal (11%). 8% vastanutest on teinud parandus- või paigaldustöid kaevuga, aiaga, piiretega, likvideerinud tiigi (Joonis 23).

Joonis 23. Olete mõelnud veeohutusele koduümbruses. Kas Te olete midagi ennetamiseks teinud? % nendest, kes on mõelnud veeohutusele koduümbruses, n=418

Lisaks eelnevale küsiti uuringus konkreetselt teadlikkust tuleohutusnõuetest ja tuleohutuslaste õppuste läbiviimist vastaja koolis või töökohas. Küsitluse tulemusena selgus, et 71% vastanutest teab, kuidas käituda koolis või töökohal tulekahju korral, 69% leiab, et koolis või töökohal kehtestatud tuleohutusnõuded on neile teada ja arusaadavad. 45% on viimase aasta jooksul osalenud ka tuleohutuslastel õppustel või koolitustel (Joonis 24).

Joonis 24. Järgnevalt palume Teil mõelda oma kooli või töökoha peale. Kas ...? % kõikidest vastajatest, n=1153

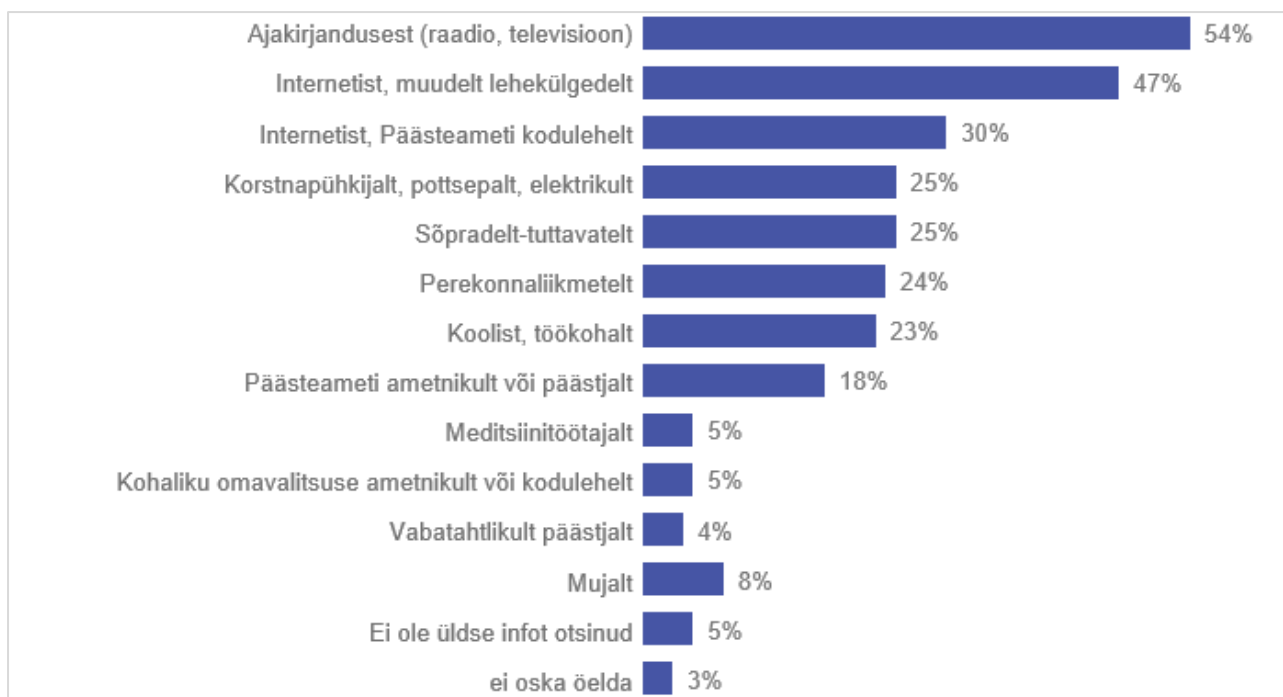

2.5 Infoallikad koduohutuse tagamisel

Koduohutuse teema viimase küsimusena paluti vastajatel nimetada erinevaid infoallikaid koduste riskide hindamise ja maandamise kohta.

Kõige enam on infot saadud massimeediakanalitest: 54% ajakirjandusest (raadiost ja televisioonist) ja 47% internetist üldisemalt. 30% vastanutest on külastanud Päästeameti kodulehte. Ülejäänud info on tulnud läbi isikliku suhtluse – korstnapühkijalt (25%), sõpradelt (25%), perekonnaliikmetelt (24%), koolist või töökohast (23%), Päästeameti töötajalt (18%) või muudelt ametnikelt (Joonis 24).

Joonis 24. Kust olete saanud infot koduste riskide hindamise ja maandamise kohta? % kõikidest vastajatest, n=1153. Mitu vastust.

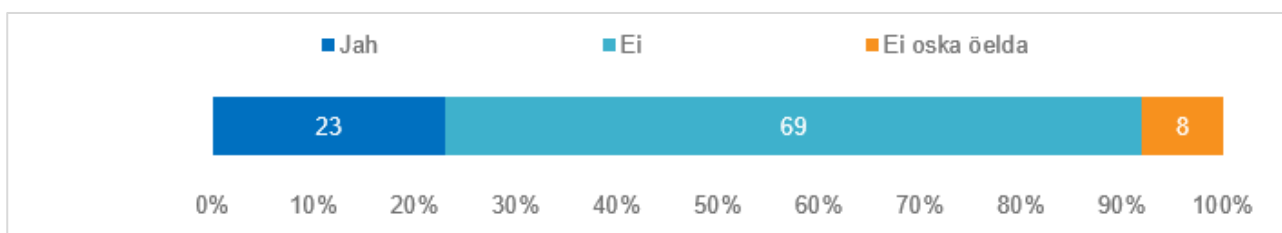
Meeste seas esines infoallikana oluliselt rohkem internet ja sõbrad-tuttavad; naiste seas perekonnaliikmed. Noored vanuses 15–24 märkisid rohkem isikliku suhtluse allikaid, aga ka internetti ning vähem ajakirjandust. Vanemad inimesed (65+) märkisid vähem internetti ning isikliku suhtluse teel saadud infot ja rohkem ajakirjandust. Muust rahvusest elanikud ei ole oluliselt enam infot otsinud või ei osanud küsimusele vastata.

3. Suhtumine turvalisusega seotud vabatahtlikku tegevusse ja valmisolek selles osaleda

3.1 Vabatahtlikus tegevuses osalemine

Vabatahtlikkuse teemaplokis loeti esmalt vastajatele ette vabatahtliku tegevuse definitsioon: vabatahtliku tegevuse all mõeldakse oma aja, energia või oskuste pakkumist vabast tahtest ja rahalist tasu saamata peamiselt avalikes huvides ja ühiskonna heaks, kusjuures oma pereliikmete abistamist ei loeta vabatahtlikuks tegevuseks. Seejärel paluti viimasele 12 kuule mõeldes öelda, kas vastaja on sellisel juhul vabatahtlikus tegevuses osalenud. Uuringu tulemusena selgus, et viimase 12 kuu jooksul on vabatahtlikus tegevuses osalenud 23% Eesti 15+ elanikest ([Joonis 25](#)).

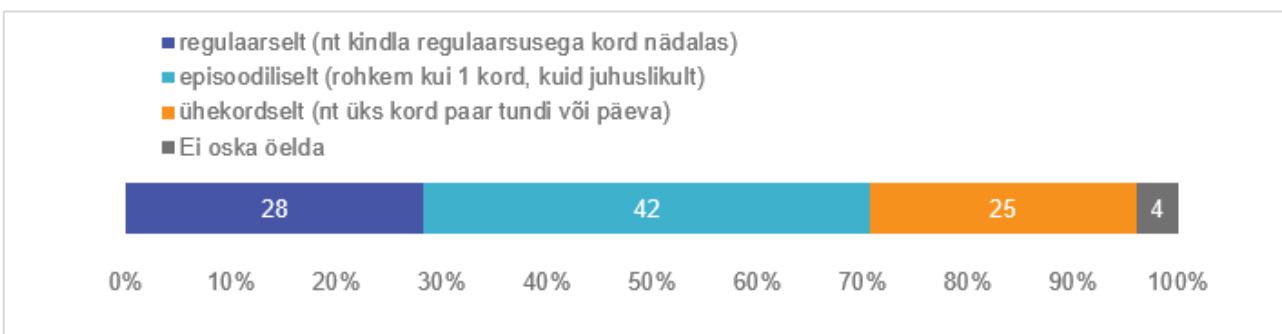
Joonis 25. Mõeldes nüüd viimasele 12 kuule, siis kas Te olete sellisel juhul vabatahtlikus tegevuses osalenud? % kõikidest vastajatest, n=1153

Vabatahtlikus tegevuses on oluliselt enam osalenud noored vanuses 15–24 ning eestlased; oluliselt vähem muust rahvusest eestimaalased, vanemad inimesed ning Tallinna ja suurlinnade elanikud.

Vabatahtlikus tegevuses osalenutel paluti täpsustada tegevuses osalemise regulaarsus: 28% nendest vastas, et on vabatahtlikus tegevuses osalenud regulaarselt, 42% episoodiliselt ning 25% ühekordselt (nt üks kord paar tundi või päeva) ([Joonis 26](#)).

Joonis 26. Kui sageli Te viimase 12 kuu jooksul olete vabatahtliku tegevusega tegelenud? % vabatahtlikus tegevuses osalenutest, n=303

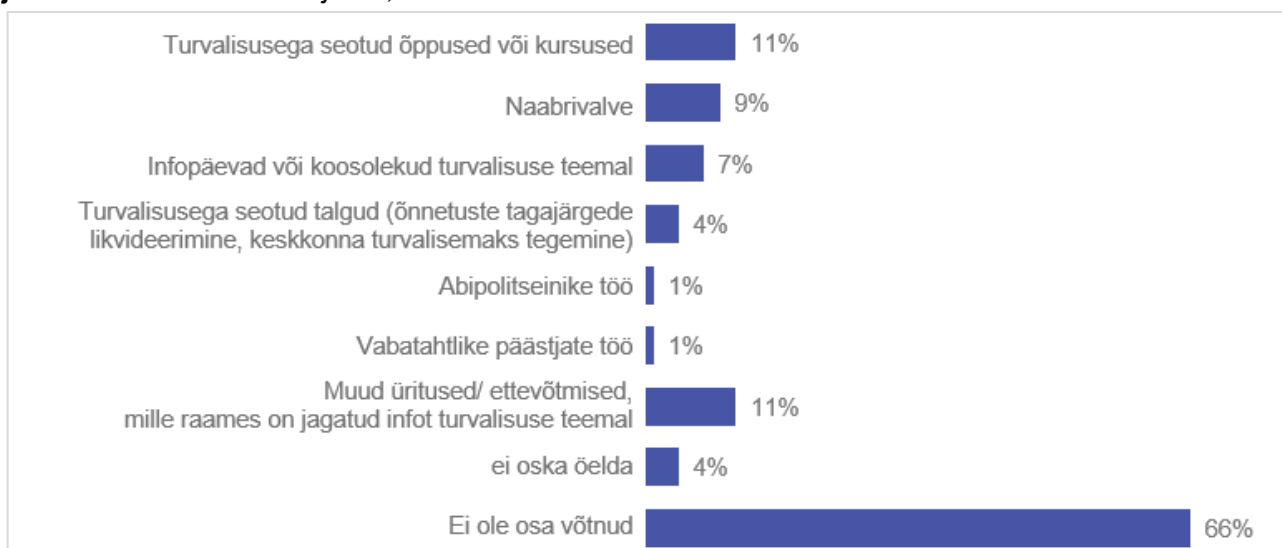

3.2 Osavõtt turvalisusega seotud vabatahtlikest üritustest ja tegevustest

Edasised küsimused keskendusid vabatahtlike tegevustele ja kodanikualgatustele, mis on seotud turvalisuse tagamisega. Nende all peeti silmas näiteks naabrivalvet, abipolitseinike tööd, vabatahtlike päästjaid, merepäästjaid ja muid sarnaseid tegevusi.

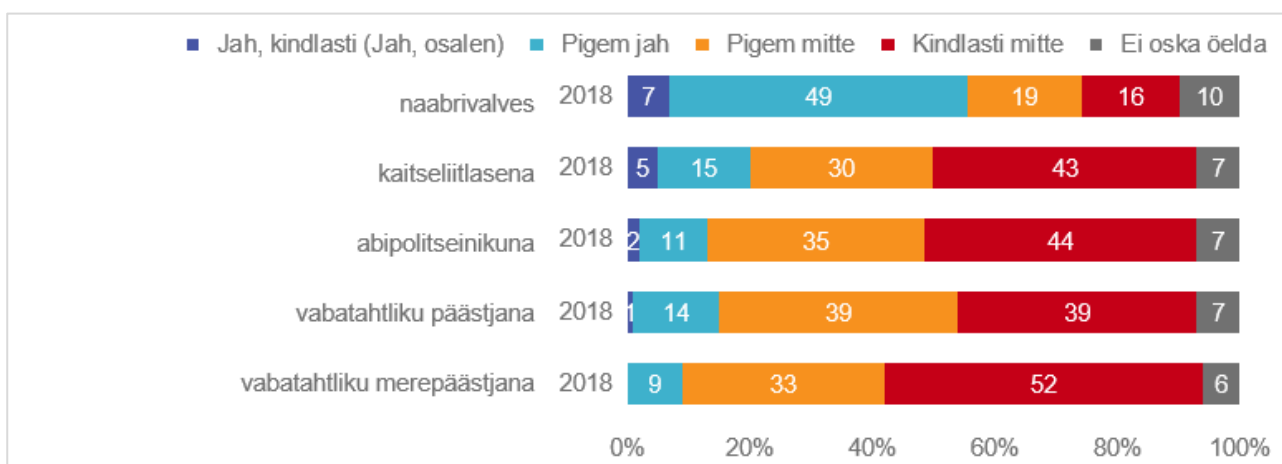
Turvalisusega seotud vabatahtlikus tegevuses on hinnanguliselt kokku osalenud 13% elanikkonnast: naabrivalves on osalenud 9%, abipolitseinike töös 1% ning vabatahtlike päästjate töös samuti 1% vastanutest. Ligikaudu iga viies elanik (21%) on osalenud turvalisusega seotud õppustel, üritustel või infopäevadel: õppused/kursused (11%); üritused/ettevõtmised, kus on muuhulgas jagatud infot turvalisuse teemadel (11%); turvalisuse teemalised infopäevad või koosolekud (7%). (Joonis 27).

Joonis. 27 Millistest järgmistest tegevustest või üritustest Te olete osa võtnud viimase 12 kuu jooksul? % kõikidest vastajatest, n=1153. Mitu vastust.

Uuringu kohaselt on kõige enam inimesi (56%) valmis osalema naabrivalves, oluliselt väiksem on valmisolek osaleda konkreetset ajalist panust nõudvatel tegevustel: kaitseliitlasena (20%), vabatahtliku päästajana (15%), abipolitseinikuna (13%) ning väikseim on valmisolek osaleda vabatahtliku merepäästjana (9%) (Joonis 28).

Joonis 28. Kas Te oleksite huvitatud hakkama vabatahtlikuks ...? % kõikidest vastajatest, n=1153

Vaadates valmisolekut osaleda vabatahtlikuna turvalisuse tagamisel, ilmnevad suurimad erinevused vanuserühmades:

- abipolitseinikuks, vabatahtlikuks merepäästjaks ning kaitseliitlaseks on oluliselt enam valmis hakkama noored vanuses 15–34 ning

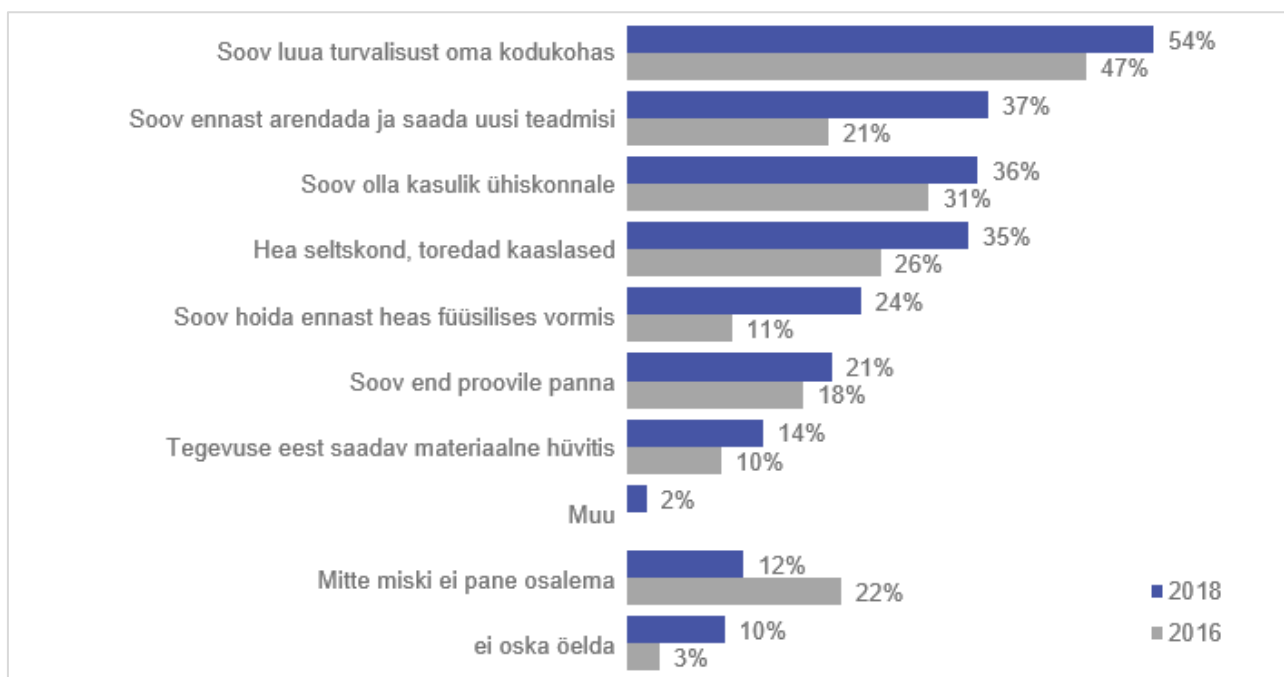
- vabatahtlikuks päästjaks on enam valmis hakkama elanikud vanuses 25–49.

Naabrivalve seevastu noori inimesi ei kõida: keskmisest oluliselt vähem noori inimesi osalevad või on valmis osalema. Samuti selgub, et eestlased on oluliselt enam valmis osalema kaitseliidu tegevuses ja naabrivalves; vaid väga vähesed muust rahvusest eestimaalased on liitunud või valmis liituma kaitseliiduga.

3.3 Vabatahtlikus töös osalemise motiivid ja takistused

Turvalisusega seotud vabatahtlikus tegevuses osalemise motiive ja takistusi küsiti kõikidelt vastajatelt, olenemata sellest, kas nad on vabatahtlikus tegevuses osalenud või mitte. **Suurimaks motivaatoriks on soov luua turvalisust oma kodukohas** (47% 2016 → 54% 2018). Ka kõiki teisi motivaatoreid märgiti käesolevas uuringus enam kui 2016. aastal: 37% vastanute hinnangul paneks/pani neid vabatahtlikus tegevuses osalema soov ennast arendada ja saada uusi teadmisi (21% 2016), 36% sooviks olla ühiskonnale kasulik (31% 2016) ning 35% sooviks nautida head seltskonda (26% 2016) (Joonis 29).

Joonis 29. Mis asjaolud paneksid (või panid) Teid turvalisusega seotud vabatahtlikus tegevuses osalema? % kõikidest vastajatest, n=1153. Mitu vastust.

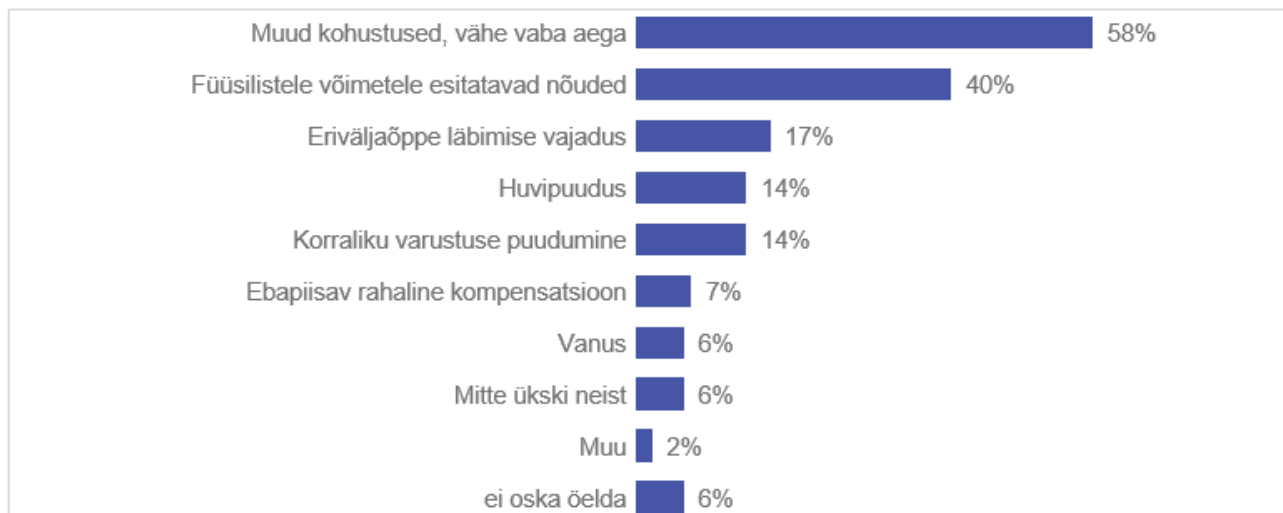

Kuna vastajatel oli võimalik märkida mitu motivaatorit, siis analüüsid motivaatoreid vastajate sotsiaal-demograafiliste tunnuste põhjal, saab välja tuua, et nooremad inimesed on oluliselt enam märkinud erinevaid motivaatoreid, vanemad inimesed aga vähem või mitte miski ei paneks neid turvalisusega seotud vabatahtlikus tegevuses osalema. Huvitav tulemus on seegi, et muust rahvusest, aga ka Põhja-Eesti elanike jaoks on tegevuse eest saadav materiaalne hüvitis muude aspektide kõrval väga oluline motivaator. Muust rahvusest inimesed on samuti oluliselt enam märkinud, et mitte miski ei paneks neid vabatahtlikus tegevuses osalema.

Järgmiseks paluti kõikidel vastajatel märkida kõik takistused turvalisusega seotud vabatahtlikus tegevuses osalemisel. Enim märgiti vähest vaba aega ning muid kohustusi (58%), samuti füüsilistele võimetele esitatavaid nõudmisi (40%). Eriväljaõppe läbimise vajadust märkis 17%, huvipuudust 14% ja korraliku

varustuse puudumist samuti 14% (Joonis 30). Noored vanuses 15–24 märkisid erinevaid takistusi oluliselt enam, vanematel inimestel on takistuseks vanus ja/või tervis; muust rahvusest inimesed märkisid enam ebapiisavat rahalist kompensatsiooni.

Joonis 30. Mis asjaolud takistavad Teid turvalisusega seotud vabatahtlikus tegevuses osalemast? % kõikidest vastajatest, n=1153. Mitu vastust.

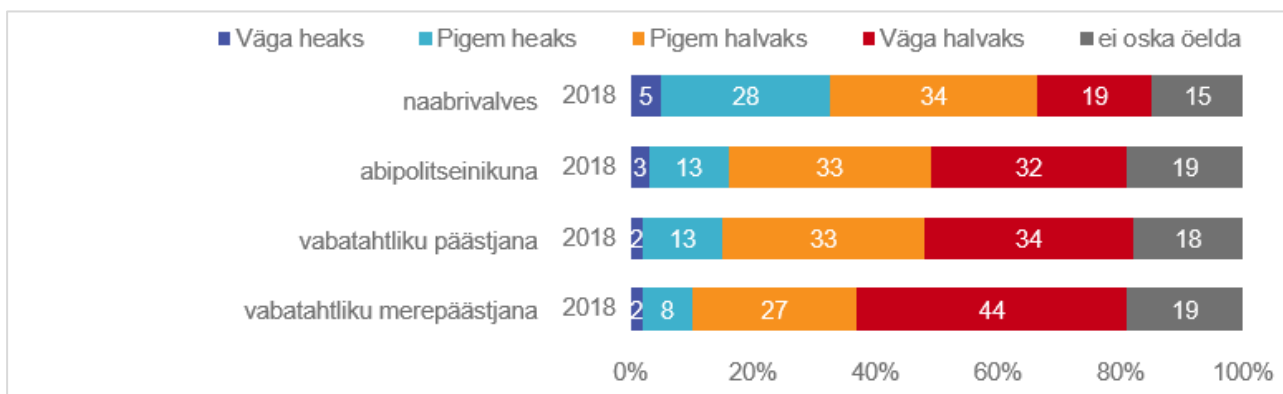

3.4 Informeeritus siseturvalisusega seotud vabatahtlikust tegevusest

Käesolevas alapeatükis vaatame, milliseks hindavad eestimaalased oma informeerituse taset turvalisusega seotud vabatahtlikus tegevuses osalemise võimalustest.

Kolmandik (33%) vastanutest hindas enda informeerituse taset võimalustest osaleda vabatahtlikuna naabrivalves heaks, teadlikkus ülejäänud tegevustes osalemise võimalustest jääb oluliselt alla selle (Joonis 31).

Joonis 31. Milliseks Te hindate enda informeerituse taset võimalustest osaleda vabatahtlikuna ...? % kõikidest vastajatest, n=1153

Enda teadmisi võimalustest osaleda naabrivalves hindab halvaks oluliselt enam vanuserühm 25–34, muust rahvusest ning Põhja- ja Kirde-Eesti, Tallinna ja teiste suurlinnade elanikud. Lõuna-Eesti elanikud hindavad enda teadmisi pea kõikidest vabatahtliku tegevuse võimalustest madamalaks kui teiste regioonide elanikud.

Juhul kui vastaja otsiks siseturvalisusega seotud vabatahtlikus tegevuses osalemise kohta informatsiooni, siis enamik (72%) vaataks internetist vabatahtlike organisatsioonide kodulehte. Üle poole (56%) vaataks ametiasutuste kodulehti ning 43% muid internetilehti. Ligi kolmandik (27%) küsiks nõu sõpradelt-tuttavatelt ning 26% loeks ajakirjandust (Joonis 32).

Joonis 32. Kui Teil oleks vaja otsida infot siseturvalisusega seotud vabatahtliku tegevuse kohta, siis kust seda infot võiksite saada? % kõikidest vastajatest, n=1153. Mitu vastust.

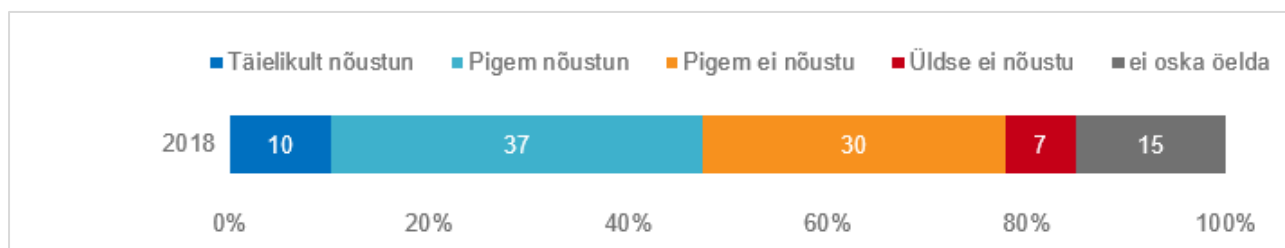
Erinevaid infoallikaid on oluliselt enam märkinud eestlased ja nooremad inimesed; muust rahvusest vastajad ning vanemad inimesed ei soovinud keskmisest enam vabatahtliku tegevuse kohta infot otsida.

3.5 Usaldus siseturvalisusega seotud vabatahtlike organisatsioonide suhtes

Käesolevas alapeatükis uurime elanike usaldust turvalisusega seotud vabatahtlike organisatsioonide suhtes.

Ligi pool (47%) Eesti elanikest leiab, et vabatahtlike päästjate ja abipolitseinike tegevus on Eesti ühiskonnas tunnustatud (Joonis 33). Väitega ei nõustu oluliselt enam eesti rahvusest vastajad; muust rahvusest vastajad, noored vanuses 15–24 ning naised ei osanud oluliselt enam hinnangut anda.

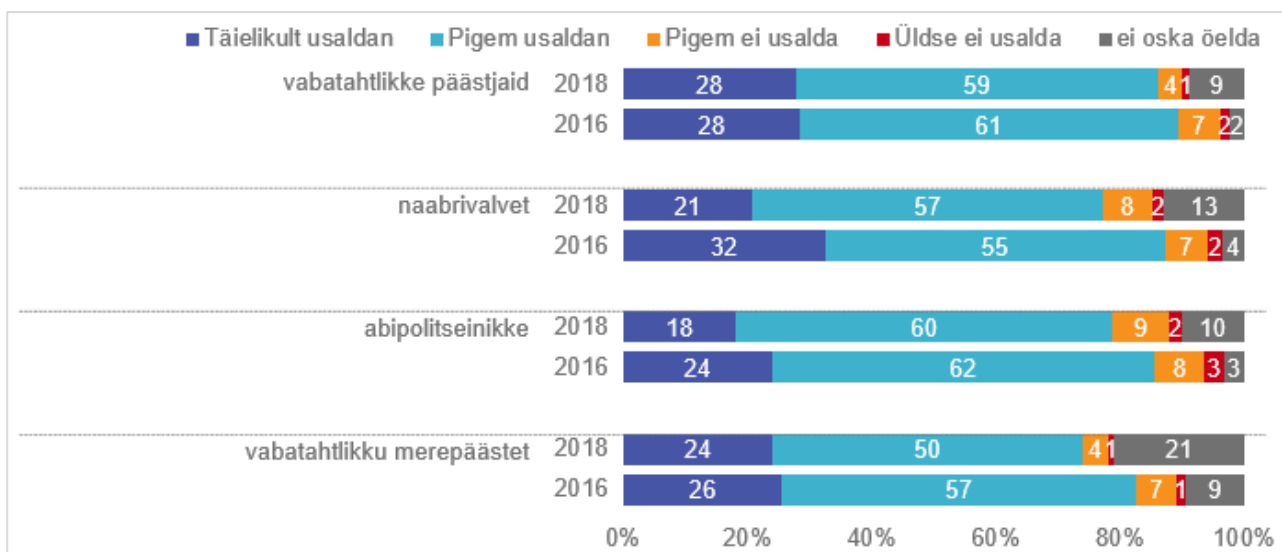
Joonis 33. Kuivõrd Te nõustute, et vabatahtlike päästjate ja abipolitseinike tegevus on Eesti ühiskonnas tunnustatud? % kõikidest vastajatest, n=1153

Usaldus vabatahtlike organisatsioonide suhtes on kõrge (74–87%), kõige vähem usaldatakse vabatahtlikku merepäästet (74%) tõenäoliselt vähese kokkupuute tõttu. Usaldus vabatahtlike organisatsioonide vastu on võrreldes 2016. aastaga vähenenud kõikide organisatsioonide lõikes ja seda seetõttu, et suurenenud on nende vastajate hulk, kes ei oska seisukohta võtta (Joonis 34):

- vabatahtlik pääste (89% 2016 → 87% 2018, „ei oska öelda“ tõus 7 protsendipunkti);
- vabatahtlik merepääste (83% 2016 → 74% 2018, „ei oska öelda“ tõus 12 protsendipunkti);
- naabrivalve (87% 2016 → 78% 2018, „ei oska öelda“ tõus 9 protsendipunkti);
- abipolitsei (86% 2016 → 78% 2018, „ei oska öelda“ tõus 7 protsendipunkti).

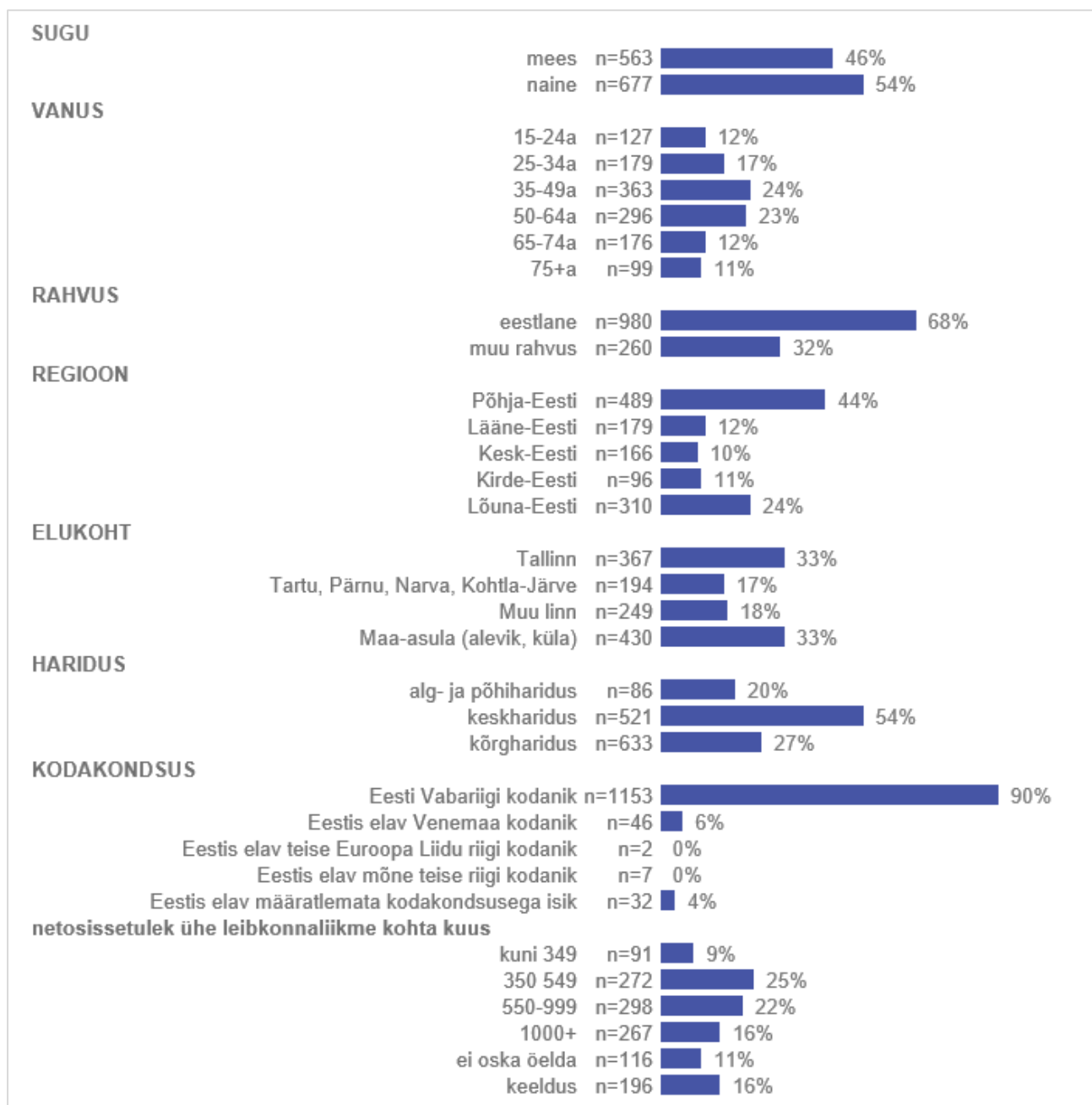
Joonis 34. Kuivõrd Te usaldate ...? % kõikidest vastajatest, n=1153

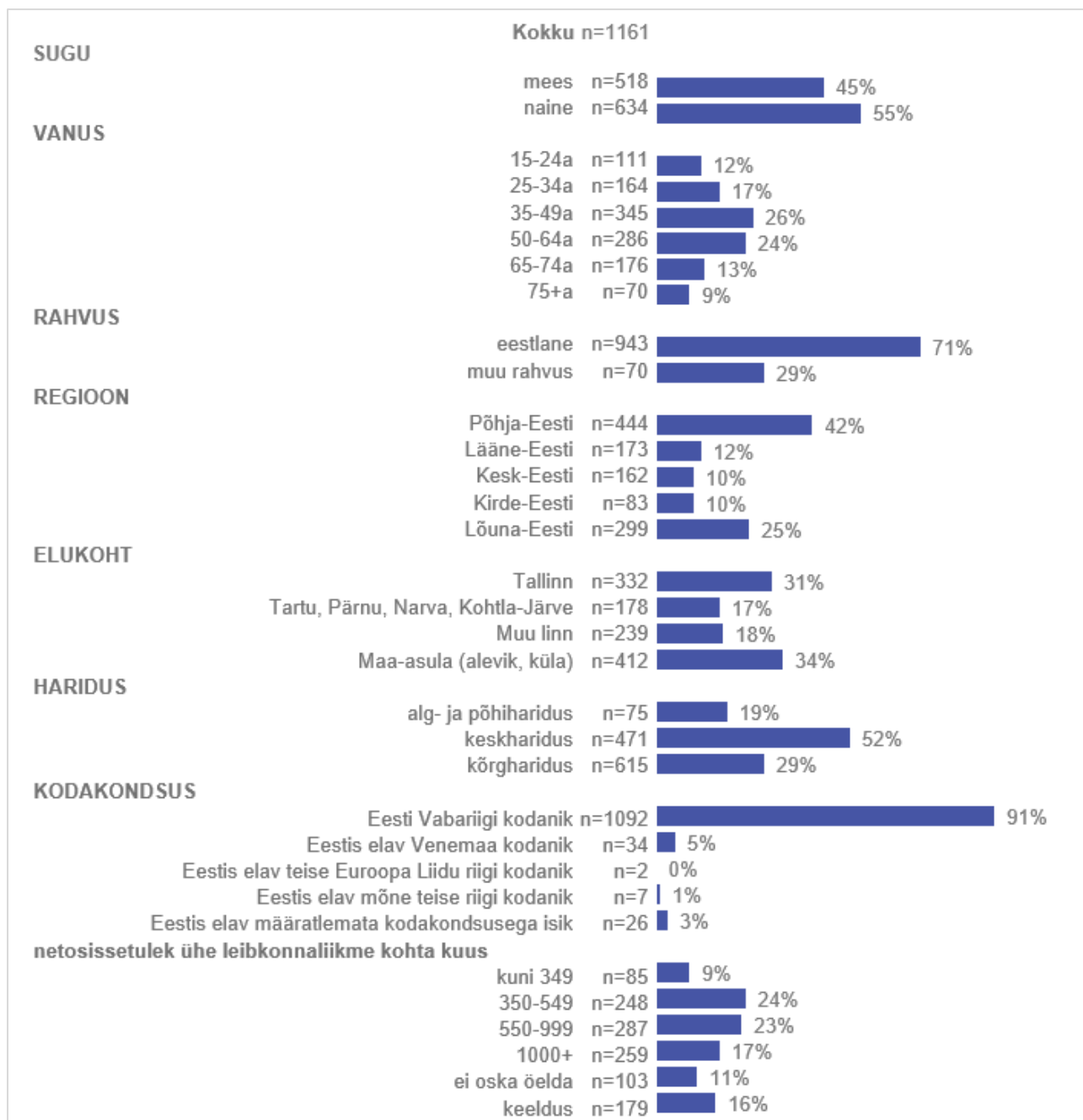
Kõikide eeltoodud organisatsioonide usaldamise suhtes on muust rahvusest eestimaalased oluliselt enam jäänud vastuse võlgu või märkinud, et nad ei usalda neid organisatsioone; samuti on mehed oluliselt enam märkinud, et nad ei usalda eeltoodud organisatsioone.

Vastaja sotsiaal-demograafiline taust

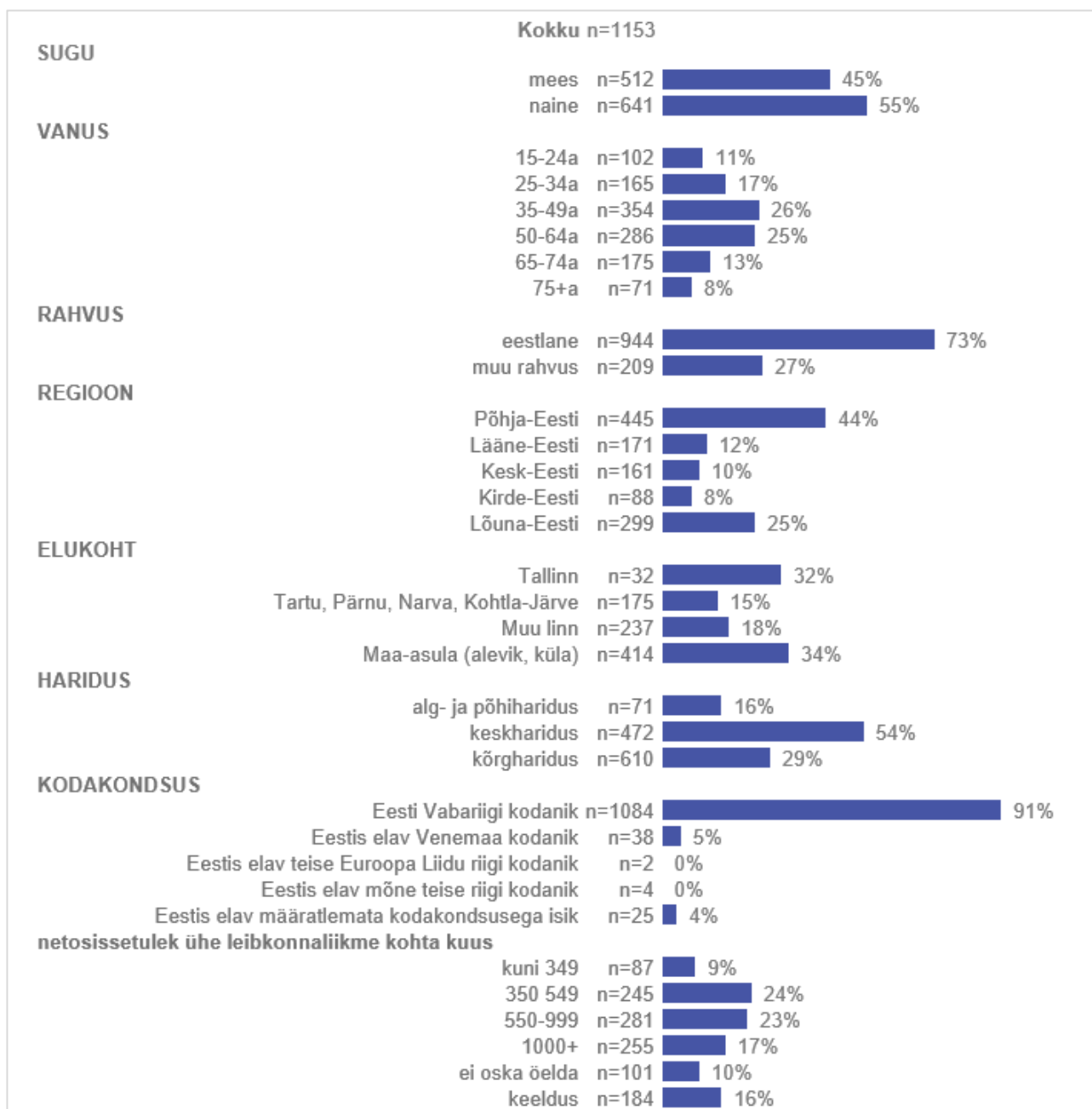
Kõik vastajad kokku, n=1240

Valim I (valim peale telefoniintervjuude kaheks jagamist; ankeedi I osa), n=1161

Valim II (valim peale telefoniintervjuude kaheks jagamist; ankeedi II osa), n=1153

LISA 1. Metoodika kirjeldus

Üldkogum ja valim

Uuringu üldkogumi moodustavad Eesti Vabariigi alalised elanikud vanuses 15+ (seisuga 01.01.2017 1 100 881 inimest). Uuringu valimi proportsionaalse mudeli koostamisel arvestame üldkogumi struktuuri vastaja elukoha (maakond), vanuse, hariduse, soo ja rahvuse lõikes. Valim moodustus "isekaaluvana", st kasutasime üldkogumi proportsionaalset mudelit, kus kõikidel üldkogumisse kuuluvatel inimestel on võrdne võimalus vastajaks sattuda. Uuringu valimi suuruseks on kokku 1240 vastajat, kes on leitud juhuvaliku meetodil.

Uuringus on piirkonnad jaotatud järgmiselt:

- Põhja-Eesti alla kuulub Harjumaa (sh Tallinn);
- Lääne-Eesti alla kuuluvad Hiiumaa, Läänemaa, Pärnumaa ja Saaremaa;
- Kesk-Eesti alla kuuluvad Järvamaa, Lääne-Virumaa ja Raplamaa;
- Kirde-Eesti alla kuulub Ida-Virumaa;
- Lõuna-Eesti alla kuuluvad Jõgevamaa, Põlvamaa, Tartumaa, Valgamaa, Viljandimaa ja Võrumaa.

Asulad on jaotatud järgmiselt:

- Tallinn
- suur linn: Pärnu, Narva, Kohtla-Järve
- muu linn
- maa-asula: alevik, küla

Valimi mudel ja tegelik ning kaalutud jaotus

Tabel 1. Eesti Statistikaameti andmed 15+ elanikkonna jaotumise kohta. ESA 1.1.17

%		1 Põhja-Eesti	2 Lääne-Eesti	3 Kesk-Eesti	4 Kirde-Eesti	5 Lõuna-Eesti	KOKKU	
SUGU x VANUS	15-24 a mees	2,5%	0,7%	0,6%	0,6%	1,6%	6,1%	
	25-34 a mees	4,2%	1,0%	0,8%	0,8%	2,2%	9,1%	
	35-49 a mees	5,7%	1,4%	1,2%	1,2%	2,9%	12,3%	
	50-64 a mees	4,2%	1,4%	1,2%	1,4%	2,7%	10,8%	
	65-74 a mees	1,8%	0,6%	0,5%	0,5%	1,2%	4,6%	
	75+ a mees	1,3%	0,4%	0,3%	0,4%	0,9%	3,3%	
	15-24 a naine	2,5%	0,7%	0,6%	0,5%	1,5%	5,7%	
	25-34 a naine	4,4%	0,8%	0,6%	0,7%	1,9%	8,4%	
	35-49 a naine	5,8%	1,3%	1,0%	1,2%	2,7%	12,0%	
	50-64 a naine	5,3%	1,5%	1,2%	1,7%	2,9%	12,6%	
	65-74 a naine	2,9%	0,9%	0,7%	0,9%	1,7%	7,1%	
	75+ a naine	3,2%	1,0%	0,8%	1,1%	2,1%	8,2%	
	RAHVUS	eestlane	25,5%	10,5%	8,6%	1,9%	21,2%	67,8%
		muu	18,2%	1,0%	1,0%	9,1%	3,0%	32,2%
ASULATÜÜP	1 pealinn	32,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	32,5%	
	2 suur linn	0,0%	3,0%	0,0%	7,2%	6,9%	17,0%	
	3 muu linn	3,0%	2,6%	3,4%	2,6%	6,1%	17,7%	
	4 maa-asula	8,2%	6,0%	6,2%	1,2%	11,2%	32,8%	
KOKKU:		43,7%	11,6%	9,6%	11,0%	24,2%	100%	

Tabel 2. 15+ elanike haridustase. ESA 2017 a.

alg- ja põhiharidus	19,7%
keskharidus	53,5%
kõrgharidus	26,8%

Andmete kaalukoefitsientide arvutamisel on kasutatud SPSS ver. 23 kaalumismoodulit. Viimane võtab lähteinfona sisse üldkogumi proportsioonid, mis on kirjeldatud Tabelites 1 ja 2. Protseduuri käigus arvutatakse igale kirjele kaalukoefitsient, mille rakendudes uuringutulemuste kaalutud jaotus vastab üldkogumi proportsioonidele etteantud löigetes (Tabel 3).

Tabel 3. Planeeritud, tegelik ja kaalutud valimijaotus

Liigituse nimi	Lõigete sisu	Üldkogum (ESA 2017)		Mudel plaan	Tegelik valim		Kaalutud jaotus		
		Abs. arv	%		Arv	%	Kaal	Arv	%
KOKKU		1100881	100,00%	1000	1240	100,00%		1240	100,00%
SUGU	Mehed	507 323	46,08%	461	563	45,40%	1,0150	571	46,08%
	Naised	593 558	53,92%	539	677	54,60%	0,9875	669	53,92%
VANUS	15-24	129 864	11,80%	118	127	10,24%	1,1518	146	11,80%
	25-34	191 723	17,42%	174	179	14,44%	1,2064	216	17,42%
	35-49	268 024	24,35%	243	363	29,27%	0,8317	302	24,35%
	50-64	257 157	23,36%	233	296	23,87%	0,9786	290	23,36%
	65-74	128 399	11,66%	117	176	14,19%	0,8217	145	11,66%
	75+	125 714	11,42%	115	99	7,98%	1,4303	142	11,42%
RAHVUS	Eestlased	746 034	67,77%	678	980	79,03%	0,8575	840	67,77%
	Muu rahvus	354 847	32,23%	322	260	20,97%	1,5373	400	32,23%
PIIRKOND	1 Põhja-Eesti	481 025	43,69%	437	489	39,44%	1,1080	542	43,69%
	2 Lääne-Eesti	127 230	11,56%	115	179	14,44%	0,8006	143	11,56%
	3 Kesk-Eesti	105 611	9,59%	96	166	13,39%	0,7166	119	9,59%
	4 Kirde-Eesti	120 916	10,98%	110	96	7,74%	1,4187	136	10,98%
	5 Lõuna-Eesti	266 099	24,17%	242	310	25,00%	0,9669	300	24,17%
ASULATÜÜP	Pealinn	358 137	32,53%	325	367	29,60%	1,0992	403	32,53%
	Suur linn	187 632	17,04%	170	194	15,65%	1,0894	211	17,04%
	Muu linn	194 378	17,66%	177	249	20,08%	0,8793	219	17,66%
	Alevik/küla	360 734	32,77%	328	430	34,68%	0,9449	406	32,77%
HARIDUS*	alg- ja põhiharidus	217 083	19,72%		86	6,94%	2,8432	245	19,72%
	keskharidus	589 099	53,51%		521	42,02%	1,2736	664	53,51%
	kõrgharidus	294 699	26,77%		633	51,05%	0,5244	332	26,77%

*hariduse osakaal laiendatud

Küsitlus

Andmekogumine viidi läbi kombineeritud telefoni- ja veebiintervjuu meetodil.

Telefoniintervjuu meetodil CATI (*Computer Assisted Telephone Interviewing*) küsitleti kokku 200 vastajat. Kantar Emoril on Eestis kaasaegseim ja suurim telefoniküsitluskeskus. Meie keskus on 40 intervjuerija töökohta. Tagatud on andmete anonüümsus: pärast intervjuu lõppemist puudub küsitlajal võimalus vastuseid uuesti vaadata; samuti välistatakse vastaja telefoninumbri ja vastuste kokkuvõimise võimalus.

Intervjuu käiku ja valimi proportsioone kontrollib spetsiaalne tarkvara NIPO.

Vastajate leidmiseks kasutati juhuslikult genereeritud mobiilinumbrid, luues nii kõikidele mobiilikasutajatele võrdse võimaluse uuringus osaleda. 98% Eesti elanikest vanuses 15 või enam aastat kasutab mobiiltelefone. Sedasi lähenedes on Eesti elanikkond parimal võimalikul viisil esindatud.

Enne küsitlustööga alustamist korraldati intervjuerijatele põhjalik koolitus, kus projektijuht tutvustas uuringu eesmärgi ja sisu ning töötati läbi uuringu ankeet.

200 telefoniintervjuud viidi läbi perioodil 28. mai kuni 5. juuni 2018. Valimibaasi genereeritud 5047 telefoninumbri seast kasutati ära 2740 telefoninumbrit, kusjuures:

- 200 juhul viidi intervjuu läbi;
- 375 juhul sihtrühma esindaja keeldus intervjuust;
- 137 juhul ei olnud valitud numbril sihtrühma esindajat või polnud ta küsitlusperioodil kättesaadav;
- 1906 juhul ei toimunud intervjuud, kuna kvoot oli täis;
- 108 juhul ei saadud kontakti (number ei vastanud/polnud kasutusel, oli kinni);
- 9 juhul keelduti kontaktist;
- 5 juhul intervjuu katkestati.

Küsitlemisel osales 33 Kantar Emori küsitajat.

Telefoniintervjuud viidi läbi kahes osas: kogu ankeedi mahus viidi läbi intervjuud 34 inimesega keskmise pikkusega 47,76 minutit. Antud pikkuse puhul kannatab aga oluliselt telefoniintervjuu kvaliteet, vastajad väsivad, annavad automaatseid vastuseid ning katkestavad intervjuu oluliselt sagedamini. Seetõttu otsustati jagada intervjuu temaatiliselt pooleks ning selle tulemusena oli ülejäänud 166 telefoniintervjuu keskmine pikkus 26,84 minutit.

Veebiküsitlus ehk CAWI-meetod (*Computer Assisted Web Interviewing*)

Ankeedi programmeerimisel kasutasime professionaalset tarkvaraplatformi Nfield, mis on loodud spetsiaalselt veebipõhiste küsitluste läbiviimiseks ning tagab kvaliteetse ja vastajasõbraliku andmekogumise. Nfield on seadmesõbralik ja võimaldab vastata nii arvutist kui ka nutiseadmelt. Nii saavad vastajad vastata ka väljaspool kodu ja vastamishetk ei ole seotud vaid ühe kohaga.

Nfieldi andmekogumise platvorm võimaldab ankeedi programmeerida nii, et küsimustikku on sisse programmeeritud suunamised, filtrid, roteerimised ja vastuste loogilisuse kontroll, mis kõik tagavad küsitluse vigadeta toimumise. Sellised protseduurid aitavad ära hoida vastajate eksimusi (nt ei ole võimalik valida mitut vastusevarianti, kui see ei ole ette nähtud) ning välja filtreerida just need küsimused, mida on konkreetsele vastajale tema poolt eelnevalt antud vastuse põhjal vajalik esitada. Programm välistab ka võimaluse samal vastajal korduvalt küsimustikku täita. Vastajatel on võimalus küsimustiku täitmine vahepeal katkestada ja hiljem poolelijäänud kohast jätkata (sama lingi kaudu sisenedes). Ankeedi täitmisel on tagatud SSL-turvaühendus, mis kindlustab vastuste konfidentsiaalsuse. Vastajate konfidentsiaalsuse tagamine ja selle tutvustamine osalemiskutses on üks vahenditest, mis aitab tõsta vastamismäära ja vähendada vastamise kallutatust.

CAWI-uuringu tarbeks moodustame kõigepealt teoreetilise valimijaotuse, mille alusel moodustatakse vastamiskutsete saajate baas ehk valim Emori vastajate paneelist, mis sisaldab juhuvaliku teel värvatud ca 50 000 kontakti. Selleks, et kutsuda vastajat küsitluses osalema, saadeti talle e-posti teel vastamiskutse koos lingiga Emori veebiküsitluste serveris asuvale ankeedile. Andmekogumise käigus jälgis Emori projektijuht jooksvalt vastanute hulka. Viiendal-kuuendal tööpäeval peale vastamiskutsete väljasaatmist saadeti selleks ajaks mittevastanud inimestele meeldetuletuskiri.

1040 veebiintervjuud viidi läbi perioodil 21. mai kuni 30. mai 2018. Valimibaasi genereeritud 4618 meiliaadressist kasutati ära 1263, kusjuures:

- 1040 juhul viidi intervjuu läbi;
- 223 juhul intervjuu katkestati;

- 3353 juhul pärast kahte meeldetuletust intervjuud siiski ei toimunud;
- 28 juhul oli meiliaadress vale või ei toiminud;
- 47 juhul keelduti kontaktist.

Ankeet programmeeriti elektrooniliseks ja tõlgiti vene keelde. Programmi koostamisele järgnes selle testimine, mille käigus tehti läbi kõik vastamise versioonid, kontrolliti suunamisi, filterküsimuste korrektsust, küsimuste järjestust jmt ning tehti vajalikud parandused.

Andmetöötlus

Andmete töötlemisel kasutasime statistikapaketti SPSS for Windows ver. 15.

Usalduspiirid

Andmetabelite uurimisel ja tulemustest järelduste tegemisel tuleb arvestada valimi veaga. Oleme andnud vea piirid 95% tõenäosusega, arvestades kogu valimi ja sagedamini esinevate alarühmade arvulist suurust

Üldkogum	1 100 881 1.01.17												
Valimi suurus	50%	45%	40%	35%	30%	25%	20%	15%	10%	5%	3%	2%	
	50%	55%	60%	65%	70%	75%	80%	85%	90%	95%	97%	98%	
30	18,4%	18,3%	18,1%	17,6%	16,9%	16,0%	14,8%	13,2%	11,1%	8,0%	6,3%	5,2%	
50	14,3%	14,2%	14,0%	13,6%	13,1%	12,4%	11,4%	10,2%	8,6%	6,2%	4,9%	4,0%	
75	11,5%	11,5%	11,3%	11,0%	10,6%	10,0%	9,2%	8,2%	6,9%	5,0%	3,9%	3,2%	
100	10,0%	9,9%	9,8%	9,5%	9,2%	8,7%	8,0%	7,1%	6,0%	4,4%	3,4%	2,8%	
200	7,0%	7,0%	6,9%	6,7%	6,4%	6,1%	5,6%	5,0%	4,2%	3,1%	2,4%	2,0%	
300	5,7%	5,6%	5,5%	5,4%	5,2%	4,9%	4,5%	4,0%	3,4%	2,5%	1,9%	1,6%	
350	5,24%	5,21%	5,13%	5,00%	4,80%	4,54%	4,19%	3,74%	3,14%	2,28%	1,79%	1,47%	
400	4,90%	4,87%	4,80%	4,67%	4,49%	4,24%	3,92%	3,50%	2,94%	2,14%	1,67%	1,4%	
450	4,62%	4,60%	4,53%	4,41%	4,23%	4,00%	3,70%	3,30%	2,77%	2,01%	1,58%	1,29%	
500	4,38%	4,36%	4,29%	4,18%	4,02%	3,79%	3,51%	3,13%	2,63%	1,91%	1,49%	1,23%	
550	4,18%	4,16%	4,09%	3,99%	3,83%	3,62%	3,34%	2,98%	2,51%	1,82%	1,43%	1,17%	
600	4,00%	3,98%	3,92%	3,82%	3,67%	3,46%	3,20%	2,86%	2,40%	1,74%	1,36%	1,12%	
700	3,70%	3,68%	3,63%	3,53%	3,39%	3,21%	2,96%	2,64%	2,22%	1,61%	1,26%	1,04%	
800	3,46%	3,45%	3,39%	3,30%	3,17%	3,00%	2,77%	2,47%	2,08%	1,51%	1,18%	0,97%	
900	3,27%	3,25%	3,20%	3,11%	2,99%	2,83%	2,61%	2,33%	1,96%	1,42%	1,11%	0,91%	
950	3,18%	3,16%	3,11%	3,03%	2,91%	2,75%	2,54%	2,27%	1,91%	1,39%	1,08%	0,89%	
1 000	3,10%	3,08%	3,04%	2,95%	2,84%	2,68%	2,48%	2,21%	1,86%	1,35%	1,06%	0,87%	
1 100	2,95%	2,94%	2,89%	2,82%	2,71%	2,56%	2,36%	2,11%	1,77%	1,29%	1,01%	0,83%	
1 200	2,83%	2,81%	2,77%	2,70%	2,59%	2,45%	2,26%	2,02%	1,70%	1,23%	0,96%	0,79%	
1 240	2,78%	2,77%	2,73%	2,65%	2,55%	2,41%	2,23%	1,99%	1,67%	1,21%	0,95%	0,78%	

valimi suurus kuni 120 - Studenti t-jaotus; valimi suurem kui 120 - Normaaljaotus

Lisa 2. Uuringu ankeet

Alla joonitud on küsimused, mis kordavad täpselt 2016. aasta uuringus olnud küsimust.

Ankeedi I osa, valim I: küsimused, 1–14 ja 41–46

Ankeedi II osa, valim II: küsimused 15–40 ja 47–52

Küsimusi 53–62 (sotsiaal-demograafilised taustatunnused) küsiti kõikidelt.

1. Kuivõrd Te nõustute järgmiste seisukohtadega?

- A. Ma olen oma eluga Eestis rahul
- B. Eesti on elamiseks turvaline riik
- C. Minu kodu ümbruskond on elamiseks turvaline
- D. Ma tunnen end turvaliselt öösel oma ümbruskonnas liikudes
- E. Tunnen end turvaliselt oma linnas/vallas toimuvatel üritustel
- F. Päästeamet reageerib sekkumist vajavatele sündmustele piisavalt kiiresti
- G. Politsei reageerib sekkumist vajavatele sündmustele piisavalt kiiresti

- 1. Üldse ei nõustu
- 2. Pigem ei nõustu
- 3. Pigem nõustun
- 4. Täielikult nõustun
- 5. Ei oska öelda

2. Kas Teie või keegi Teie pere- või tutvuskonnast on viimase aasta jooksul langenud väär- või kuriteo ohvriks?

- 1. Jah
 - 2. Ei
- Ei oska öelda

Roteerida blokke A-F ja G-M

3. Palun hinnake skaalal 1–7, kus 1 tähendab „ei tunne üldse ohtu“ ja 7 tähendab „tunnen väga suurt ohtu“, kui ohustatuna Te end või oma pereliikmeid järgmiste süüteo liikide puhul tunnete.

- A. Oht sattuda liiklusõnnetusse (tingituna madalast liikluskultuurist, joobes juhtidest jmt)
- B. Vargused kodust, suvilast või autost
- C. Tänavavargused ja/või taskuvargused
- D. Füüsiline vägivald avalikus ruumis
- E. Lähisuhtevägivald
- F. Narkootikumide tarbimine ja kauplemine
- G. Internetipettus (ostetud kauba/teenuse mittesaamine või nõuetele mittevastavus)
- H. Küberkiusamine, s.o kiusamine, ähvardamine jms sõnumite ja kommentaaride kaudu
- I. Sotsiaalmeedia konto või e-posti häkkimine
- J. Identiteedivargus, isikuandmete kuritarvitamine internetis
- K. Krediidikaardi- või pangapettuse ohvriks langemine
- L. Oht sattuda terrorismiakti ohvriks Eestis
- M. Oht puutuda kokku plahvatusohtliku lõhkekeha või -seadeldisega

/Lisada ei oska öelda/

4. Kui ohutu on Teie kodukohas (linnas või vallas) teha järgnevat tegevusi?

- A. Liikuda jala
- B. Ületada sõiduteed
- C. Sõita jalgrattaga
- D. Sõita autoga
- E. Viibida parkides, haljasaladel
- F. Kasutada mänguväljakuid
- G. Käia veekogudes ujumas

- 1. Väga ohtlik
- 2. Pigem ohtlik
- 3. Pigem ohutu
- 4. Täiesti ohutu
- 5. Ei oska öelda

5. Kuivõrd on järgmised olukorrad probleemiks Teie kodukohas (linnas või vallas)?

- A. Heakorrastamata alad (sh peremeheta kinnistud)
- B. Vähene tänavavalgustus
- C. Lemmiklooma pidamise eeskirjadest mittekinnipidamine, nt hulkuvad koerad, kassid
- D. Hoonete ja rajatiste rikkumine (nt lõhkumine, sodimine)
- E. Öörahu rikkumine
- F. Avalikus kohas alkoholi tarbimine, sageli ringi liikuvad joobes isikud
- G. Avalikus kohas suitsetamine (nt ühistranspordi peatuses)
- H. Lähisuhtevägivald
- I. Vargused
- J. Narkootikumide tarbimine ja/või kauplemine
- K. Korruptsioon valla- või linnaasutuses

- 1. Üldse mitte
- 2. Mõningal määral
- 3. Suurel määral
- 4. Ei oska öelda

Lahtine vastus

5. Kas Teie kodukohas on veel mõni turvalisusega seotud probleem? Palun kirjutage siia:

6. Kas viimase 3 aasta jooksul on turvalisus Teie kodu ümbruskonnas ...?

- 1. Vähenenud
- 2. Jäänud samaks
- 3. Suurenenud
- 4. Ei oska öelda

7. Kas järgneva 3 aasta jooksul turvalisus Teie kodu ümbruskonnas ...?

- 1. Väheneb
- 2. Jääb samaks
- 3. Suureneb
- 4. Ei oska öelda

8. Kuivõrd suurendaksid Teie kodukoha turvalisust järgnevad tegevused või asjaolud?

- A. Toimiva naabrivalve olemasolu
- B. Vabatahtliku päästekomando ja merepäästeühingu tegevus
- C. Kodanikuühenduse (külaselts, ühistu) tegevus piirkonna probleemide märkamisel ja lahendamisel
- D. Kogukonna suurem sidusus (naabrid tunnevad üksteist)
- E. Kohaliku omavalitsuse tegevused turvalise keskkonna kujundamisel (noorte huvitegevuse korraldamisel, sotsiaaltöös raskustes peredega jm)

- 1. Üldse mitte
- 2. Mõningal määral
- 3. Suurel määral
- 4. Ei oska öelda

9. Kuivõrd suurendaksid Teie kodukoha turvalisust järgmised asjaolud?

- A. Piirkonnapolitseainiku koostöö kogukondadega
- B. Abipolitseinike osalus politsei tegevustes
- C. Politseipatrullid tänavatel
- D. Turvafirmade patrullid
- E. Valvekaamerad avalikes kohtades

- 1. Üldse mitte
- 2. Mõningal määral
- 3. Suurel määral
- 4. Ei oska öelda

Roteerida blokke A-I ja J-Q

10. Kuivõrd tõenäoliseks Te peate järgmiste ohuolukordade esinemist Eesti riigis lähima 3 aasta jooksul?

- A. Massilised tänavarahutused
- B. Rahvuslikel või usulistel põhjustel toimuvad kokkupõrked
- C. Äkkrünnak avalikus kohas (näiteks koolitulistamine)
- D. Terroriakt
- E. Organiseeritud kuritegevuse kasv
- F. Korruptsiooni kasv
- G. Majanduskuritegevuse kasv
- H. Inimkaubanduse kasv
- I. Välisriigi mõjutustegevuse kasv

- J. Ulatuslik põgenike sisseränne
- K. Suurõnnetus liikluses
- L. Suurõnnetus merel
- M. Ulatuslikud metsa- ja maastikutulekahjud
- N. Ulatuslik keskkonnareostus
- O. Ulatuslik nakkushaiguse puhang, epideemia
- P. Elutähtsa teenuse (elektri, side, kütte või vee) pikaajaline katkestus
- Q. Küberrünnakud infosüsteemide vastu

- 1. Väga ebatõenäoliseks
- 2. Pigem ebatõenäoliseks
- 3. Pigem tõenäoliseks
- 4. Väga tõenäoliseks
- 5. Ei oska öelda

Roteerida blokke A-I ja J-Q

11. Milliseks Te hindate Eesti valmisolekut tulla toime järgmiste sündmustega, kui need peaks juhtuma?

- A. Massilised tänavarahutused
- B. Rahvuslikel või usulistel põhjustel toimuvad kokkupõrked
- C. Äkkrünnak avalikus kohas
- D. Terroriakt
- E. Organiseeritud kuritegevuse kasv
- F. Korruptsiooni kasv
- G. Majanduskuritegevuse kasv
- H. Inimkaubanduse kasv
- I. Välisriigi mõjutustegevuse kasv

- J. Ulatuslik põgenike sisseränne
- K. Suurõnnetus liikluses
- L. Suurõnnetus merel
- M. Ulatuslikud metsa- ja maastikutulekahjud
- N. Ulatuslik keskkonnareostus
- O. Ulatuslik nakkushaiguse puhang, epideemia
- P. Elutähtsa teenuse (elektri, side, kütte või vee) pikaajaline katkestus
- Q. Küberrünnakud infosüsteemidele

- 1. Väga halvaks
- 2. Pigem halvaks
- 3. Pigem heaks
- 4. Väga heaks
- 5. Ei oska öelda

12. Millisel määral järgmised tegurid ja olukorrad mõjutavad Eesti turvalisust?

- A. Poliitiline ebastabiilsus lähinaaberriikides
- B. Sõjad ja poliitiliselt ebastabiilne olukord väljaspool Euroopa Liitu
- C. Põgenike olukord Euroopa Liidus
- D. Rahvusvaheline terrorism
- E. Eesti majanduslik olukord
- F. Vaesus ja sotsiaalne tõrjutus
- G. Kohaliku omavalitsuse haldusreform Eestis
- H. Eesti kuulumine Euroopa Liitu
- I. Inimeste vaba liikumine Euroopa Liidus
- J. Infosüsteemide töökindlus
- K. Kliimamuutused
- L. Tehnoloogia areng

- 1. Vähendab turvalisust
- 2. Ei oma mõju
- 3. Suurendab turvalisust
- 4. Ei oska öelda

Roteerida

13. Kuivõrd Te nõustute järgmiste Eesti valitsuse tegevust puudutavate väidetega? Eesti valitsus on teinud piisavalt selleks, et ...?

- A. ...võidelda organiseeritud kuritegevusega
- B. ...võidelda korruptsiooniga
- C. ...võidelda küberkuritegevusega
- D. ...võidelda terrorismiga
- E. ...võidelda lähisuhtevägivallaga
- F. ...hoida Eesti ja Euroopa Liidu piirid turvalisena
- G. ...sisserännet kontrollida
- H. ...toime tulla looduskatastroofidega ja/või inimeste põhjustatud katastroofidega

1. Üldse ei nõustu
2. Pigem ei nõustu
3. Pigem nõustun
4. Täielikult nõustun
5. Ei oska öelda

14. Kuivõrd Te nõustute, et siseturvalisuse kulud peaksid sarnaselt sõjalise kaitse kuludega olema samas suurusjärgus (vähemalt 2% SKP-st, s.o 460 miljonit eurot)?

1. Üldse ei nõustu
2. Pigem ei nõustu
3. Pigem nõustun
4. Täielikult nõustun
5. *Ei oska öelda*

15. Kuivõrd Te nõustute järgmiste seisukohtadega?

- A. Politsei ja pääste kõrval peaksid riigiasutused, ettevõtted ja kogukonnad senisest aktiivsemalt osalema turvalisuse tagamisel
- B. Inimesed ise peaksid aktiivselt osalema omaenda ja kodukoha turvalisuse tagamisel
- C. Minu jaoks on oluline käituda ohte ennetavalt
- D. Täidan tuleohutusnõudeid igapäevaselt nii kodus, koolis kui ka töökohas
- E. Täidan liiklusohutusnõudeid igapäevaselt
- F. Pean kinni avalikus kohas käitumise nõuetest
- G. Olen valmistunud hädaolukordades toimetulekuks
- H. Minu oskused ja valmisolek ennast või teisi õnnetuse korral aidata on piisavad

1. Üldse ei nõustu
2. Pigem ei nõustu
3. Pigem nõustun
4. Täielikult nõustun
5. *Ei oska öelda*

16. Kas Te olete ...?

- A. ... hoidnud silma peal naabrite äraolekul nende majal või korteril
- B. ... sekkunud tuleohutusnõuete rikkumise korral
- C. ... aidanud abitus seisundis inimest
- D. ... tulekahju korral läinud kustutustöödele appi
- E. ... päästnud uppumisohtu sattunud inimest
- F. ... läinud tänaval appi kallaletungi ohvrile
- G. ... takistanud jooles juhti autorooli minemast
- H. ... sekkunud avalikus kohas käitumise nõuete rikkumise korral (nt suitsetamine, öörahu rikkumine)

17. Kas Te olete (ka) tulevikus valmis ...?

- A. ... hoidma silma peal naabrite äraolekul nende majal või korteril
- B. ... sekkuma tuleohutusnõuete rikkumise korral
- C. ... aitama abitus seisundis inimest
- D. ... tulekahju korral kustutustöödele appi minema
- E. ... päästma uppumisohtu sattunud inimest
- F. ... minema tänaval appi kallaletundi ohvrile
- G. ... takistama jooles juhti autorooli minemast
- H. ... sekkuma avalikus kohas käitumise nõuete rikkumise korral (nt suitsemaine, öörahu rikkumine)

18. Kas Teil on ...?

- A. ... turvauks või turvalukk
- B. ... enda paigaldatud valveseadmed, nt valvekaamera või signalisatsioon ilma turvafirmaga lepingut sõlmimata
- C. ... valvekoer
- D. ... tulirelv enese ja/või vara kaitseks

E. ... pisar- või pipragaas

1. Jah
2. Ei
3. Ei oska öelda

Filter: kui Q18=EI või EOÖ

19. Kas Te plaanite järgmise 12 kuu jooksul soetada ...?

- A. ... turvaust või turvalukku
- B. ... paigaldada ise valveseadmed, nt valvekaamera või signalisatsiooni ilma turvafirmaga lepingut sõlmimata
- C. ... valvekoera
- D. ... tulirelva enese ja/või vara kaitseks
- E. ... pisar- või pipragaasi

20. Kas Te olete ...?

- A. ... käinud enesekaitsekursusel
- B. ... palunud naabril oma kodul silm peal hoida
- C. ... liitunud naabrivalvega
- D. ... arutanud naabritega oma ümbruskonna turvalisuse tagamise teemal
- E. ... teinud turvalisusega seotud ettepanekuid kohalikule omavalitsusele

1. Jah
2. Ei
3. Ei oska öelda

Filter: kui Q20=EI või EOÖ

21. Kas Te plaanite järgmise 12 kuu jooksul ...?

- A. ... minna enesekaitsekursustele
- B. ... paluda naabritel oma kodul silm peal hoida
- C. ... liituda naabrivalvega
- D. ... arutada naabritega oma ümbruskonna turvalisuse teemadel
- E. ... teha turvalisusega seotud ettepanekuid kohalikule omavalitsusele

Edasi liigume vabatahtliku tegevuse teema juurde. Üldiselt mõeldakse vabatahtliku tegevuse all oma aja, energia või oskuste pakkumist vabast tahtest ja rahalist tasu saamata peamiselt avalikes huvides ja ühiskonna heaks, kusjuures oma pereliikmete abistamist ei loeta vabatahtlikuks tegevuseks.

22. Mõeldes nüüd viimasele 12 kuule, siis kas Te olete sellisel juhul vabatahtlikus tegevuses osalenud?

1. Jah
2. Ei
3. Ei oska öelda

Filter: Kui Q22=Jah

23. Kui sageli Te viimase 12 kuu jooksul olete vabatahtliku tegevusega tegelenud? Kas ...?

- A. ... regulaarselt (nt kindla regulaarsusega kord nädalas, kuus, kvartalis jms)
- B. ... episoodiliselt (rohkem kui üks kord, kuid juhuslikult)
- C. ... ühekordselt (nt üks kord paar tundi või päeva)
- D. Ei oska öelda

Järgnevad küsimused puudutavad vabatahtlikke tegevusi ja kodanikualgatusi, mis on seotud turvalisuse tagamisega. Nende all peame näiteks silmas naabrivalvet, abipolitseinike tööd, vabatahtlikke päästjaid, merepäästjaid ja muid sarnaseid tegevusi.

Multi

24. Millistest järgmistest tegevustest või üritustest Te olete osa võtnud viimase 12 kuu jooksul?

- A. Naabrivalve
- B. Abipolitseinike töö
- C. Vabatahtlike päästjate töö
- D. Infopäevad või koosolekud turvalisuse teemal
- E. Muud üritused/ettevõtmised, mille raames on jagatud infot turvalisuse teemal
- F. Turvalisusega seotud õppused või kursused
- G. Turvalisusega seotud talgud (õnnetuste tagajärgede likvideerimine, keskkonna turvalisemaks tegemine)
- H. Ei ole osa võtnud */välistab eelmised/*
- I. *Ei oska öelda*

25. Kas Te oleksite huvitatud hakkama vabatahtlikuks ...?

- A. ... abipolitseinikuna
 - B. ... vabatahtliku päästjana
 - C. ... vabatahtliku merepäästjana
 - D. ... kaitseliitlasena
 - E. naabrivalves
-
- 1. Kindlasti mitte
 - 2. Pigem mitte
 - 3. Pigem jah
 - 4. Jah, kindlasti (Jah, osalen)
 - 5. Ei oska öelda

Multi

26. Mis asjaolud paneksid (või panid) Teid turvalisusega seotud vabatahtlikus tegevuses osalema? Märkige (telefonis „öelge“) kõik sobivad.

- A. Soov luua turvalisust oma kodukohas
- B. Soov olla kasulik ühiskonnale
- C. Soov ennast arendada ja saada uusi teadmisi
- D. Soov hoida ennast heas füüsilises vormis
- E. Soov end proovile panna
- F. Hea seltskond, toredad kaaslased
- G. Tegevuse eest saadav materiaalne hüvitis
- H. Mitte miski ei pane osalema */välistab eelmised/*
- I. Muu, mis? _____
- J. Ei oska öelda

Multi

27. Mis asjaolud takistavad Teid turvalisusega seotud vabatahtlikus tegevuses osalemast? Märkige (telefonis „öelge“) kõik sobivad.

- A. Muud kohustused, vähe vaba aega
- B. Huvipuudus
- C. Korraliku varustuse puudumine
- D. Füüsilistele võimetele esitatavad nõuded
- E. Ebapiisav rahaline kompensatsioon
- F. Eriväljaõppe läbimise vajadus
- G. Mitte ükski neist */välistab eelmised/*
- H. Muu, mis? _____
- I. Ei oska öelda

28. Milliseks Te hindate enda informeerituse taset võimalustest osaleda vabatahtlikuna ...?

- A. ... naabrivalves
- B. ... abipolitseinikuna

- C. ... vabatahtliku päästjana
- D. ... vabatahtliku merepäästjana

- 1. Väga halvaks
- 2. Pigem halvaks
- 3. Pigem heaks
- 4. Väga heaks
- 5. Ei oska öelda

Multi

29. Kui Teil oleks vaja otsida infot siseturvalisusega seotud vabatahtliku tegevuse kohta, siis kust seda infot võiksite saada?

- A. Pereliikmetelt (vanemad, õed-vennad, lapsed)
- B. Sõpradelt-tuttavatelt
- C. Internetist, vabatahtlike organisatsioonide kodulehtedelt
- D. Internetist, ametiasutuste kodulehtedelt
- E. Internetist, muudelt lehekülgedelt (foorumid, turvalisuse teemat puudutavad leheküljed)
- F. Ajakirjandusest
- G. Mujalt, kust? _____
- H. Ei soovi infot otsida, ei ole infot otsinud /välislab eelmised/
- I. Ei oska öelda

30. Kuivõrd Te nõustute, et vabatahtlike päästjate ja abipolitseinike tegevus on Eesti ühiskonnas tunnustatud. Kas ...?

- 1. Üldse ei nõustu
- 2. Pigem ei nõustu
- 3. Pigem nõustun
- 4. Täielikult nõustun
- 5. *Ei oska öelda*

31. Kuivõrd Te usaldate ...?

- A. ... vabatahtlikke päästjaid
- B. ... vabatahtlikku merepäästet
- C. ... abipolitseinikke
- D. ... naabrivalvet

- 1. Üldse ei usalda
- 2. Pigem ei usalda
- 3. Pigem usaldan
- 4. Täielikult usaldan
- 5. *Ei oska öelda*

Järgnevad küsimused on koduse ohutuse teemal.

32. Kas olete viimase 12 kuu jooksul mõelnud järgmistele kodu ohutusega seotud riskidele?

- A. Tuleohutus
- B. Elektriõhutus
- C. Gaasiseadmete ohutus
- D. Kukkumiste ennetamine
- E. Kodukeemia
- F. Veeohutus kodu ümbruses

- 1. Jah
- 2. Ei
- 3. Ei oska öelda

Filter: kui Q32 D või E või F = Jah

33. Olete mõelnud ... / kukkumiste ennetamisele / kodukeemia ohutusele / veeohutusele koduümbruses. Kas Te olete midagi ennetamiseks teinud ja mida täpsemalt?

Ei ole midagi teinud

Ei oska öelda / ei mäleta

34. Kas Teie kodus on olemas ...?

- A. ... suitsuandur
- B. ... tulekustuti ja/või tulekustutustekk
- C. ... vingugaasiandur eluruumis
- D. ... vingugaasiandur gaasikütte seadme ruumis

- 1. Jah
- 2. Ei
- 3. Ei oska öelda

Filter: kui Q34= EI või EOÖ

35. Kas Te plaanite järgmise 12 kuu jooksul soetada ...?

- A. ... suitsuandurit
- B. ... tulekustuti ja/või tulekustutustekki
- C. ... vingugaasiandurit eluruumi
- D. ... vingugaasiandurit gaasiküttega seadme ruumi

Roteerida

36. Kuivõrd Te nõustute järgnevate väidetega?

- A. Igaüks vastutab ise ohutusnõuete täitmise eest oma kodus
- B. Täidan koduseid ohutusnõudeid sellepärast, et mitte saada karistatud
- C. Ohutusnõuete rikkumisel kodudes peaks pigem nõustama, mitte karistama
- D. Päästeameti kodunõustamine peaks hõlmama kõiki koduseid riske
- E. Olen teadlik oma kodustest riskidest ja nende maandamise võimalustest
- F. Tuleohutuse seaduses kodanikule kehtestatud nõuded on mulle teada ja arusaadavad
- G. Vingugaasiandur peaks olema kohustuslik kõigis tahkeküttega eluruumides
- H. Korstnapühkija peaks kontrollima ka suitsuanduri paigaldust ja selle töökorda

- 1. Üldse ei nõustu
- 2. Pigem ei nõustu
- 3. Pigem nõustun
- 4. Täielikult nõustun
- 5. *Ei oska öelda*

Multi

37. Kust olete saanud infot koduste riskide hindamise ja maandamise kohta?

- A. Internetist, Päästeameti kodulehelt
- B. Internetist, muudelt lehekülgedelt
- C. Ajakirjandusest (raadio, televisioon)
- D. Päästeameti ametnikult või päästjalt
- E. Vabatahtlikult päästjalt
- F. Korstnapühkijalt, pottsepalt, elektrikult
- G. Meditsiinitöötajalt
- H. Kohaliku omavalitsuse ametnikult või kodulehelt
- I. Sõpradelt-tuttavatelt
- J. Perekonnaliikmetelt
- K. Koolist, töökohalt
- L. Mujalt

- M. Ei ole üldse infot otsinud /välistab eelmised/
- N. Ei oska öelda

38. Järgnevalt palume Teil mõelda oma kooli või töökoha peale. Kas Teie töökohas või koolis kehtestatud tuleohutusnõuded on Teile teada ja arusaadavad?

- 1. Jah
- 2. Ei
- 3. Ei oska öelda
- 4. Ei õpi ega tööta

39. Kas Teil on kindel teadmine, kuidas tulekahju korral koolis või töökohal käituda?

- 1. Jah
- 2. Ei
- 3. Ei oska öelda
- 4. Ei õpi ega tööta

40. Kas viimase aasta jooksul on Teie koolis või töökohal läbi viidud tuleohutuslaseid õppusi või koolitusi?

- 1. Jah
- 2. Ei
- 3. Ei oska öelda
- 4. Ei õpi ega tööta

Järgnevad küsimused puudutavad inimesi, kes tulevad Eestisse elama teistest riikidest.

41. Kas Eesti muutuks elupaiga mõttes paremaks või halvemaks paigaks, kui teistest riikidest inimesed siia elama tulevad? Palun hinnake skaalal 1–10, kus 1 tähendab „muutub oluliselt halvemaks elupaigaks“ ja 10 „muutub oluliselt paremaks elupaigaks“.

Lisada Ei oska öelda

42. Mida Teie arvate, kas see mõjub Eesti majandusele hästi, kui teistest riikidest inimesed siia elama ja töötama tulevad? Palun hinnake skaalal 1–10, kus 1 tähendab „mõjub majandusele väga halvasti“ ja 10 „mõjub majandusele väga hästi“.

Lisada Ei oska öelda

43. Kuidas mõjutab Teie arvates Eesti siseturvalisust see, kui siia tulevad elama inimesed teistest riikidest? Palun hinnake skaalal 1–10, kus 1 tähendab „muutub oluliselt vähem turvaliseks“ ja 10 „muutub oluliselt turvalisemaks“.

Lisada Ei oska öelda

44. Järgnevalt palume Teil mõelda Eesti rahvastiku vananemisele ning sellega kaasnevale tööjõupuudusele teatud majandusharudes. Kuivõrd Te nõustute, et selle probleemi lahendamisel peaks Eesti soodustama tööjõu sisserännet väljastpoolt Euroopa Liitu?

- 1. Üldse ei nõustu
- 2. Pigem ei nõustu
- 3. Pigem nõustun
- 4. Täielikult nõustun
- 5. *Ei oska öelda*

45. Kuivõrd Te nõustute, et Eesti riik peaks teistest riikidest siia elama asunud inimestele tagama tasuta ...?

- A. ... Eesti kultuuri tutvustavaid kursuseid
- B. ... Eesti ühiskonna toimimist tutvustavaid kursuseid
- C. ... eesti keele kursuseid
- D. ... individuaalset nõustamist

1. Üldse ei nõustu
2. Pigem ei nõustu
3. Pigem nõustun
4. Täielikult nõustun
5. *Ei oska öelda*

46. Kas Te isiklikult oleksite valmis aitama teistest riikidest Eestisse elama tulnud inimesel kohaneda eluga Eestis?

1. Kindlasti ei
2. Pigem ei
3. Pigem jah
4. Kindlasti jah
5. Ei oska öelda

Viimase teemana esitame mõned küsimused ID-kaardiga seondult.

47. Palun öelge, mis telefoninumbrile helistades saab teatada isikut tõendava dokumendi kadumisest või selle väärkasutamisest?

Ei tea / ei oska öelda

Kuvada/öelda, juhul kui vastas „ei tea“ või kui vastus ei ole „1777“: „Isikut tõendava dokumendi kadumisest tuleb koheselt teatada ID-abiliinile 1777“.

Multi

48. Möödunud aasta septembris teavitati avalikkust, et alates 2014. aasta oktoobrist välja antud ID-kaartidel on avastatud turvarisk. Selle maandamiseks töötasid Politsei- ja Piirivalveamet ja Riigi Infosüsteemi Amet välja lahenduse, milleks tuleb turvariskiga ID-kaartide sertifikaadid uuendada.

Kust Te saite infot ID-kaardi turvariski ning sertifikaatide uuendamise vajaduse kohta?

- A. Eesti telekanalitest
- B. Eesti raadiokanalitest
- C. Ajalehtedest
- D. Uudisteportaalidest (Delfi, ERR, Postimees jne)
- E. Portaalist www.id.ee
- F. PPA koduleht
- G. RIA koduleht
- H. Sain teavituskirja Politsei- ja Piirivalveametilt
- I. Pereliikmetelt, tuttavatelt
- J. Ma ei saanud infot
- K. EI OSKA ÖELDA

49. Kas Teil oli vajadus uuendada oma ID-kaardi sertifikaate ja kas Te tegite seda?

1. Jah, oli vajadus ja uuendasin
2. Jah, oli vajadus, kuid ma ei uuendanud
3. Minu ID-kaardi sertifikaate ei olnud vaja uuendada
4. Mul ei ole ID-kaarti
5. Ei tea / ei oska öelda

Filter: kui Q49=A

50. Millisel viisil Te oma ID-kaardi sertifikaate uuendasite?

1. Kauguendasin (ise arvuti teel)
2. Käisin Politsei- ja Piirivalveameti teeninduspunktis
3. Ei oska öelda

Filter: kui Q50=2

51. Palun põhjendage, miks tegite seda teeninduspunktis, mitte ise arvuti teel.

Ei oska öelda

52. Järgnevalt on esitatud kaks seisukohta, mis puudutab eelnevalt nimetatud „ID-kaardi kriisi“. Kumma seisukohaga Teie nõustute?

- A. ID-kaardi sertifikaatide uuendamine on tehnoloogia pideva arenguga kaasas käiv loomulik protsess, mida ei ole võimalik täpselt ette prognoosida ning seda võib ka tulevikus ette tulla;
- B. ID-kaardi sertifikaatide uuendamine oli seotud ühekordse tehnilise veaga ja ma eeldan, et selliseid asju ei kordu.
- C. Ei oska öelda

53. Kas Te olete ...?

- A. Mees
- B. Naine

54. Kui vana Te olete? Vanus täisaastates _____

55. Milline on Teie kõrgeim lõpetatud haridusaste?

- A. Algharidus
- B. Põhiharidus
- C. Keskkharidus
- D. Kõrgharidus

56. Mis rahvusest Te olete?

- A. Eestlane
- B. Venelane
- C. Muu rahvus

57. Kas Te olete ...?

- A. Eesti Vabariigi kodanik
- B. Eestis elav Venemaa kodanik
- C. Eestis elav teise Euroopa Liidu riigi kodanik
- D. Eestis elav mõne teise riigi kodanik
- E. Eestis elav määratlemata kodakondsusega isik

58. Kas Te elate ...?

- A. Tallinnas
- B. Tartus
- C. Pärnus
- D. Narvas
- E. Kohtla-Järvel
- F. Muus linnas, alevis
- G. Maa-asulas (alevikus, külas)

59. Millises maakonnas Te elate? /maakondade loetelu/

60. Kui suur on Teie leibkonna keskmine netosissetulek ühe leibkonnaliikme kohta kuus? Palun liitke kokku kõigi leibkonnaliikmete palgad, pensionid, stipendiumid, elatusrahad, toetused ja

muud sissetulekud, pärast maksude maha arvamist, st raha, mille saite kätte ning jagage see summa Teie leibkonnaliikmete arvuga.

Ei oska öelda
Keeldun vastamast

Multi

61. Milline küttesüsteem on Teie eluruumis?

- A. Ainult tahkekütte (puit, puitbrikett) ahi ja/või kamin, sh ka katel
- B. Segatüüpi, st ahiküte või kamin koos muu süsteemiga
- C. Kaugküte
- D. Elektriküte
- E. Gaasiküte
- F. Muu (nt maaküte, soojuspump, õliküte, päikese-, tuuleenergia)
- G. Ei tea / ei oska öelda

62. Kas Teil on olnud viimase 12 kuu jooksul isiklikku kokkupuudet Eesti politsei, pääste, piirivalve või häirekeskuse tööga?

- 1. Jah, kuriteo või väärteo ohvrina
- 2. Jah, õigusrikkujana või kahtlustatavana õigusrikkumises, sh liiklustrahvid
- 3. Jah, muu kokkupuude (nt pealtnägijana, asjaajamise tõttu, piiriületus, päästeameti kodukülastus vmt)
- 4. Ei ole olnud kokkupuudet

Täname Teid vastuste eest!

Projekti töörühm

Uuringu eri etappides osalesid ja olid vastutavad:

Tellijapoolne kontaktisik:	Krystiine Liiv
Uuringu kava ja aruande koostaja:	Gerda Möller
Valimi koostaja:	Katre Seema
Ankeedi programmeerija:	Anna Zahharova
Ankeedi tõlge vene keelde:	Anastasia Lesment
Küsitlustöö koordineerija:	Kaja Ruuben, Kaja Nebel
Andmetöötlus:	Anna Zahharova
Graafilised tööd:	Maire Nõmmik, Anastassia Lesment

Kontaktinfo

Gerda Möller
Kantar Emori uuringuekspert
Telefon: 626 8529
E-mail: gerda.moller@emor.ee

AS Emor
Äriregistri kood: 10076576
Aadress: A. H. Tammsaare tee 47, 11316 Tallinn
Telefon: 626 8500
Faks: 626 8501
E-mail: emor@emor.ee